

RAPORTUL PRIVIND SOLVABILITATEA SI SITUATIA FINANCIARA 2023

Cuprins:

REZUMAT.....	3
A. ACTIVITATEA SI PERFORMANTA	4
A1. ACTIVITATEA	5
A2. PERFORMANTA DE SUBSCRIERE	9
A.3. PERFORMANTA INVESTITIILOR.....	12
A.4. PERFORMANTA ALTOR ACTIVITATI	13
A.5. ALTE INFORMATII	13
B. SISTEMUL DE GUVERNANTA.....	14
B.1. INFORMATII GENERALE PRIVIND SISTEMUL DE GUVERNANTA.....	14
B.2. CERINTE DE COMPETENTA SI ONORABILITATE	24
B.3. SISTEMUL DE GESTIONARE A RISCURILOR, INCLUSIV EVALUAREA INTERNA A RISCURILOR SI A SOLVABILITATII.....	25
B.4. SISTEMUL DE CONTROL INTERN	32
B5. FUNCTIA DE AUDIT INTERN.....	36
B.6. FUNCTIA ACTUARIALA	38
B.7. EXTERNALIZAREA.....	38
B.8. ALTE INFORMATII.....	41
C. PROFILUL DE RISC.....	43
C.1. RISCUL DE SUBSCRIERE.....	44
C.2. RISCUL DE PIATA.....	52
C.3. RISCUL DE CREDIT	56
C.4. RISCUL DE LICHIDITATE	60
C.5. RISCUL OPERATIONAL	64
C.6. ALTE RISCURI SEMNIFICATIVE.....	68
C.6.1. RISCUL REPUTATIONAL.....	68
C.6.2. RISCUL STRATEGIC.....	71
C.7. ALTE INFORMATII	74
C.7.1. TEHNICI DE DIMINUARE A RISCULUI.....	74
C.7.2. RELATIA CU FORMULA STANDARD	76
C.7.3. MANAGEMENTUL ACTIVELOR SI OBLIGATIILOR	77
C.7.4. TESTE DE STRES.....	78
C.7.5. ANALIZA CALITATIVA A IMPACTULUI INFLATIEI ASUPRA PAID	80
C.7.6. ASPECTE LEGATE DE DURABILITATE/ SCHIMBARI CLIMATICE IN CONTEXTUL PAID	80
C.7.7. EVENIMENTE ULTERIOARE DATEI DE REFERINTA	82
D. EVALUAREA DIN PUNCTUL DE VEDERE AL SOLVABILITATII.....	84
D.1. ACTIVE.....	84
D.2. REZERVE TEHNICE.....	87
D.3. ALTE OBLIGATII	88
D.4. METODE ALTERNATIVE DE EVALUARE.....	90
D.5. ALTE INFORMATII.....	90
E. GESTIONAREA CAPITALULUI	91
E.1. FONDURI PROPRII	91
E.2. CERINTA DE CAPITAL DE SOLVABILITATE SI CERINTA DE CAPITAL MINIM	92
E.3. UTILIZAREA SUBMODULULUI „RISC AL ACTIUNILOR IN FUNCTIE DE DURATA” IN CALCULUL CERINTEI DE CAPITAL DE SOLVABILITATE.....	95
E.4. DIFERENTE INTRE FORMULA STANDARD SI EVENTUALELE MODELE INTERNE UTILIZATE	95
E.5. NECONFORMITATEA CU CERINTA DE CAPITAL MINIM SI NECONFORMITATEA CU CERINTA DE CAPITAL DE SOLVABILITATE	95
E.6. ALTE INFORMATII	96
F. MACHETE DE RAPORTARE CANTITATIVA	97

REZUMAT

Pool-ul de Asigurare Impotriva Dezastrelor Naturale S.A. – PAID S.A. („Societatea”) este o persoana juridica de drept privat, de nationalitate romana, avand forma juridica de societate pe actiuni si forma de organizare si functionare a unei societati de asigurare-reasigurare. PAID S.A. s-a constituit in luna noiembrie 2009, in baza dispozitiilor Legii nr. 260/2008 privind asigurarea obligatorie a locuintelor impotriva cutremurelor, alunecarilor de teren si inundatiilor, prin asocierea a 12 societati de asigurare autorizate sa incheie asigurari de catastrofa, detinand un capital social in valoare de 77.367 Mii RON.

Structura de conducere si administrare a Societatii este realizata de: Adunarea Generala a Actionarilor, Consiliul de Administratie, Directorul General si doi Directori Generali Adjuncti.

La nivelul PAID S.A. sunt infiintate 9 comitete: Comitetul de Managementul Riscului, Comitetul de Audit, Comitetul de Daune, Comitetul de analiza si solutionare a petiilor, Comitetul de Investitii, Comitetul de Reasigurare, Comitetul de Continuitate a activitatii (BCP), Comitetul de Remunerare si Comitetul de Criza al Planului de Instrumentare a Daunelor de Catastrofa.

Persoanele care detin functii-cheie sunt: Manager Departament Managementul Riscului, Manager Departament Conformitate, Functia de Audit Intern: Delloite Audit SRL (functie externalizata) – Responsabil functie externalizata Manager Departament Audit Intern si Manager Departament Actuariat.

Informatii relevante privind activitatea in 2023 comparativ cu 2022:

Mii RON

	2023	2022	Variatie
Numar contracte in vigoare la sfarsitul anului	2.047.566	1.845.208	202.358
Primele brute subscrise	205.290	177.967	27.323
Prime brute castigate	188.455	176.287	12.168
Daune platite	24.924	3.783	21.141
Cea mai buna estimare pentru rezerva de prime bruta (SolvabilitateII)	92.072	65.165	26.907
Cea mai buna estimare pentru rezerva de dauna (Solvabilitate II)	12.695	4.773	7.922

Profilul de risc este influentat de caracterul special al activitatii de asigurare al PAID S.A.. In conformitate cu evaluarea interna calitativa, pe baza analizei subriscurilor aferente riscurilor de subscriere, piata, credit, lichiditate, operational, reputational si strategic, la 31.12.2023, PAID S.A. se incadreaza intr-un **profil mediu de risc**.

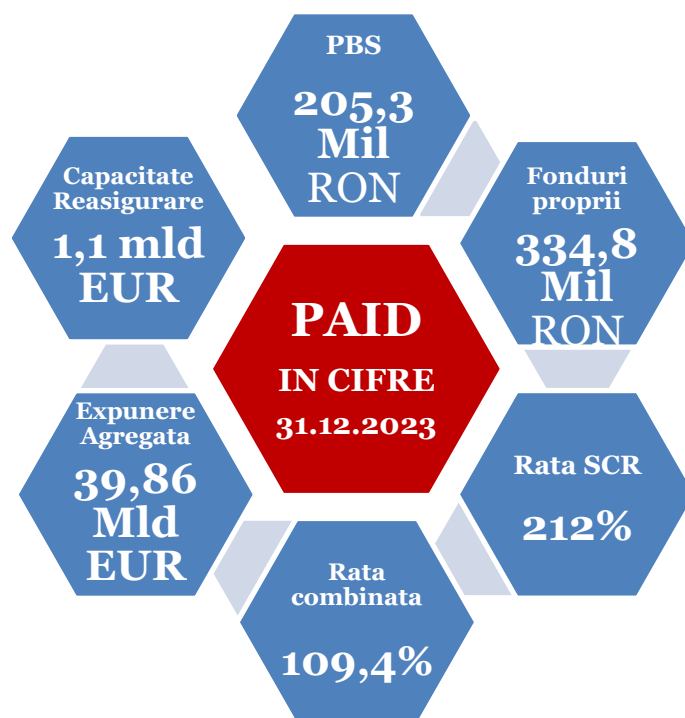
Evolutia solvabilitatii in 2023 comparativ cu 2022:

Mii RON

	2023	2022	Variatie
Fonduri proprii	334.751	329.346	5.405
Cerinta de capital de solvabilitate (SCR)	157.887	135.575	22.312
Cerinta de capital minim (MCR)	39.472	33.894	5.578
Acoperirea SCR (%)	212%	243%	
Acoperirea MCR (%)	848%	972%	

A. ACTIVITATEA SI PERFORMANTA

Deși 2023 a fost mult diferit față de anii anteriori, PAID S.A. rămâne o companie robustă, de o importanță strategică, cu rezultate sustenabile și o strategie de dezvoltare inspirată din particularitățile pieței locale.

2023 - UN AN DE REFERINTA

Anul 2023 a fost un an cu adevărat special pentru PAID, fiind anul cu:

- ✓ O creștere importantă a portofoliului, ca efect direct al emoției provocate de evenimentele de tip cutremur de la începutul anului din Turcia și Siria, urmate de evenimentele locale (Gorj);
- ✓ Cea mai mare rată a daunei de la înființarea societății, cu un număr de peste 4.000 de dosare de dauna și despăgubiri totale de 32,4 mil lei;
- ✓ Modificarea legislativă care a adus schimbări importante în modelul de business (de la acționariat, canale de distribuție, puncte de verificare a existenței PAD până la majorarea primei de asigurare pentru polițele tip A, pentru prima dată de la înființarea societății, cu aproximativ 30%);
- ✓ Înspririrea semnificativă a condițiilor pe piața de reasigurare, ceea ce a determinat o creștere importantă a costului cu plasarea programului de reasigurare;
- ✓ Modificări importante la nivel de structură de conducere, cu implementarea unei structuri a conducerii executive formate din Director General și două poziții de Director General Adjunct;
- ✓ Modificări importante în nivelul și mecanismul de contribuție la Fondul de Garantare a Asiguraților.

A1. ACTIVITATEA

A.1.1. Denumirea si forma juridica a intreprinderii

Societatea Pool-ul de Asigurare Impotriva Dezastrelor Naturale S.A. (denumit in continuare PAID S.A. sau „Societatea”) este o persoana juridica de drept privat, de nationalitate romana, avand forma juridica de societate pe actiuni si forma de organizare si functionare a unei societati de asigurare-reasigurare, cu o structura constituita prin asocierea a 12 societati de asigurare autorizate sa incheie asigurari de catastrofa, cu respectarea dispozitiilor Legii nr. 260/2008, privind asigurarea obligatorie a locuintelor impotriva cutremurelor, alunecarilor de teren si inundatiilor si a reglementarilor speciale emise in legatura cu aceasta.

PAID S.A. a fost constituit in data de 5 noiembrie 2009, avand CUI 26191737 si numarul de ordine in Registrul Comertului J40/10819/05.11.2009, in conformitate cu dispozitiile speciale ale Legii nr. 260/2008, ale Legii nr. 32/2000 privind activitatea de asigurare si supravegherea asigurarilor (abrogata ulterior prin Legea nr. 237/2015 privind autorizarea si supravegherea activitatii de asigurare si reasigurare) si ale Legii societatilor nr. 31/1990 precum si ale altor reglementari emise in legatura cu acestea.

PAID S.A. detine certificatul de inmatriculare in registrul asiguratorilor - nr. RA-065/14.11.2009 si Codul LEI: 315700H6SYCXQWPJF410.

Societatea are certificat ISO 9001:2015 obtinut pentru implementarea si mentinerea unui sistem de management al calitatii conform conditiilor din standardul SR EN ISO 9001:2015.

Sediul Social: PAID isi desfasoara activitatea in sediul social din Bucuresti, Sector 1, Bulevardul Nicolae Titulescu, nr. 4-8, Cladirea America House, Aripa de Est, Etaj 3.

A.1.2. Denumirea si datele de contact ale autoritatii de supraveghere

Autoritatea de supraveghere competenta pentru supravegherea financiara a Pool-ului de Asigurare Impotriva Dezastrelor Naturale S.A. este Autoritatea de Supraveghere Financiara (ASF) cu sediul in Bucuresti, Splaiul Independentei nr. 15, sector 5.

A.1.3. Denumirea si datele de contact ale auditorului extern al Societatii

Mazars Romania S.R.L., cu sediul situat in Globalworth Campus Pipera, Str. Ing. George Constantinescu 4B si 2-4, Cladirea B, Etaj 5, sector 2, Bucuresti, telefon: (031) 229 26 00, fax: (031) 229 26 01.

A.1.4. Actionarii Societatii. Capitalul Social

Au calitatea de actionari ai PAID S.A. urmatoarele societati: ABC Insurance S.A., Societatea de Asigurare-Reasigurare ASTRA S.A. (in faliment), CARPATICA ASIG S.A. (in faliment), CERTASIG Societate de Asigurare si Reasigurare S.A. (in faliment), Societate de Asigurare si Reasigurare CITY INSURANCE S.A. (in faliment), SIGNAL IDUNA ASIGURARI S.A., EUROINS ROMANIA Asigurare Reasigurare S.A. (in faliment), GENERALI ROMANIA Asigurare Reasigurare S.A., GRAWE ROMANIA Asigurare S.A., GROUPAMA Asigurari S.A., ALLIANZ-TIRIAC UNIT ASIGURARI SA si UNIQA Asigurari S.A..

Capitalul social subscris este de **77.367 Mii lei**, impartit in 19.341.819 actiuni nominative, fiecare actiune avand o valoare nominala de **4 lei**.

Pot fi actionari ai PAID, cu respectarea dispozitiilor legale in vigoare, orice entitati, in conditiile in care sunt indeplinite cumulativ urmatoarele conditii:

- a) o entitate poate detine individual actiuni ce reprezinta maximum 25% din capitalul social al PAID sau din totalul drepturilor de vot in Adunarea Generala a Actionarilor;
- b) doua sau mai multe entitati care fac parte din acelasi grup/holding pot detine actiuni ce reprezinta maximum 30% din capitalul social al PAID sau din totalul drepturilor de vot in adunarea generala a actionarilor.

Actionarii nu vor putea in niciun moment al existentei societatii sa-si diminueze participatia sub pragul de 5,5% din capitalul social, cu exceptia transmiterii integrale a dreptului de proprietate asupra actiunilor.

Actionarii care detin un procent mai mare de 10% din actiunile PAID S.A. sunt:

GROUPAMA Asigurari SA, societate romana de asigurari avand sediul social in Romania, Bucuresti, Sector 1, str. Mihai Eminescu, nr.45, inmatriculata la Registrul Comertului Bucuresti sub nr. J40/2857/17.03.2010, CUI 6291812, detine 2.901.273 actiuni nominative, numerotate de la 1 la 2.901.273, reprezentand 15% din capitalul social al Societatii;

Societatea de Asigurare-Reasigurare ASTRA S.A. (in faliment), societate romana de asigurari avand sediul social in Romania, Bucuresti Sectorul 3, Str. Nerva Traian, Nr. 3, Cladire de birouri, birourile 18-24, Etaj 8 inmatriculata la Registrul Comertului Bucuresti sub nr. J40/305/1991, CUI 330904, detine 2.901.273 actiuni nominative, numerotate de la 2.901.274 la 5.802.546, reprezentand 15% din capitalul social al Societatii;

ALLIANZ-TIRIAC UNIT ASIGURARI S.A., societate romana de asigurari avand sediul social in Romania, Bucuresti Sectorul 2, Sos. Pipera, Nr. 42, et. 16, et. 1 - cam. 1, inmatriculata la Registrul Comertului Bucuresti sub nr. J40/12276/2006, CUI 18892336, detine 2.901.273 actiuni nominative, numerotate de la 5.802.547 la 8.703.819, reprezentand 15% din capitalul social al Societatii;

GENERALI ROMANIA ASIGURARE REASIGURARE S.A., societate romana de asigurari avand sediul social in Romania, Bucuresti Sectorul 1, P-ta Charles de Gaulle, Nr. 15, Etaj 6 si 7, inmatriculata la Registrul Comertului Bucuresti sub nr. J40/17484/2007, CUI 2886621, detine 2.127.600 actiuni nominative, numerotate de la 11.895.220 la 14.022.819, reprezentand 11% din capitalul social al Societatii..

Fiecare dintre ceilalti 8 actionari detine cate 5,5% din capitalul social al Societatii.

Actiunile Societatii sunt ordinare, indivizibile, nominative, au aceeasi valoare nominala si confera actionarilor drepturi egale, acestia participand la beneficii si pierderi proportional cu detinerile acestora din capitalul social. Fiecare actiune acorda actionarului un singur drept de vot in cadrul adunarilor generale ale actionarilor.

Nota: La 31.12.2023, 37% din actiunile Societatii sunt detinute de actionari in faliment:

Nr crt	Actionar	Data intrarii in faliment	Lichidator	Detinere (%)
1	Societatea de Asigurare-Reasigurare ASTRA S.A.	03.12.2015	KPMG Restructuring SPRL	15%
2	Societatea de Asigurare si Reasigurare CITY INSURANCE S.A.	09.02.2022	CITR FILIALA CLUJ SPRL	5,5%
3	CERTASIG Societate de Asigurare si Reasigurare S.A.	29.06.2020	CITR FILIALA CLUJ SPRL	5,5%
4	CARPATICA ASIG S.A.	16.02.2017	CITR FILIALA CLUJ SPRL	5,5%
5	EUROINS ROMANIA Asigurare Reasigurare S.A.	09.06.2023	CITR FILIALA BUCURESTI SPRL	5,5%
TOTAL				37%

PAID S.A. nu detine sucursale sau societati afiliate si nici nu este afiliata la o alta societate.

PAID S.A. nu detine in mod direct sau indirect participatii in cadrul altor entitati.

A.1.5. Detalii referitoare la pozitia intreprinderii in structura juridica a grupului

PAID S.A. nu face parte din niciun grup.

A.1.6. Linile de activitate semnificative ale intreprinderii si zonele geografice semnificative in care aceasta isi desfasoara activitatea

In conformitate cu prevederile Legii nr. 260/2008, PAID S.A. este autorizata sa administreze sistemul de asigurare obligatorie a locuintelor, bazat pe comercializarea unui singur produs de asigurare: contractul de asigurare impotriva dezastrelor naturale, denumit PAD, care acopera trei riscuri de dezastre naturale specifice Romaniei: cutremure, inundatii si alunecari de teren.

Zona geografica in care PAID S.A. isi desfasoara activitatea este Romania.

A.1.7. Activitati semnificative sau orice eveniment cu un impact semnificativ asupra Societatii

- ✓ O crestere importanta a portofoliului, ca efect direct al emotiei provocate de evenimentele de tip cutremur de la inceputul anului din Turcia si Siria, urmate de evenimentele locale (Gorj);
- ✓ Cea mai mare rata a daunei de la infiintarea societatii, cu un numar de peste 4.000 de dosare de dauna si despagubiri totale de 32,4 mil lei;
- ✓ Modificarea legislativa care a adus schimbari importante in modelul de business (de la actionariat, canale de distributie, puncte de verificare a existentei PAD pana la majorarea primei de asigurare pentru politele tip A, pentru prima data de la infiintarea societatii, cu aproximativ 30%);
- ✓ Inasprirea semnificativa a conditiilor pe piata de reasigurare, ceea ce a determinat o crestere importanta a costului cu plasarea programului de reasigurare;
- ✓ Modificari importante in nivelul si mecanismul de contributie la Fondul de Garantare a Asiguratilor.

A.1.8. Principalele obiective strategice de afaceri ale PAID S.A., conform Planului de afaceri

Principalele obiective strategice ale Societatii raman in continuare legate de cei 4 piloni de dezvoltare durabila a Societatii, respectiv:

1. **Guvernanta:** asigurarea unui cadru de functionare in deplina concordanta cu cerintele legale si cu profilul de risc al Societatii;
2. **Sustenabilitate financiara:** reflectata de nivelul de solvabilitate al Societatii si de dimensiunea adecvata a structurii si nivelului de protectie prin reasigurare;
3. **Sustenabilitate operationala:** reflectata de capacitatea de a face fata, in orice moment, unui numar de operatiuni mult mai mare decat media obisnuita, in cazul unor evenimente majore sau in cazul cresterii portofoliului;
4. **Dezvoltare:** cresterea gradului de penetrare si implicit, a portofoliului.

Misiune, Viziune, Valori

Misiune

Misiunea noastra nu este doar aceea de a oferi protectie financiara in fata fenomenelor naturale, ci si aceea de a educa proprietarii cu privire la importanta asigurarii, pentru un viitor mai usor de reconstruit. Suntem uniti de aceeasi responsabilitate, asa ca obiectivul nostru este acela de a oferi protectie financiara in fata celor 3 riscuri specifice tarii noastre (cutremur, inundatii si alunecari de teren) tuturor proprietarilor de locuinte din Romania.

Viziune

Ne dorim sa traim intr-o tara unita, responsabila si chibzuita, care se gandeste la viitor si este oricand pregatita sa reconstruiasca. Mai putin “merge si asa”, mai mult “merge asa cum trebuie”. PAID S.A. este rezerva financiara a unei comunitati care gandeste pe termen lung. Viziunea noastra pentru viitor este aceea a unei tari pentru care reconstructia locuintelor nu este o povara.

Valori

Solidaritate - Functionam pe principiul solidaritatii. Contribuim cu totii, beneficiem cu totii, in cazul unui dezastru major, indiferent de starea sociala, de venituri sau de zona in care locuim. Aceasta valoare este fundamentul pe care am construit PAID S.A..

Responsabilitate - Luam in serios marea responsabilitate pe care o purtam. Aceea de a ne onora obligatiile asumate, oricand este nevoie de noi. Asa ca suntem in permanenta preocupati de imbunatatirea activitatii si legislatiei specifice, pentru a ne indeplini misiunea cu eficacitate.

Simplitate - Protectia locuintei in fata dezastrelor naturale este o nevoie de baza, asa ca am creat un produs de asigurare usor de inteles si de distribuit, deci accesibil pentru toti proprietarii din Romania.

A2. PERFORMANTA DE SUBSCRIERE

Informatii calitative si cantitative cu privire la performanta de subscriere a Societatii

Obiectul asigurarii PAD il reprezinta constructiile cu destinatie de locuinta, aflate pe teritoriul Romaniei, din mediul urban si rural si care sunt inregistrate in evidentele organelor fiscale, exceptie facand locuintele situate in cladiri expertizate tehnic si incadrate prin raport de expertiza tehnica in clasa I de risc seismic.

Suma asigurata obligatoriu si prima obligatorie sunt stabilite in functie de materialul de constructie al locuintei, acestea fiind impartite in doua categorii: TIP A si TIP B. Pana la data intrarii in vigoare a modificarilor Legii 260/2008, suma asigurata obligatoriu reprezenta echivalentul in RON a 20 Mii EUR - pentru locuintele de TIP A si echivalentul in RON a 10 Mii EUR pentru cele de TIP B, iar primele de asigurare erau stabilite la echivalentul in RON a 20 EUR si respectiv 10 EUR. Incepand cu 11.11.2023 suma asigurata obligatoriu devine 100 Mii LEI - pentru locuintele de TIP A si 50 Mii LEI pentru cele de TIP B, iar primele de asigurare, aferente sumelor asigurate obligatoriu sunt stabilite la 130 LEI si respectiv 50 LEI.

Dupa modul de realizare a raporturilor juridice de asigurare, produsul de asigurare PAD face parte din categoria asigurarilor obligatorii, impuse prin lege.

Interesul asigurabil si obligativitatea respectarii legii sunt ale persoanelor fizice si juridice care au in proprietate constructii cu destinatia de locuinta, a persoanelor ori autoritatilor desemnate in conditiile legii sa administreze locuintele aflate in proprietatea statului sau a unitatilor administrativ teritoriale.

Produsul PAD se incadreaza in clasa VIII „Incendiu si calamitati naturale”, in clasa de business 7– „Asigurare de incendiu si alte asigurari de bunuri”.

Distributia PAD se realizeaza prin intermediul societatilor de asigurare-reasigurare autorizate sa practice riscuri de catastrofa si care au incheiat cu PAID S.A. protocoale de colaborare, prin intermediarii in asigurari (brokeri de asigurare) cu care PAID a incheiat conventii de colaborare sau direct de catre PAID S.A. pentru asistatii sociali/ institutiile statului ori emiterea on line pe portalul Societatii.

PAID a continuat organizarea de intalniri cu asiguratorii in vederea implementarii cu succes a tuturor modificarilor legislative atat din punct de vedere al proceselor de emitere cat si de gestionare a daunelor. Au fost vizate aspecte ca: polita PAD multianuala, valoarea primei de asigurare si a sumei asigurate, extinderea distributiei catre brokeri, coasigurarea, acoperirea daunelor la garaje legate structural de casa si panouri fotovoltaice. Au fost efectuate demersuri pentru punerea in aplicare a punctului de verificare a politei PAD la inregistrarile de Carte Funciara prin sedinte comune cu ANCPI (Agentia Nationala de Cadastru si Publicitate Imobiliara) si cu UNNPR (Uniunea Nationala a Notarilor Publici din Romania).

De asemenea, in anul 2023 Societatea a reusit sa integreze portalul de vanzare PAD in portalul guvernamental de plati taxe si impozite www.ghiseul.ro – un succes obtinut cu sprijinul ADR (Autoritatea de Digitalizare a Romaniei) si a ministerului de resort.

In analiza performantei de subscriere, s-au avut in vedere informatiile cu privire la veniturile si cheltuielile PAID S.A. aferente subscrierii produsului PAD, asa cum sunt inregistrate in evidentele contabile ale Societatii.

	2022	2023
I. Venituri din prime, nete de reasigurare		
Prime brute subscribe	177.967	205.290
Prime cedate reasigurare	(79.545)	(151.344)
Variatia rezervei de prima, neta de reasigurare	433	20.857
Total	98.855	74.803
II. Cheltuieli daune		
Daune intamplate	(2.856)	(30.431)
Cheltuieli cu managementul daunelor	(1.935)	(4.146)
Total	(4.791)	(34.577)
III. Variatia rezervei de catastrofa	(26.770)	(21.911)
IV. Cheltuieli tehnice	-	-
Cheltuieli de achizitie	(19.925)	(18.613)
Cheltuieli administrative	(11.655)	(11.986)
Alte cheltuieli tehnice	(6.394)	(6.485)
Total	(37.974)	(37.083)
Rezultat tehnic	29.319	(18.769)

Veniturile din prime nete de reasigurare, sunt reprezentate de venituri din prime brute subscribe diminuate cu primele cedate in reasigurare si variatia rezervei de prime, neta de reasigurare. Primele cedate in reasigurare au crescut semnificativ ca urmare a cresterii costului programul de reasigurare 2023-2024.

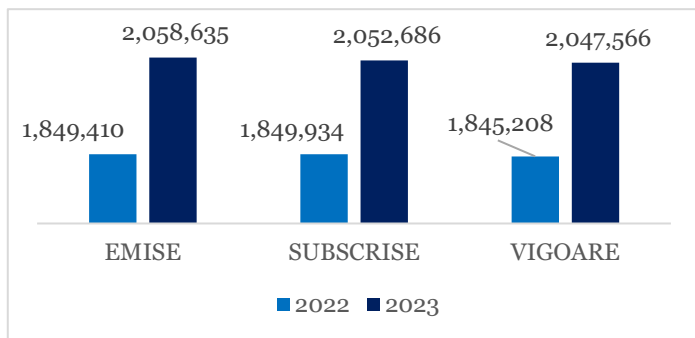
Daunele intamplate reprezinta platile efectuate ca despagubiri catre asigurati cumulate cu variatia rezervei pentru daunele avizate si variatia rezervei estimate pentru daune neavizate. In anul 2023 PAID a inregistrat cea mai mare daunalitate de la infiintare, rata daunei brute fiind de 17, 2% fata de 2% in 2022 si un volum al daunelor intamplate de 32,4 milioane lei (conform evidentelor statutare).

Cheltuielile cu managementul daunelor reprezinta cheltuielile cu instrumentarea si administrarea dosarelor de dauna (cheltuieli directe si indirecte) si variatia rezervei de daune neavizate aferenta acestor cheltuieli.

Conform deciziei Consiliului de Administratie din 28.08.2023, nivelul lunar de acumulare al rezervei de catastrofa s-a redus de la 15% la 5% din primele brute subscribe, incepand cu luna august 2023.

Cheltuielile tehnice includ cheltuieli de achizitie, cheltuieli administrative si alte cheltuieli. Cheltuielile de achizitie reprezinta: comisioanele de intermediere (10% din primele subscribe), taxa de functionare catre Autoritatea de Supraveghere Financiara si contributia permanenta la Fondul de Garantare al Asiguratilor, diminuate cu valoarea comisioanelor de reasigurare castigate.

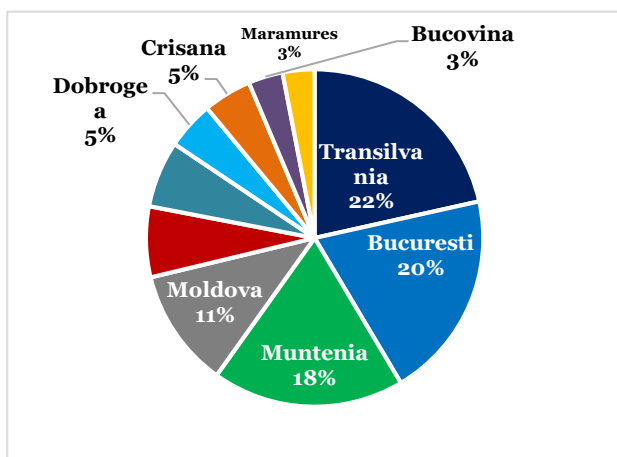
Portofoliul de asigurari a inregistrat *cresteri* fata de aceeaasi perioada a anului precedent, astfel:

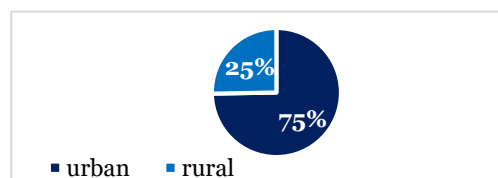
- ✓ numărul politelor **emise** în 2023 a **crescut cu 11,31%** față de perioada 2022;
- ✓ numărul politelor **subscrise** în 2023 a **crescut cu 10,96%** față de 2022;
- ✓ numărul politelor **în vigoare** la 31.12.2023 a **crescut cu 10,97%** față de 31.12.2022.

DISTRIBUTIA POLITELOR IN VIGOARE LA 31.12.2023

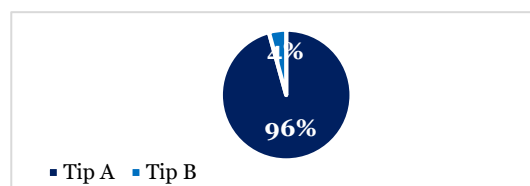
Distributia pe regiuni

Distributia dupa mediul urban sau rural

Distributia dupa tipul locuintei

Primele Brute Subscrise au crescut cu **15,35%** comparativ cu anul 2022, respectiv de la 177.967 Mii RON la 205.290 Mii RON. Volumul de prime brute subscrise pe zone geografice (regiuni) se prezinta, astfel:

Mii RON

Regiune	2022	2023	Variatie 2023 vs 2022	% Variatie 2023 vs 2022
Transilvania	39.885	44.972	5.087	12,75%
Bucuresti	36.966	41.831	4.865	13,16%
Muntenia	32.552	37.513	4.961	15,24%
Moldova	19.418	22.493	3.075	15,84%
Banat	11.624	13.903	2.279	19,61%
Oltenia	10.337	13.220	2.883	27,89%
Crisana	8.157	9.359	1.202	14,74%
Dobrogea	7.766	9.218	1.452	18,70%
Bucovina	5.825	6.671	846	14,52%
Maramures	5.437	6.110	673	12,38%
Total	177.967	205.290	27.323	15,35%

A.3. PERFORMANTA INVESTITIILOR

A.3.1. Politica de investitii financiare si informatii cu privire la venituri si cheltuieli rezultate din investitii

Investitiile financiare au o contributie semnificativa in rezultatele obtinute de catre Societate, primele de asigurare reprezentand principala sursa a acestora.

PAID S.A. are o politica de investitii prudenta, cu respectarea cadrului legal si cerintelor regimului Solvabilitate II,. Strategia de investitii respecta cerintele principiului „persoanei prudente” si are ca scop plasarea disponibilitatilor in instrumente traditionale, cu grad ridicat de siguranta si lichiditate. Astfel, ponderea cea mai mare este detinuta de titlurile de stat emise de Statul Roman (pana la maxim 85%), urmate de depozitele bancare (pana la maxim 30%).

Fiecare decizie investitionala respecta limita de expunere prevazuta in politica de investitii cu privire la tipul instrumentului financiar cat si ratingul institutiei financiare.

Portofoliul contine instrumente in RON si EUR, urmarind distributia datoriilor pe valute.

Conform evidentelor contabile, portofoliul de investitii financiare a inregistrat o crestere de 6,50 % fata de anul 2022 si are urmatoarea componenta:

Mii RON

	31.12.2022	31.12.2023
Titluri de stat	359.958	386.282
Depozite	129.077	117.396
Conturi curente, casierie	1.895	19.144
Total	490.930	522.822

Venituri nete din investitii, conform evidentelor contabile:

Mii RON

	31.12.2022	31.12.2023
Venituri din titluri de stat	14.413	15.229
Venituri din depozite	3.050	8.467
Total venituri din investitii	17.463	23.696
Cheltuieli din investitii	(1.731)	(1.767)
Rezultat investitii	15.732	21.929

Rezultatul din investitii financiare a inregistrat in 2023 o crestere de **39%** fata de anul anterior datorata atat cresterii ratelor de dobanda cat si a cresterii volumului portofoliului de investitii.

Randamentul mediu anual al investitiilor pentru 2023 in depozite a fost de **6,2%**, iar pentru titlurile de stat denuminate in RON a fost de **6,7%**. Pentru investitiile in titluri de stat denuminate in EUR, randamentul mediu a fost de **5,5%**.

A.3.2. Informatii cu privire la castiguri si pierderi inregistrate direct in capitaluri proprii

Societatea nu a inregistrat castiguri sau pierderi evidentiata direct in capitalurile proprii.

A.3.3. Informatii cu privire la investitii in securitizari

Societatea nu detine investitii in securitizari.

A.4. PERFORMANTA ALTOR ACTIVITATI

Societatea nu a inregistrat alte venituri si cheltuieli semnificative in perioada de raportare.

La 31 decembrie 2023, PAID S.A. avea in derulare 3 contracte de leasing operational si contractele de inchiriere pentru sediul social si sediul secundar.

PAID S.A. nu are incheiate contracte de leasing financiar.

A.5. ALTE INFORMATII

Modificari legislative (legislatie primara si secundara): In martie 2023 a fost aprobata Legea 115/2023 de modificare a Legii 260/2008, cu intrarea in vigoare de la 11.11.2023. Aceasta lege a adus modificari semnificative in legatura cu prima de asigurare, suma asigurata, durata contractului PAD, reseaua de distributie si actionariatul PAID. De asemenea, implementarea noilor prevederi a necesitat si adaptarea legislatiei secundare: au fost abrogate o serie de norme emise de ASF pentru desfasurarea activitatii PAID si a fost emisa o noua norma (Norma 38/2023) in care sunt consolidate prevederile referitoare la contractul de asigurare a locuintei.

Contextul economic nefavorabil: Mentinerea ratei inflatiei la un nivel ridicat si deteriorarea conditiilor din piata de reasigurare, pe fondul cresterii instabilitatii geopolitice, conduc la cresterea gradului de incertitudine privind costul reasigurarii, cu impact direct in adecvarea primei PAD si a rezultatelor societatii.

B. SISTEMUL DE GUVERNANTA

PAID S.A a creat si mentine un sistem de guvernanta care asigura:

- ✓ un management corect, prudent si eficient;
- ✓ o structura organizatorica transparenta si adecvata;
- ✓ alocarea si separarea corespunzatoare a atributiilor;
- ✓ administrarea corecta a riscurilor;
- ✓ adecvarea politicilor si strategiilor;
- ✓ adecvarea mecanismelor de control intern;
- ✓ un sistem eficient de comunicare si de transmitere a informatiilor;
- ✓ aplicarea unor proceduri operationale care sa impiedice aparitia conflictelor de interese si divulgarea informatiilor confidentiale;
- ✓ principiul continuitatii activitatii.

Sistemul de guvernanta cuprinde structuri organizatorice si operationale menite sa sprijine indeplinirea obiectivelor strategice si activitatea Societatii.

B.1. INFORMATII GENERALE PRIVIND SISTEMUL DE GUVERNANTA

Structura de conducere si administrare a Societatii, in conformitate cu Actul Constitutiv, este asigurata de: Adunarea Generala a Actionarilor, Consiliul de Administratie si Conducerea Executiva.

B.1.1 Adunarea Generala a Actionarilor reprezinta organul deliberativ suprem in Societate.

Adunarea Generala Ordinara decide si adopta hotarari privitor la urmatoarele:

- ✓ aprobarea situatiilor financiare ale Societatii, in baza raportului anual de activitate al Consiliului de Administratie si a raportului auditorilor financiari;
- ✓ aprobarea situatiei profitului sau, dupa caz, a pierderilor, precum si situatia dividendelor ce urmeaza a fi platite de Societate;
- ✓ aprobarea planului de activitate a Societatii si a bugetului de venituri si cheltuieli;
- ✓ activitatea desfasurata de Consiliul de Administratie;
- ✓ numirea sau validarea individuala a membrilor Consiliului de Administratie;
- ✓ numirea sau revocarea auditorului financiar si stabilirea duratei contractului de audit.

Adunarea Generala Extraordinara are ca principale atributii urmatoarele:

- ✓ majorarea sau reducerea capitalului social;
- ✓ fuziunea cu alte societati, reorganizarea si/sau divizarea Societatii;
- ✓ autorizarea incheierii de acte juridice in numele si in contul Societatii, prin care se dobandesc bunuri pentru aceasta sau se instraineaza, se inchirieaza, se schimba ori se constituie in garantie bunuri aflate in patrimoniul Societatii, a caror valoare depaseste 25% din valoarea contabila a activelor Societatii la data incheierii actului juridic.

Adunarea Generala Extraordinara a Actionarilor a delegat Consiliului de Administratie urmatoarele atributii:

- ✓ luarea hotararii privind mutarea sediului Societatii;
- ✓ decizia de majorare a capitalului social prin emisiunea de noi actiuni in schimbul aportului in numerar, in limita a maximum jumatate din capitalul social subscris si varsat la data

inmatricularii Societatii, pentru o perioada de cinci ani de la data inmatricularii Societatii, cu posibilitatea ridicarii drepturilor de preferinta al actionarilor existenti in scopul asigurarii accesului in Societate a noilor asiguratori autorizati. Ulterior aceasta delegare se considera reinnoita anual in limita a maximum jumatate din capitalul social existent la data autorizarii, daca aceasta delegare nu este retrasa in mod expres de catre adunarea actionarilor.

B.1.2 Consiliul de Administratie este organul de gestiune colectiva al Societatii fiind responsabil pentru:

- ✓ indeplinirea tuturor actelor necesare si utile pentru realizarea obiectului de activitate al Societatii;
- ✓ executarea si implementarea hotararilor Adunarilor Generale ale Actionarilor;
- ✓ supravegherea activitatii delegate Conducerii Executive;
- ✓ adoptarea masurilor corespunzatoare privind aplicarea unui sistem de guvernanta corporativa care sa asigure o administrare corecta, eficienta si prudenta, bazata pe principiul continuitatii activitatii.

Urmatoarele competente generale ale Consiliul de Administratie nu pot fi delegate Conducerii Executive:

- ✓ stabilirea directiilor principale de activitate si de dezvoltare ale Societatii;
- ✓ stabilirea politicilor contabile si a sistemului de control financiar si aprobarea planificarii financiare;
- ✓ numirea si revocarea Conducerii Executive si stabilirea remuneratiei membrilor acesteia;
- ✓ supravegherea activitatii Conducerii Executive;
- ✓ pregatirea raportului anual referitor la administrarea Societatii si rezultatele financiare ale acesteia;
- ✓ organizarea si convocarea Adunarii Generale a Actionarilor si implementarea/ executarea hotararilor acesteia;
- ✓ introducerea cererii pentru deschiderea procedurii speciale in cazul insolventei Societatii, potrivit prevederilor legale aplicabile.

Totodata, nu pot fi delegate Conducerii Executive atributiile primite de catre Consiliul de Administratie din partea Adunarii Generale a Actionarilor cu privire la modificarea sediului social sau majorarea capitalului social in limitele si conditiile autorizate.

Consiliul de Administratie este alcatuit din cinci membri, propusi de catre actionarii PAID S.A., validati individual de catre Adunarea Generala a Actionarilor urmand a fi aprobati de catre Autoritatea de Supraveghere Financiara. Membrii Consiliului de Administratie isi exercita mandatul pentru o perioada de patru ani, incepand de la data aprobarii ASF.

La data de 31.12.2023 cei 5 membri ai Consiliului de Administratie au fost:

- ✓ *Dl. François Coste* – Presedinte;
- ✓ *Dl. Gabriel Marcu* - Vicepresedinte;
- ✓ *Dna. Adriana Matache* - Membru;
- ✓ *Dl. Paul Cazacu* - Membru;
- ✓ *Dl. Mesut Yetiskul* – Membru.

In anul 2023 Consiliul de Administratie s-a intrunit de 8 ori. In cadrul fiecarei intruniri, pe agenda sedintelor exista un punct dedicat prezentarii si evaluarii rezultatelor activitatii manageriale.

B.1.3. Conducerea Executiva a PAID S.A. este formata dintr-un Director General si doi Directori Generali Adjuncti care nu pot detine nicio alta functie sau calitate in cadrul Societatii

La data de 31.12.2023 Conducerea Executiva a fost asigurata de catre:

- ✓ Dna Nicoleta RADU – Director General
- ✓ Dl Ionut Baciuc – Director General Adjunct (*incepand cu data de 21.04.2023*)
- ✓ Dl Cosmin Tudor- Director General Adjunct (*incepand cu data de 11.12.2023*)

Dintre competentele Conducerii Executive mentionam:

- ✓ exercita conducerea activitatii curente zilnice (executive) a societatii si asigura indeplinirea hotararilor adoptate de Consiliul de Administratie;
- ✓ propune strategia de dezvoltare a Societatii si asigura mobilizarea resurselor in vederea atingerii obiectivelor aprobate de Consiliul de Administratie cu respectarea prevederilor legale, a actului constitutiv al Societatii si a hotararilor Adunarii Generale a Actionarilor.

Regulamentul de Organizare si Functionare defineste structura precum si guvernanta corporativa a Societatii, prin prezentarea atributiilor stabilite, competentelor, nivelurilor de autoritate. In acest fel se asigura transparenta procesului decizional si raspunderile fata de partile interesate in bunul mers al activitatii, precum si atragerea acestora in procesul decizional.

Directorul General este numit de catre Consiliul de Administratie al Societatii pentru un mandat de 4 ani si conduce direct activitatea Societatii acoperind toate functiunile.

Printre atributiile si responsabilitatile Directorului General, mentionam:

- ✓ raspunde pentru administrarea si buna desfasurare a activitatilor Societatii, inclusiv pentru punerea in aplicare a politicilor, strategiilor si pentru atingerea obiectivelor;
- ✓ se asigura de indeplinirea atributiilor si exercitarea competentelor, intr-un cadru bine structurat, cu obiective specifice, clar definite si in conformitate cu legislatia specifica aplicabila Societatii;
- ✓ furnizeaza Consiliului de Administratie informatii calitative si cantitative in timp util, la solicitarea acestuia sau din proprie initiativa ca urmare a indeplinirii atributiilor in mod operativ si eficient;
- ✓ asigura si raspunde de activitatea curenta a Societatii, ducand la indeplinire toate hotararile Adunarii Generale a Actionarilor, Consiliului de Administratie precum si alte sarcini ce ii sunt stabilite ierarhic;
- ✓ este responsabil pentru integralitatea si corectitudinea raportarilor si a altor informatii cu privire la activitatea si situatia financiara a Societatii, conform legislatiei specifice aplicabile;
- ✓ respecta standardele etice si profesionale in vederea prevenirii aparitiei conflictelor de interese si actioneaza cu diligența cuvenita, relationeaza cu onestitate si in mod deschis, atat intern, cat si extern;
- ✓ asigura segregarea activitatilor la nivel individual sau la nivel de Societate si aplicarea unor politici interne/regulamente interne pentru evitarea aparitiei conflictelor de interese directe sau indirecte;
- ✓ se asigura ca la nivelul Societatii este aplicata procedura pentru identificarea, evaluarea, monitorizarea, gestionarea si raportarea riscurilor semnificative, iar in aplicarea acesteia sunt utilizate instrumente, tehnici si mecanisme adecvate;
- ✓ asigura elaborarea de planuri clare de actiune pentru asigurarea continuitatii activitatii si pentru situatiile de urgenta in vederea eliminarii riscurilor sau minimizarii acestora;

- ✓ evalueaza semestrial planurile pentru asigurarea continuitatii activitatii si pentru situatiile de urgenta;
- ✓ face propuneri privind obiectivele strategice ale Societatii si pregateste planificarea strategica, bugetul de venituri si cheltuieli, planul de activitate;
- ✓ face propuneri referitoare la programul de reasigurare si aproba propunerile Departamentului Reasigurare ce tin de unele elemente tehnice ale programului de reasigurare in cadrul procesului de reinnoire si pe parcursul derularii acestuia, cu incadrarea in limitele aprobate de catre Consiliul de Administratie;
- ✓ face propuneri cu privire la programul de investire prudentiala a activelor administrate de Societate si la politica de investitii;
- ✓ inaintea planul de afaceri si bugetul anual de venituri si cheltuieli spre aprobare Adunarii Generale a Actionarilor;
- ✓ are obligatia de a comunica in baza unei strategii de comunicare cu partile interesate, strategie care respecta cel putin urmatoarele cerinte: asigurarea unui tratament echitabil pentru actionari si parti interesate, comunicarea informatiilor in timp util si asigurarea unui cadru transparent de comunicare;
- ✓ are responsabilitatea de a stabili un sistem de detectare a deficientelor sistemului de control intern si de a intreprinde masuri pentru solutionarea respectivelor deficiente.

Directorii Generali Adjuncti sunt numiti de catre Consiliul de Administratie al Societatii pentru un mandat de 4 ani, fiind raspunzatori pentru activitatea desfasurata alaturi de Directorul General in fata Consiliului de Administratie si a Adunarii Generale a Actionarilor.

B.1.4. La nivelul PAID S.A. sunt constituite 9 comitete, respectiv:

1. Comitetul de Managementul Riscului – este format din membri ai Conducerii Executive si ai conducerii operative a Societatii. Principalele atributii ale acestui comitet sunt:

- ✓ informarea Consiliului de Administratie asupra situatiei expunerilor Societatii la riscuri, informari suficient de detaliate si oportune care sa permita conducerii sa cunoasca si sa evalueze performanta in monitorizarea si controlul riscurilor, potrivit politicilor aprobate;
- ✓ informarea Consiliului de Administratie asupra problemelor si evolutiilor semnificative care ar putea influenta profilul de risc al Societatii;
- ✓ dezvoltarea de politici si proceduri adecvate pentru identificarea, evaluarea, monitorizarea si controlul riscurilor;
- ✓ stabilirea limitelor privind expunerea la riscuri, inclusiv pentru conditii de criza, precum si a procedurilor necesare aprobarii exceptiilor de la respectivele limite;
- ✓ avizarea politicilor si procedurilor pentru identificarea, evaluarea, monitorizarea si controlul riscurilor semnificative;
- ✓ analiza masurii in care planurile alternative de care dispune PAID S.A. corespund situatiilor neprevazute cu care aceasta s-ar putea confrunta;
- ✓ revizuirea, avizarea Raportului ORSA si propunerea acestuia spre aprobare Consiliului de Administratie;
- ✓ avizarea Planului/Profilului/ Raportului de risc al Societatii si propunerea acestora spre aprobare Consiliului de Administratie;
- ✓ stabilirea de sisteme de raportare in cadrul Societatii privind aspecte legate de riscuri;
- ✓ monitorizarea activitatii de investitii, emiterea unor propuneri pentru optimizarea strategiei de investitii.

Comitetul se intruneste in sedinte periodice/ operative ori de cate ori este necesar. In exercitarea atributiilor sale, Comitetul adopta decizii si emite recomandari/ avize.

2. Comitetul de Audit – este un organism consultativ de guvernare al PAID S.A., format din membri neexecutivi ai Consiliului de Administratie, investit cu activitatea de supraveghere si control a sistemului de management al riscurilor, a sistemului de control intern, a auditului intern si a auditului financiar. Principalele atributii ale acestui comitet sunt:

- ✓ avizarea documentelor si a resurselor care stau la baza organizarii si desfasurarii activitatii de audit intern (politici si proceduri de audit intern, planul strategic si anual de audit intern, bugetul si necesarul de resurse aferente acestei activitati);
- ✓ monitorizarea implementarii masurilor de remediere necesare rezolvarii deficientelor identificate de auditul intern, precum si a altor probleme identificate in activitatea de control si conformitate de auditorii interni si externi ai Societatii sau de autoritati de supraveghere si control;
- ✓ monitorizarea procesului de raportare financiara si transmiterea de recomandari sau propuneri pentru asigurarea integritatii acestuia;
- ✓ monitorizarea eficacitatii sistemelor de control intern, de audit intern si de management al riscurilor din cadrul Societatii;
- ✓ monitorizarea auditului statutar al situatiilor financiare anuale;
- ✓ asigurarea ca la nivelul Consiliului de Administratie au fost adoptate toate masurile de remediere necesare solutionarii deficientelor identificate de firma de audit statutar;
- ✓ evaluarea si monitorizarea independentei firmei de audit in conformitate cu prevederile legale si, in special, a oportunitatii prestarii unor servicii care nu sunt de audit;
- ✓ aprobarea serviciilor de non-audit care urmeaza a fi furnizate.

Comitetul de Audit raspunde de procedura de selectie a auditorului financiar sau a firmei de audit, in conditiile si cu respectarea prevederilor legislatiei in vigoare si recomanda Adunarii Generale a Actionarilor/membrilor organului de administratie auditorul financiar sau firma de audit care urmeaza a fi desemnat/desemnata.

3. Comitetul de Daune - este un comitet de lucru al PAID S.A., investit cu rol decizional in instrumentarea dosarelor de dauna cu caracter special sau a caror valoare de despagubire se incadreaza in limita aferenta Comitetului de Daune. Principalele atributii ale acestui comitet sunt:

- ✓ analizarea si deciderea asupra rezolutiei dosarelor de dauna care intra in sfera atributiilor sale;
- ✓ raportarea catre conducerea executiva a oricaror suspiciuni de fraudă;
- ✓ stabilirea regulilor si principiilor de buna practica in instrumentarea dosarelor de dauna.

4. Comitetul de analiza si solutionare a petitiilor – este un comitet de lucru al PAID S.A. investit cu rol decizional in ceea ce priveste analiza si solutionarea petitiilor. Principalele atributii ale acestui comitet sunt:

- ✓ analizarea, deciderea si solutionarea tuturor reclamatilor adresate PAID S.A. direct sau indirect;
- ✓ validarea notei de fundamentare in cazul reclamatilor sosite prin intermediul A.S.F;
- ✓ emiterea de solicitari de informatii catre departamentele interne ale PAID S.A. in vederea solutionarii reclamatilor;
- ✓ stabilirea de reguli si bune practici in materie de solutionare a reclamatilor;
- ✓ incadrarea petitiei ca fiind intemeiata/neintemeiata si clasificarea raspunsului ca fiind favorabil/nefavorabil;
- ✓ analizarea si rezolvarea oricarei probleme aflata in aria activitatii de analiza si solutionare a reclamatilor.

5. *Comitetul de Investitii* - organizeaza activitatea de investitii a PAID S.A. cu respectarea principiului persoanei prudente, pentru a asigura cerintele de calitate, siguranta, lichiditate si profitabilitate, in conformitate cu planul de afaceri, asigurand indeplinirea obligatiilor asumate prin contractele de asigurare si de reasigurare. Principalele atributii ale acestui comitet sunt:

- ✓ propunerea categoriilor de active si a limitelor pentru fiecare categorie de active din portofoliul de investitii, pentru realizarea unui portofoliu diversificat si evitarea concentrarii excesive intr-o categorie de active sau fata de o anumita contrapartida;
- ✓ monitorizarea respectarii limitelor de investire pe categorii de active, emitent/contrapartida, valute si maturitati;
- ✓ analizarea oportunitatii si fundamentarea propunerilor pentru investirea in noi categorii de active;
- ✓ stabilirea ipotezelor privind rata dobanzii, rata de schimb si alti parametri utilizati in realizarea proiectiilor folosite in fundamentarea planurilor de afaceri, a strategiei, a diverselor analize sau teste;
- ✓ aprobarea proiectiei fluxurilor de numerar si planificarea realizarii investitiilor, tinand cont de randamentele urmarite, de caracteristicile obligatiilor asumate si de cerintele de capital de solvabilitate;
- ✓ deciderea cu privire la lichidarea de active in situatii de risc sau fundamentarea programelor de gestionare a activelor in situatii de criza;
- ✓ elaborarea planului de gestionare a resurselor financiare necesare lichidarii daunelor in situatia producerii unor catastrofe majore.

6. *Comitetul de remunerare* - raspunde fata de Consiliul de Administratie pentru activitatea desfasurata si deciziile adoptate. Principalele atributii ale acestui comitet sunt:

- ✓ inaintarea catre Consiliul de Administratie a rapoartelor privind activitatea desfasurata (anual sau ori de cate ori este cazul);
- ✓ analiza si propunerea politicii de remunerare, astfel incat aceasta sa corespunda strategiei de afaceri, obiectivelor si intereselor pe termen lung;
- ✓ asigurarea ca politica de remunerare cuprinde masuri pentru prevenirea aparitiei conflictelor de interese;
- ✓ asigurarea ca se iau toate masurile necesare pentru a evita acele elemente si sisteme de retributie/ remunerare care ar putea incuraja asumarea de riscuri excesive si care ar reprezenta o amenintare pentru Societate sau pentru actionari si salariati;
- ✓ asigurarea ca toate angajamentele referitoare la remunerare sunt structurate corect si responsabil si ca permit si promoveaza o administrare eficienta a riscurilor fara a conduce la o asumare de riscuri care sa depaseasca nivelul tolerantei la risc al PAID S.A.
- ✓ asigurarea ca politica de remunerare are la baza o analiza fundamentata si indicatori bine definiti de performanta individuala, care este corelata cu performanta colectiva.
- ✓ asigurarea evitarii acordarii de stimulente care sa incurajeze asumarea excesiva de riscuri si nerespectarea principiilor prevazute de reglementarile specifice.

7. *Comitetul de reasigurare* - raspunde fata de Consiliul de Administratie pentru activitatea desfasurata si deciziile adoptate. Principalele atributii ale acestui comitet sunt:

- ✓ participa la procesul de selectie, propune spre aprobarea Consiliului de Administratie, prin intermediul Conducerii Executive, brokerii de reasigurare precum si nivelul de remunerare al acestora;

- ✓ aproba modalitatea de colaborare cu brokerii de reasigurare, cotele de participare ale brokerilor si evalueaza activitatea acestora;
- ✓ analizeaza si propune, prin intermediul Conducerii Executive, spre aprobarea Consiliului de Administratie, structura programului de reasigurare (limita programului si retinerea neta) precum si costul maximal al programului de reasigurare;
- ✓ analizeaza si propune, prin intermediul Conducerii Executive, spre aprobarea Consiliului de Administratie, oportunitatea ajustarii programului de reasigurare pe parcursul anului functie de evolutia portfoliului si/sau a altor factori ce influenteaza solvabilitatea societatii;
- ✓ dupa fiecare eveniment care afecteaza programul de reasigurare Comitetul de Reasigurare analizeaza necesitatea achizitionarii de capacitate suplimentara, in urma evaluarii nevoii de reasigurare in raport cu capacitatea disponibila in urma evenimentului, si daca este cazul, intocmeste o propunere, prin intermediul Conducerii Executive, catre Consiliul de Administratie in acest sens;
- ✓ se asigura de buna desfasurare a activitatii de reasigurare a societatii.

8. Comitetul de Continuare a Activitatii (BCP) – un organ de analiza, consultare si decizie, in limita autoritatii stabilite, in ceea ce priveste continuitatea activitatii in caz de dezastru in cadrul PAID S.A.. Principalele atributii ale Comitetului BCP sunt:

- ✓ coordoneaza si avizeaza revizuirea/ actualizarea anuala a documentatiei referitoare la continuitatea activitatii si o propune spre aprobare catre Consiliul de Administratie;
- ✓ propune spre aprobare Conducerii Executive componenta Echipei de Management a Crizelor;
- ✓ planifica continuitatea activitatii Societatii pe baza analizei de impact, fiind responsabil pentru revizuirea, ajustarea si aprobarea analizei de impact si a activitatilor critice selectate pentru includerea in planul de continuitate a activitatii, in baza analizei impactului financiar si operational al proceselor critice;
- ✓ aproba calendarul de activitati cu privire la asigurarea continuitatii activitatii Societatii, inclusiv de instruire a personalului PAID S.A. si de comunicare interna si externa, asigurandu-se totodata de respectarea acestuia;
- ✓ aproba planul de testare anuala a planului de continuitate, analizeaza si revizuieste rezultatele testelor si inainteaza, spre aprobare, Conducerii Executive rezultatele acestora si propunerile privind masurile de corectie/ optimizare a planului de continuitate;
- ✓ se asigura de implementarea la nivelul Societatii a documentatiei specifice de continuitate a activitatii;
- ✓ analizeaza consecintele unor evenimente care au declansat planul de continuitate si ia masurile necesare optimizarii planului de continuitate a activitatii, daca acestea se impun;
- ✓ se asigura ca se iau toate masurile rezonabile de prevenire si evitare a intreruperii operatiunilor normale de afaceri.

9. Comitetul de Criza al Planului de Instrumentare a Daunelor de Catastrofa

Comitetul de Criza este o structura cu atributii consultative in legatura cu monitorizarea, revizuirea si implementarea Planului de Instrumentare a Daunelor de Catastrofa. Principalele atributii ale comitetului in caz de dezastru extins sunt:

- ✓ analizeaza evenimentul si constata impactul (numar polite la risc in zonele afectate, impact reputational);
- ✓ declara situatia de criza si informeaza Consiliul de Administratie, propunand activarea Planului;
- ✓ in functie de amploarea si particularitatile evenimentului, propune Consiliului de Administratie aplicarea metodologiei de lucru, tinand cont de cerintele de moment si de resursele disponibile;

- ✓ monitorizeaza activitatea de daune in baza raportarilor agregate primite de la Comitetul de Daune PAID si recomanda masuri de optimizare cand se impun;
- ✓ propune Consiliului de Administratie planul de comunicare aferent situatiei de dezastru extins;
- ✓ comunica cu Comitetul de Daune PAID;
- ✓ raspunde pentru activitatea desfasurata si deciziile adoptate;
- ✓ formuleaza actualizari ale prezentului Regulament.

Comitetele au ca scop facilitarea coordonarii activitatii si intarirea functiei de supraveghere la nivelul Societatii.

B.1.5. Rolurile si responsabilitatile Functiilor Cheie

Conform sistemului de guvernanta, PAID S.A. are implementate toate functiile cheie prevazute in Directiva Solvabilitate II, astfel:

<i>Functiile cheie</i>	<i>Persoanele care detin functii-cheie</i>
Functia de Management al Riscului	✓ Manager Departament Managementul Riscului
Functia de Conformitate	✓ Manager Departament Conformitate
Functia de Audit Intern	✓ Functie externalizata: Deloitte Audit SRL ✓ Responsabil functie externalizata: Manager Departament Audit Intern
Functia Actuariala	✓ Manager Departament Actuariat

Functia de Management al Riscului are rolul de a gestiona sistemul de management al riscului la nivel de Societate, stabilind strategii specifice si elaborand politici si proceduri privind identificarea, evaluarea, monitorizarea, administrarea si raportarea riscurilor. Periodic, Functia de Management al Riscului, in baza informatiilor furnizate, realizeaza rapoarte, la nivel de risc si agregat. Acestea sunt transmise spre dezbateri si avizare Comitetului de Management al Riscului si ulterior Consiliului de Administratie. Functia de Management al Riscului raporteaza, dupa caz, Conducerii Executive, Comitetului de Management al Riscului si Consiliului de Administratie al Societatii. Functia de Management al Riscului trebuie sa fie informata in timp util in ceea ce priveste evenimentele generatoare de risc, riscurile materializate, precum si evolutia acestora.

Functia de Conformitate are rolul de a asista organele cu functii de conducere in identificarea, evaluarea, monitorizarea si raportarea riscului de non-conformitate asociat activitatilor desfasurate de Societate, pentru asigurarea unui sistem de control intern adecvat la nivelul acesteia. Functia de Conformitate raporteaza direct structurii de conducere.

Functia de Audit Intern - este o functie independenta care furnizeaza servicii de asigurare obiectiva si de consiliere, destinata sa aduca valoare in Societate si sa imbunatateasca operatiunile acesteia. Activitatea de audit intern ajuta Societatea in indeplinirea obiectivelor sale, evaluand, printr-o abordare sistematica si metodică, procesele de management al riscului, control si guvernanta si venind cu propuneri de imbunatatire a eficacitatii acestora. Activitatea de audit este organizata ca un departament aflat in subordonarea directa a Consiliului de Administratie al PAID.

Managerul Departamentului Audit intern este numit de Consiliul de Administratie al Societatii si raporteaza direct acestuia si Comitetului de Audit.

Managerul Departamentului Audit intern raporteaza periodic Comitetului de Audit si Consiliului de Administratie cu privire la: stadiul desfasurarii misiunilor planificate, rezultatele misiunilor de audit, constatarile si recomandările auditului intern. Periodic, Managerul Departament Audit Intern raporteaza cu privire la stadiul implementării recomandărilor formulate de auditori.

Rezultatele/constatarile misiunilor de audit efectuate si eventualele disfuncțiuni sunt comunicate si Conducerii Executive, Functiei de Control Intern si Functiei de Management al Riscului.

Functia de Audit Intern are acces la toate structurile si informatiile Societatii si colaboreaza permanent cu celelalte functii cheie si functii cu rol de control, precum si cu Conducerea Executiva pentru a asigura sustinerea implementarii principiilor unui sistem de guvernanta eficient.

Printre responsabilitatile Functiei de Audit Intern se regasesc urmatoarele:

- ✓ evaluarea adecvarii si functionalitatii sistemului de control intern si a altor elemente ale sistemului de guvernanta;
- ✓ evaluarea modului in care se asigura protejarea elementelor patrimoniale bilantiere si extrabilantiere si identificarea metodelor de prevenire a fraudelor si pierderilor de orice fel;
- ✓ evaluarea modului in care sunt respectate dispozitiile cadrului legal, cerintele codurilor etice, precum si modul in care sunt implementate politicile si procedurile Societatii;
- ✓ evaluarea eficientei controalelor efectuate asupra activitatilor externalizate.

Functia de Audit Intern a fost externalizata incepand cu 31.03 2021 catre societatea Deloitte Audit SRL, conform deciziei Consiliului de Administratie din data de 10.02.2021.

Functia Actuariala are rolul de a indeplini prevederile specifice acesteia conform Directivei Solvabilitate II, de a asigura coordonarea procesului de calculare a rezervelor tehnice, atat in scopul inregistrarii in evidentele contabile ale Societatii (NGAAP), cat si pe Solvabilitate II si IFRS si de a asigura suport tehnic de specialitate conducerii Societatii. Functia actuariala este subordonata Directorului General Adjunct. Raporteaza direct Conducerii Executive sau/si Consiliului de Administratie.

Independenta functiilor-cheie este asigurata prin urmatoarele:

- ✓ sunt recunoscute ca functii-cheie prin Regulamentul de Organizare si Functionare aprobat de catre Consiliul de Administratie;
- ✓ persoanele care detin functii-cheie nu sunt implicate in activitati operationale ale Societatii din care ar putea rezulta vreun conflict de interese;
- ✓ au acces nerestricționat la toate informatiile necesare desfasurarii activitatii;
- ✓ isi stabilesc obiectivele si modalitatea de lucru privind atingerea acestora intr-o maniera independenta.

De subliniat faptul ca, independenta functiilor cheie nu impiedica cooperarea cu alte departamente din cadrul Societatii.

Functiile-cheie au atat dreptul cat si obligatia de a raporta orice abatere importanta privind politicile si conformitatea catre Conducerea Executiva sau Consiliul de Administratie, dupa caz.

B.1.6. Functiile critice

Functiile critice sunt functii cu o influenta semnificativa asupra profilului de risc al Societatii, altele decat functiile cheie in conformitate cu Solvabilitate II.

PAID identifica functiile critice pe baza criteriilor adoptate si tinand seama de natura, amploarea si complexitatea structurii organizationale si de afaceri, in conformitate cu prevederile Legii nr.237/2015 privind autorizarea si supravegherea activitatii de asigurare si reasigurare.

Urmatoarele functii sunt definite ca fiind cele care gestioneaza functiile critice in cadrul Societatii:

- ✓ Manager Departament Financiar
- ✓ Director Departament Juridic si Conformitate
- ✓ Manager Departament Metodologie, Analiza si Raportari Subscriere

- ✓ Director Departament Reasigurare
- ✓ Director Departament Daune
- ✓ Director Departament Tehnologia Informatiei
- ✓ Manager Departament Control Intern si Managementul Calitatii

Pe parcursul anului 2023 au existat modificari in ceea ce priveste detinatorii unor functii critice. In conformitate cu prevederile legale, PAID a notificat catre ASF aceste modificari.

B.1.7. Modificari aduse sistemului de guvernanta

In anul 2023 au fost aduse modificari structurii organizationale pentru reflectarea schimbarilor in organizatie ca urmare a modificarilor la nivel de Director General Adjunct si a realocarii responsabilitatilor, dar si a schimbarilor in organizatie determinate de cresterea complexitatii activitatii in contextul modificarii Legii 260/2008.

Nivelul de complexitate al modelului de business a crescut odata cu modificarea Legii 260/2008, necesitand o alocare echilibrata a responsabilitatilor pentru asigurarea capacitatii necesare de coordonare si operare.

Modificarile au avut la baza urmatoarele considerente:

- ✓ necesitatea unei structuri organizationale care sa reflecte noua forma a Legii 260/2008;
- ✓ preocuparea pentru continuitate a structurii organizationale;
- ✓ echilibrarea responsabilitatilor;
- ✓ redenumirea componentelor (din compartiment in departament) si functiilor (din sef compartiment in manager departament) pentru a sublinia importanta rolului de coordonare pe care PAID il are conform prevederilor legii.

Astfel a fost creata pozitia de Director General Adjunct/CDO (Chief Development Officer), coordonand aria operationala (Daune, IT) si cea de dezvoltare (Marketing, Subscriere si Distributie). Cealalta pozitie de Director General Adjunct/CFO (Chief Financial Officer) coordoneaza ariile financiare (Contabilitate, Financiar, Reasigurare si Actuariat) si de gestionare a riscurilor (Managementul Riscului).

B.1.8. Politica de Remunerare

PAID S.A. detine o politica de remunerare care urmareste aplicarea unui sistem corect si transparent de remunerare, avand la baza recompensarea in functie de sarcinile indeplinite si performantele/ rezultatele obtinute si incurajeaza realizarea obiectivelor Societatii in conformitate cu strategia de afaceri si de gestionare a riscurilor.

Activitatea membrilor Consiliului de Administratie este remunerata si este stabilita de catre Adunarea Generala a Actionarilor. In ceea ce priveste Conducerea executiva, conditiile si nivelul de remunerare sunt stabilite in contractul de mandat de catre Consiliul de Administratie.

Pentru stabilirea salariului, se tine seama de experienta in munca si experienta pe pozitia pe care este incadrat salariatul, corelate cu nivelul de complexitate al activitatii si nivelul salarial la nivelul Societatii pentru pozitii relevante ca referinta.

Prin politica de remunerare se urmareste:

- ✓ aplicarea unor reguli clare, transparente si eficiente din punct de vedere al remunerarii, in conformitate cu legislatia specifica;
- ✓ lipsa discriminarii pe criterii de gen, varsta, orientare religioasa etc;
- ✓ tratament echitabil in relatie cu alte pozitii/ angajati ai Societatii;
- ✓ prevenirea aparitiei conflictelor de interese;

- ✓ evitarea stabilirii unor stimulente care sa incurajeze asumarea excesiva de riscuri;
- ✓ fidelizarea angajatilor si asigurarea continuitatii pe posturi.

Conform Politicii de Remunerare si in limita bugetului aprobat de AGA, se pot acorda bonusuri de performanta anuale, dupa finalizarea procesului de evaluare a performantelor profesionale ale salariatilor si in functie de atingerea obiectivelor Societatii, a obiectivelor la nivel de departamente si a obiectivelor individuale ale salariatilor.

Politica de remunerare este revizuita anual si aprobata de Consiliul de Administratie pe baza recomandarilor /propunerilor emise de Comitetul de Remunerare.

Se acorda urmatoarele beneficii salariatilor: tichete de masa, vauchere de vacanta si asigurare voluntara de sanatate, toate conform reglementarilor din Codul fiscal privind limita deductibila.

In cadrul PAID S.A. nu exista scheme de pensii.

B.1.9. Informatii cu privire la tranzactii semnificative:

In anul 2023 nu s-au inregistrat tranzactii semnificative cu actionari, persoane care exercita o influenta semnificativa asupra PAID S.A. sau cu membri ai organului administrativ, de conducere sau de control.

B.2. CERINTE DE COMPETENTA SI ONORABILITATE

In scopul asigurarii conformitatii cu cerintele legale privind competenta profesionala si probitatea morala a membrilor structurii de conducere, precum si a functiilor-cheie si critice, in cadrul PAID S.A au fost aprobate si implementate urmatoarele documente: *“Politica privind evaluarea adecvarii initiale si continue a persoanelor care detin functii cheie sau critice”* si *„Politica privind evaluarea adecvarii initiale si continue a structurii de conducere”*. Prin aceste documente sunt stabilite criteriile si modalitatile aplicabile pentru evaluarea persoanelor mentionate mai sus. In plus, *“Codul Etic”* stabileste un set minim de principii, valori si reguli de conduita ce trebuie luate ca referinta in activitatile indeplinite.

Cerintele generale care trebuie indeplinite si mentinute pe toata durata de desfasurare a activitatii, sunt:

- ✓ cunostinte, competente si experienta profesionala;
- ✓ reputatie, onestitate si integritate;
- ✓ guvernanta.

Atat pentru structura de conducere cat si pentru functiile cheie/ critice sunt stabilite criteriile necesare pentru indeplinirea cerintelor mai sus mentionate.

Pentru evaluarea competentei si experientei profesionale corespunzatoare pozitiei vizate se iau in considerare:

- ✓ cunostintele teoretice obtinute pe baza studiilor si formarii profesionale;
- ✓ vechimea si experienta practica acumulata din ocupatiile anterioare relevante;
- ✓ sfera competentelor, a responsabilitatilor, a riscurilor aferente si, dupa caz, a capacitatii de a lua decizii in functiile anterior detinute si in functia vizata;
- ✓ abilitatea manageriala, cu luarea in considerare a numarului de angajati subordonati, daca este cazul;
- ✓ alte aspecte relevante.

Procesul de verificare a competentelor si a onorabilitatii este un proces complex realizat la nivelul intregii Societati prin:

- ✓ verificarea conditiilor si criteriilor de eligibilitate;
- ✓ alocarea sarcinilor in functie de competente;
- ✓ monitorizarea activitatii desfasurate;
- ✓ reevaluarea periodica.

Nominalizarea unui nou membru al structurii de conducere/ responsabil pentru functiile cheie/critice se face in conformitate cu prevederile legale, evaluand in prealabil adecvarea persoanelor pentru care se solicita aprobarea sau pe care le notifica.

Persoanele responsabile din cadrul Societatii, ulterior numirii unui membru al structurii de conducere/ responsabil pentru functiile cheie/critice, verifica in mod constant mentinerea criteriilor de competenta si onorabilitate, pe baza documentelor relevante privind conduita acestora, aspectele de natura profesionala, legala si financiara.

In cazul in care exista indicii clare asupra faptului ca aceste criterii nu mai sunt mentinute, in functie de impactul modificarilor, Societatea va lua toate masurile necesare pentru remedierea acestor aspecte, inclusiv revocarea din functie, cu instiintarea autoritatii de supraveghere.

In cazurile in care se decide externalizarea unei functii cheie/ critice, in conditiile prevazute de legislatia aplicabila, acest lucru se face in concordanta cu prevederile *Politicii de externalizare si a Politicii privind evaluarea adecvarii initiale si continue*.

B.3. SISTEMUL DE GESTIONARE A RISCURILOR, INCLUSIV EVALUAREA INTERNA A RISCURILOR SI A SOLVABILITATII

B.3.1. Sistemul de gestionare a riscurilor

In cadrul PAID S.A., riscul reprezinta probabilitatea ca aparitia unui eveniment defavorabil sa afecteze capacitatea Societatii de a-si atinge obiectivele. Asumarea de riscuri provine din activitatea principala a Societatii. PAID S.A. evalueaza potentialele pericole, efectele si probabilitatile de aparitie ale acestora pentru a decide care dintre riscuri pot fi prevenite si atenuate. Identificarea riscurilor se realizeaza in mod regulat, luand in considerare atat riscurile interne cat si pe cele externe. Riscurile interne sunt riscuri pe care Societatea le poate controla sau influenta, in timp ce riscurile externe nu se afla sub controlul acesteia.

Gestionarea Sistemului de Management al Riscului la nivelul Societatii se realizeaza prin planificarea, coordonarea si controlul activitatii de Management al Riscului. In cadrul acestuia se stabilesc strategii specifice, se elaboreaza politici si proceduri privind identificarea, evaluarea, monitorizarea, administrarea/ reducerea si raportarea riscurilor in timp util, cu scopul de a le optimiza si de a crea o cultura organizationala de tip „risk awareness”.

Sistemul de management al riscurilor este supus unui proces continuu de eficientizare, cu scopul de a proteja Societatea, prin sustinerea obiectivelor acesteia, astfel:

- ✓ stabilirea unui cadru organizational adecvat cu scopul optimizarii procesului decizional, de planificare si prioritizare;
- ✓ utilizarea/ alocarea eficienta a capitalului si resurselor in cadrul Societatii, urmarind protejarea si consolidarea activelor si imaginii Societatii;
- ✓ optimizarea procedurilor privind riscurile semnificative;

- ✓ stabilirea unui sistem de limite ale expunerilor la riscuri si a unei modalitati de monitorizare a acestor limite, in concordanta cu profilul de risc asumat;
- ✓ instituirea unui sistem de raportare a expunerilor la risc, precum si a altor aspecte referitoare la riscuri;
- ✓ stabilirea unor criterii de recrutare si remunerare a angajatilor si asigurarea unui cadru de dezvoltare profesionala continua a angajatilor;
- ✓ cresterea eficientei operationale.

Strategia specifica de gestionare a riscurilor este parte integranta a strategiei generale a Societatii, avand ca principale obiective fundamentale: respectarea cerintelor de capital SCR si MCR si asigurarea unei rate de solvabilitate crescute, realizarea unui program optim de reasigurare si un management eficient orientat pe profit si capitalizare, toate avand ca scop unitar mentinerea stabilitatii financiare a PAID S.A., astfel incat toate obligatiile financiare fata de Client sa fie respectate. Anual, PAID S.A. elaboreaza un *Plan de risc* in care sunt prezentate obiectivele si masurile pentru fiecare risc semnificativ, acesta fiind supus dezbaterii si aprobarii Consiliului de Administratie.

Strategia de riscuri este stabilita anual de catre Consiliul de Administratie, fiind integrata in strategia generala de afaceri, vizand in special nevoia de capital si protejarea acestuia.

Strategia de riscuri PAID se bazeaza pe urmatoarele principii:

- ✓ Dezvoltarea unei guvernante adecvate in raport cu strategia PAID;
- ✓ Managementul riscului este o parte integranta a sistemului de management bazat pe standarde si reguli;
- ✓ Strategia de riscuri este o parte integranta a strategiei de afaceri a PAID S.A. fiind sustinuta de luarea in considerare in procesele strategiilor de afaceri a respectarii apetitului la risc, a nivelului fondurilor proprii si al cerintei de capital (SCR);
- ✓ Managementului Societatii va asigura o baza de capital puternica si rate de solvabilitate prudente;
- ✓ Programul de reasigurare ca principal mijloc de transfer al riscului si protectie a fondurilor proprii;
- ✓ Politika de investitii bazata pe principiul „siguranta vs profit”, care sa prevada atat limite pe clase de active cat si sa evite concentrarea excesiva pe o institutie financiara;
- ✓ Imbunatatirea permanenta a indicatorilor de performanta si monitorizarea lor astfel incat sa poata fi identificate la timp semnale de alarma;
- ✓ Procesul de planificare strategica si operationala este sustinut de rezultatele ORSA;
- ✓ Utilizarea de tehnici de atenuare a riscurilor operationale (sistemul de control intern, planuri de continuitate a activitatii, securitatea informatica si planul de recuperare in caz de dezastru, masuri de protectie si securitate a persoanelor si activelor);
- ✓ Optimizarea proceselor.

Situatia riscurilor este discutata in mod regulat la nivel de Conducere Administrativa, ca punct pe ordinea de zi a reuniunilor acesteia.

Un rol important in gestionarea riscurilor il au Departamentele Actuariat, Reasigurare, Financiar si Contabilitate. Departamentul Managementul Riscului primeste de la Departamentele Societatii informatiile necesare pentru a evalua si proiecta profilul de risc al Societatii si pentru a realiza testele/ scenariile de stres.

Societatea detine politici si proceduri specifice de gestionare a riscurilor care furnizeaza personalului si Conducerii Societatii un instrument de gestionare a riscurilor intr-un mod controlat si eficient in vederea atingerii obiectivelor stabilite.

Pentru fiecare risc semnificativ (Subscriere, Lichiditate, Credit, Piata, Operational, Reputational si Strategic) exista proceduri specifice de gestionare care urmaresc identificarea, evaluarea, monitorizarea, gestionarea si controlul riscurilor, generate atat de factori interni cat si de factori externi, care ar putea avea un impact negativ asupra activitatii PAID S.A.. In procedurile de management al riscului se regasesc corelatiile intre aceste riscuri. Raportarea riscurilor se realizeaza in conformitate cu *Procedura de raportare a riscurilor*.

Procedurile specifice de management al riscului sunt elaborate/ revizuite de catre Departamentul Managementul Riscului si, dupa caz, in colaborare cu alte departamente si sunt supuse dezbaterii si aprobarii Comitetului de Management al Riscului si Conducerii Executive/ Consiliului de Administratie, dupa caz. Politicile si procedurile specifice ce se administreaza in cadrul Departamentului Managementul Riscului sunt: Politica de management al riscurilor, Procedura privind managementul riscului de subscriere, Procedura privind managementul riscului de lichiditate, Procedura privind managementul riscului operational, Procedura privind managementul riscului de piata, Procedura privind managementul riscului de credit, Procedura privind managementul riscului strategic, Procedura privind raportarea riscurilor, Procedura privind evaluarea riscurilor operationale generate de utilizarea sistemelor informatice, Politica de continuitate a activitatii (BCP), Politica privind investitiile si managementul unor elemente de activ si pasiv, Politica ORSA, Regulamentul Comitetului de Risc. In cadrul fiecărei proceduri sunt specificate responsabilitatile departamentelor implicate, ale Conducerii Executive si ale Conducerii Administrative.

Apetitul la risc si pragurile de semnificatie sunt stabilite in cadrul sistemului de management al riscului si sunt aprobate de Consiliul de Administratie.

Etapele procesului de management al riscurilor:

Identificarea riscurilor: Societatea activeaza intr-un mediu aflat in continua schimbare si in care pot aparea noi riscuri, ceea ce duce la o evaluare si o revizuire periodica a profilului de risc. PAID S.A. desfasoara un proces sistematic de identificare a riscurilor si de reflectare in documente specifice. Scopul identificarii riscurilor este de a expune, detecta si documenta toate sursele posibile de riscuri care ar putea afecta realizarea obiectivelor Societatii. Identificarea riscurilor in sine este un proces care se efectueaza in mod regulat, cel putin o data pe an. Acesta include revizuirea riscurilor existente si a surselor care ar putea fi modificate, precum si detectarea si documentarea de noi surse de riscuri care au aparut si care trebuie sa fie luate in considerare. Rezultatele procesului de identificare a riscurilor trebuie sa fie inregistrate si documentate. In cadrul PAID S.A., rezultatele identificarii riscurilor se regasesc in: Registrul riscurilor, Matricea riscurilor operationale, ORSA, Sistemul de Control Intern si alte documente specifice.

Masurarea riscurilor: In acest proces, diferitele tipuri de risc sunt incadrate in categoriile de risc stabilite. Scopul masurarii riscului este de a evalua si comenta riscurile identificate pe baza diverselor metode de evaluare: cantitative, calitative, opinia unui expert si/sau estimarea frecventei si a severitatii riscurilor. In vederea realizarii unei imagini detaliate a riscurilor si in special pentru identificarea masurilor de atenuare si control a riscurilor, se realizeaza analize cantitative si calitative ale riscurilor. Evaluarea cantitativa se realizeaza pentru riscurile cuprinse in formula standard utilizata de companie, iar evaluarea calitativa se realizeaza, in special, pentru riscurile din

afara formulei standard, identificate de companie a avea impact semnificativ in activitatile sale, pe baza scalei de evaluare prin probabilitate si impact.

Cuantificarea riscurilor si a factorilor de risc se bazeaza pe doua abordari diferite:

Categoria de risc	Evaluare cantitativa Pilonul I-SII-FS	Evaluare calitativa
Subscriere	✓	✓
Piata	✓	✓
Credit	✓	✓
Operational	✓	✓
Lichiditate		✓
Reputational		✓
Strategic		✓

Analiza riscurilor: Dupa ce riscul este masurat cantitativ/ calitativ trebuie sa fie efectuata o analiza eficienta a riscului si a masurilor/ mecanismelor necesar a fi implementate in vederea schimbarii situatiei riscului. Principalele posibilitati privind tratarea riscului, ca parte a managementului riscului sunt: Evitarea riscurilor (reducerea sau iesirea din afacerile riscante), Diminuarea riscurilor (punerea in aplicare a masurilor interne de reducere a riscului), Transferul riscurilor (ex: reasigurare) si Acceptarea riscurilor. Rezultatul analizei devine apoi fundamentul pentru urmatoarele decizii de management. Analiza riscurilor se face prin: Registrul riscurilor, Matricea riscurilor operationale, ORSA, Validarea proceselor in calculul SCR si al fondurilor proprii.

Decizia si executia/ implementarea: In procesul de management al riscurilor o serie de decizii privind riscurile trebuie luate si executate de entitatile responsabile. Deciziile de management care afecteaza in mod substantial structura de risc sunt sustinute de analize suficiente in ceea ce priveste impactul asupra afacerii si situatiei de risc. Executarea/ implementarea deciziei este pusa in aplicare de entitatea responsabila intr-un mod prompt si eficient.

Monitorizarea riscurilor: Monitorizarea riscului este o parte importanta a procesului de management al riscurilor si este impartita in: monitorizarea riscului cu privire la procesul de asigurare a faptului ca profilul de risc al Societatii ramane in concordanta cu preferintele de risc si strategia de risc; monitorizarea riscului cu privire la procesul de urmarire din timpul punerii in aplicare a deciziilor de gestionare a riscurilor cu scopul de a controla punerea in aplicare eficienta si in timp util a planurilor de actiune care au fost decise. Monitorizarea riscurilor se face prin: Procesul de limitare a apetitului la risc, alocarea si stabilirea limitelor, Registrul riscurilor, Matricea riscurilor operationale, ORSA sau alte documente.

Raportarea riscurilor: Raportarea riscurilor este efectuata de functia de management al riscurilor si include atat rapoarte periodice, cat si rapoarte ad-hoc.

Raportari interne catre Conducerea Administrativa si Executiva: in cadrul Raportului de risc (semestrial), sau in cadrul raportarilor lunare.

Raportari externe catre ASF: in cadrul documentelor aferente raportarilor in cadrul raportarilor cantitative trimestriale si anuale si a celor calitative anuale (SFCR, RSR, ORSA), dupa caz.

Inventarierea riscurilor: Registrul riscurilor reprezinta un alt element important al managementului riscului din cadrul Societatii. Inregistrarea riscurilor relevante pentru PAID S.A. intr-un catalog de riscuri, ofera un cadru de lucru pentru intelegerea profilului de risc al PAID S.A..

Un sistem de management al riscurilor bine stabilit este important pentru reflectarea corespunzatoare a tuturor riscurilor in deciziile de afaceri.

Managementul riscului in contextul Solvabilitate II

Elementele centrale ale regimului Solvabilitate II, sunt de ordin cantitativ si calitativ, bazat pe abordarea **celor trei piloni**, astfel:

Pilonul I	include evaluari de bilant, calcule privind solvabilitatea (SCR, MCR) prin Formula standard
Pilonul II	include procesul privind Evaluarea Interna a Riscurilor si Solvabilitatii (“ORSA” – Own Risk and Solvency Assessment) si sistemul de guvernanta in ansamblu (inclusiv functiile cheie), care include atat Sistemul de Management al Riscurilor, cat si Sistemul de Control Intern.
Pilonul III	include raportarea catre public si catre autoritatile de supraveghere (SFCR, RSR, QRT).

Structurii organizatorice ii sunt stabilite sarcini si responsabilitati specifice in ceea ce priveste procesele de management al riscurilor. Conformitatea cu prevederile normelor interne si ale prevederilor legislative externe este asigurata de Functia de Conformitate, in colaborare cu Departamentul Juridic si verificata periodic de Functia de Audit Intern.

Cerinta de capital si fondurile proprii: Pe durata obligatiilor sale Societatea este expusa la riscurile semnificative de Subscriere, Lichiditate, Credit, Piata, Operational, Reputational si Strategic. PAID S.A. calculeaza cerinta de capital pentru riscul de Subscriere, Credit, Piata si Operational, in baza Formulei Standard, aplicand cerintele regimului de Solvabilitate II. Metodologia de calcul se regaseste in *Procedura privind calculul capitalului de solvabilitate*. In calculul cerintei de capital nu sunt incluse Riscul Strategic, Reputational si de Lichiditate.

Procesul de management al capitalului porneste de la evaluarea adecvarii capitalului existent si include necesarul de capital rezultat in urma calculelor de solvabilitate si proiectia acestuia pe termen mediu. In cadrul procesului de planificare a afacerii sunt analizati factorii cu impact in nivelul riscului si necesarul de capital, respectiv modificarile in volumul subscrierii, estimarii daunelor, investitiilor, reasigurarii si cheltuielilor. Pentru a determina potentialele deficiente de capital, PAID S.A. calculeaza ratele de solvabilitate pe orizontul de timp al planului de afaceri si realizeaza analize de scenarii si teste de stres.

Principiul „persoanei prudente”: Potrivit Directivei 138/2009/EC, articolul 132, intreprinderile de asigurare si reasigurare trebuie sa indeplineasca principiul „persoanei prudente”.

PAID S.A. a tratat intotdeauna cu mare atentie actiunile si evaluarile sale, aplicand principiile de prudenta, atat in politica de investire cat si in cea de stabilire a rezervelor tehnice.

In vederea asigurarii unui management eficient al investitiilor cu respectarea principiului persoanei prudente, PAID S.A. a elaborat si implementat *Politica privind investitiile si managementul unor elemente de activ si pasiv*. In scopul asigurarii lichiditatii, disponibilitatii, profitabilitatii si calitatii portofoliului de investitii, in anul 2023 activele Societatii au fost investite numai in Titluri de stat si Depozite.

Managementul active – obligatii: Ca parte a sistemului de management al riscului si sistemului de management al performantei activelor/pasivelor gestionarea activelor si pasivelor se realizeaza prin monitorizarea proiectiei de cash-flow anuala.

B.3.2 Evaluarea proprie a riscurilor si a solvabilitatii_ORSA

ORSA este un instrument al sistemului de management al riscurilor, ce implica evaluarea riscurilor proprii pe termen scurt, mediu si lung, precum si evaluarea fondurilor proprii necesare pentru a le acoperi. PAID S.A. detine *Politica de evaluare proprie a riscurilor si a solvabilitatii-ORSA* in conformitate cu art. 45 din Directiva Solvabilitate II, art. 29 al Legii nr. 237/2015 si alte cerinte de reglementare aplicabile.

In vederea asigurarii stabilitatii financiare a PAID S.A., Politica ORSA are in vedere relatia dintre diferite componente ale activitatii, precum: procesul de planificare a activitatii/ managementul strategic, procesul de management eficient al capitalului si cadrul de administrare a riscurilor.

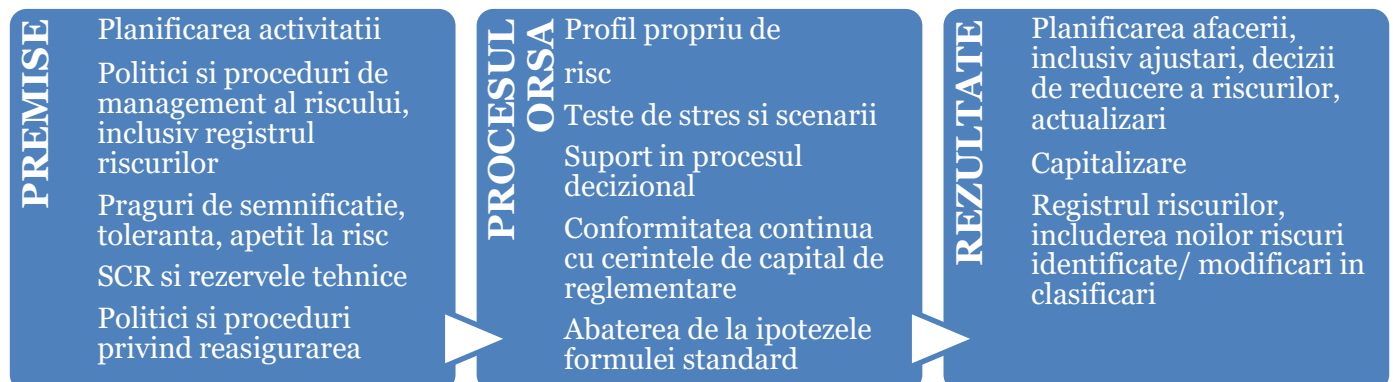
Politica ORSA are ca scop principal stabilirea principiilor si regulilor de realizare a acesteia, astfel incat sa garanteze ca ORSA ofera Consiliului de Administratie si Conducerii Executive PAID S.A. o evaluare adecvata, acum si in viitor, a managementului riscului si a solvabilitatii Societatii, luand in considerare riscurile la care poate fi supusa Societatea indiferent daca acestea sunt reflectate in calculul SCR si daca sunt cuantificabile sau nu.

ORSA este un proces anticipativ, prin care se urmaresc necesitatile de solvabilitate aferente strategiei actuale si viitoare, pe respectivul orizont de planificare. In acest sens, PAID S.A. isi stabileste obiective interne de capital pentru a acoperi, pe termen scurt, mediu si termen lung, cerinta de capital reglementat.

PAID S.A. desfasoara procesul ORSA in mod regulat (anual) sau Ad-hoc. Frecventa anuala este justificata de: frecventa de analizare si revizuire a strategiei de afaceri, procesul de planificare a activitatii, schimbarea istorica foarte lenta a profilului de risc al companiei, volatilitatea istorica redusa a gradului de solvabilitate. ORSA Ad-hoc se efectueaza, fara nici o intarziere, la cererea A.S.F. sau ori de cate ori intervin modificari semnificative in profilul de risc al Societatii, in solvabilitatea PAID S.A. sau schimbari semnificative in mediul de afaceri, planificarea activitatii ori managementul capitalului. Decizia finala de efectuare a exercitiului ORSA Ad hoc apartine Consiliul de Administratie.

Pentru elaborarea ORSA sunt necesare cel putin urmatoarele documente: planificarea activitatii (Planul/ Strategia de afaceri), politici si proceduri de Management al Riscului, inclusiv Registrul Riscurilor, pragurile de semnificatie, toleranta la risc, apetitul la risc si profilul de risc, metodologiile de calcul - SCR, rezerve tehnice, alte elemente ale bilantului economic.

Relatia dintre *Premise - ORSA – Rezultate* este prezentata in schema de mai jos:

Procesul ORSA se desfasoara avandu-se in vedere urmatoarele principii:

- ✓ identificarea, evaluarea, monitorizarea, gestionarea si controlul riscurilor;
- ✓ identificarea si evaluarea scenariilor relevante;
- ✓ utilizarea formulei standard pentru evaluarea SCR si rezultate modelari de portofoliu;
- ✓ relatia dintre formula standard (SCR) si profilul de risc al PAID S.A.;
- ✓ comparatia intre necesitatile globale ale solvabilitatii, SCR si fondurile proprii pentru atingerea obiectivelor planificate;
- ✓ asigurarea respectarii cerintelor privind managementul prudential;
- ✓ gestionarea eficienta a riscurilor neacoperite.

Procesul ORSA contine urmatoarele etape principale:

- ✓ stabilirea ipotezelor pentru proiectiile financiare pe orizontul de timp;
- ✓ identificarea/ analiza riscurilor si a scenariilor de stres (inclusiv a scenariilor de analiza de senzitivitate si a scenariilor de faliment);
- ✓ proiectia bilantului economic in conditii normale si in contextul scenariilor identificate anterior;
- ✓ estimarea necesitatilor globale de solvabilitate, in baza conditiilor normale si in contextul scenariilor identificate anterior;
- ✓ evaluarea rezultatelor si propunerea de recomandari/ masuri;
- ✓ raportarea rezultatelor.

Identificarea/ analiza riscurilor si a scenariilor de stres: In cadrul acestei etape sunt identificate si evaluate riscurile semnificative cu care se confrunta PAID S.A. avand in vedere factorii interni si externi cu impact asupra pozitiei economice si a solvabilitatii PAID S.A. pe orizontul de timp stabilit. Pentru cele mai importante riscuri sunt identificate scenarii cu diferite probabilitati de realizare, in vederea evaluarii impactului viitor al acestora. Scenariile au ca scop analiza existentei surplusului de capital de solvabilitate al Societatii la modificari ale factorilor importanti de risc si/sau combinatii ale lor, precum si impactul generat in cadrul acestor scenarii.

Proiectia bilantului economic si a pozitiei de solvabilitate din planul ORSA: In cadrul acestei etape se realizeaza proiectii pentru orizontul de timp (scenariul de baza) si calcule aferente scenariilor de stres. Pentru evaluarea riscurilor in cadrul ORSA, sunt necesare proiectii ale componentelor esentiale ale planului de afaceri al Societatii, contului de profit si pierdere, bilantului economic si cerintei de capital de solvabilitate. Aceste proiectii contribuie la realizarea ORSA pentru a permite PAID S.A. sa isi formeze opinii cu privire la necesarul de capital de solvabilitate si volumul fondurilor proprii pe orizontul de timp considerat. Data de referinta/ raportare este data ultimului bilant, iar cel mai recent proces de planificare strategica sta la baza evaluarii prospective. Premisele care stau la baza realizarii ORSA sunt agreeate anterior, in cadrul sedintelor Consiliului de Administratie.

Solvabilitatea Globala: Acest pas include modelarea si calculul in care se estimeaza necesarul de solvabilitate viitor si in care se calculeaza: SCR, MCR, fondurile proprii eligibile in baza scenariului de baza/ initial, a testelor de stres, teste de faliment si alte analize. Proiectia in viitor urmareste si testarea vulnerabilitatii Societatii la riscurile semnificative identificate si functionalitatea planificarii activitatii si a solvabilitatii Societatii pe o perioada de 5 ani.

Modul de interactiune intre activitatile de gestionare a capitalului si sistemul de gestionare a riscurilor: Societatea are o abordare prudenta in asigurarea unui nivel adecvat al capitalurilor proprii, urmarind ca rata de solvabilitate sa fie mentinuta peste 175%.

Evaluarea rezultatelor si propunerea de recomandari/ masuri: Principalul obiectiv al ORSA este de a asigura Conducerea cu privire la viabilitatea strategiei de afaceri si a planurilor de afaceri operationale si identificarea timpurie a situatiilor care ar putea expune Societatea la riscuri semnificative care sa genereze deficiente de capital. Rezultatele ORSA sunt valorificate cel putin pentru urmatoarele arii:

- ✓ planificarea activitatii, respectiv viabilitatea planului/ strategiei de afaceri;
- ✓ stabilirea de obiective, strategii, respectiv adecvarea strategiei de afaceri, de risc si de capital, inclusiv politica de dividende;
- ✓ managementul capitalului (capitalizarea), limite interne si prudentiale, respectiv conformitatea cu cerintele prudentiale, adecvarea indicatorilor utilizati pentru monitorizarea riscurilor;
- ✓ guvernanta interna si procese, respectiv proiectarea cadrului de guvernanta si eficacitatea proceselor.

Raportarea rezultatelor: Rezultatele procesului ORSA sunt initial discutate si avizate in Comitetul de Management al Riscului si ulterior dezbatute si aprobate in cadrul sedintelor Consiliului de Administratie. De asemenea este identificat si analizat impactul pozitiv sau negativ al rezultatelor obtinute in urma proiectiilor realizate pe tot orizontul de timp pentru care se realizeaza ORSA, precum si a rezultatelor din testele de stres.

Raportul ORSA este pregatit de Functia de Management al Riscului si cuprinde rezultate cantitative si calitative, metodele si ipotezele utilizate, comparatia intre necesitatile globale de solvabilitate, capitalul reglementat si fondurile proprii, informatii calitative despre risc. Raportul ORSA are la baza informatiile si ipotezele utilizate in cadrul ORSA, inclusiv deciziile conducerii si actiunile intreprinse. In cazul in care Auditul intern a efectuat verificarea procesului ORSA, Raportul ORSA contine si rezultatele acestei verificari (dupa caz).

In urma executarii ORSA se intocmeste un raport intern, semnat si asumat de Conducere, care se transmite catre A.S.F. in termen de doua saptamani de la aprobarea rezultatelor de catre conducere.

Valorificarea ORSA - Comunicarea interna a rezultatelor procesului ORSA include: Consiliul de Administratie, Comitetul de Management al Riscului, Conducerea executiva, Functiile cheie, Managerii departamentelor implicate si proprietarii de risc.

Principalele entitati implicate in procesul ORSA: Consiliul de Administratie, Conducerea Executiva, Comitetul de Management al Riscului, Functia de Management al Riscurilor, Functia Actuariala, Alte departamente, dupa caz.

PAID S.A. nu utilizeaza model partial intern.

B.4. SISTEMUL DE CONTROL INTERN

B.4.1. Sistemul de Control Intern

Sistemul de control intern al PAID S.A. este incorporat intr-o cultura organizationala ce pune accentul pe constientizarea importantei realizarii unui control intern adecvat, la toate nivelurile si se asigura ca toti membrii personalului isi cunosc rolul in cadrul sistemului de control intern. Responsabilitatile pentru aceste controale sunt specificate atat in Regulamentul de Organizare si Functionare, fise de post, cat si in politici si proceduri.

Mediul de control cuprinde atitudinea generala, constientizarea si masurile luate de conducere si de cei responsabili cu guvernanta privind sistemul intern de control si importanta sa in cadrul Societatii.

Elementele care definesc mediul de control sunt:

- ✓ integritatea personala si profesionala, valorile etice stabilite de conducere pentru intregul personal, inclusiv o atitudine de sprijin permanent fata de controlul intern;
- ✓ preocuparea continua a conducerii pentru competenta profesionala si probitate morala la nivelul intregului personal;
- ✓ structura organizatorica a Societatii;
- ✓ politica si practicile privind managementul calitatii;
- ✓ procedurile privind activitatea de monitorizare si control intern din cadrul tuturor departamentelor;
- ✓ politica si practicile privind resursele umane.

Riscurile si dimensiunile controalelor sunt identificate pe baza unei abordari sistematice. In procesul de control activitatile de control sunt proportionale cu riscurile generate de activitatile si procesele care fac obiectul controlului. Prin sistemul de asigurare a calitatii, procesele sunt imbunatatite constant.

In cadrul Societatii a fost implementat un sistem de control intern dezvoltat pe trei linii de aparare, astfel:

<i>Prima linie de aparare:</i>	<p>consta in controale desfasurate de managementul pe linie ierarhica, de functiile critice, detaliate in politici si proceduri si este compusa din coordonatorii fiecarui departament /arie de activitate;</p> <p>In rolul lor de “risk owner”/ proprietar al riscurilor, acestia sunt obligati sa decida cu privire la caracterul adecvat al controalelor si a oricaror masuri suplimentare de reducere a riscurilor. In plus, acestia sunt obligati sa sprijine procesul de evaluare a sistemului de control intern</p>
<i>A doua linie de aparare:</i>	este compusa din persoanele care asigura functiile cheie/ critice: de administrare a riscurilor, de conformitate, de control intern si actuariat.
<i>A treia linie de aparare</i>	este reprezentata de functia de audit intern, asigurand conducerea Societatii cu privire la eficacitatea proceselor de management al riscului, control si guvernanta.

Modalitatea principala de identificare/ stabilire a controalelor la nivelul Societatii o reprezinta documentarea proceselor de baza si identificarea riscurilor aferente.

Pentru fiecare risc identificat in cadrul proceselor, responsabilul de proces identifica si implementeaza controale aferente riscului, iar responsabilul functiei de management al riscului si persoana desemnata a fi responsabila cu implementarea sistemului de control intern vor verifica existenta acestora, dupa caz.

Toate controalele definite vor fi documentate astfel incat sa poata fi ulterior evaluate de catre functia de control intern/audit intern.

Tipuri de controale implementate in cadrul Societatii:

Controlul preventiv - Scopul principal al acestui tip de control este de prevenire a erorilor si poate fi exercitat la nivelul operatiunilor desfasurate in cadrul fiecarui departament, sub urmatoarele forme:

- ✓ standarde, politici si proceduri interne;
- ✓ segregarea activitatilor;
- ✓ autorizare/ aprobare.
- ✓ verificari;
- ✓ protejarea activelor preventiv;
- ✓ planuri de recuperare in caz de dezastru si continuitate a afacerii.

Controlul detectiv/ ulterior - Controlul detectiv se exercita ulterior efectuării proceselor activitatii, in vederea urmaririi:

- ✓ corectei inregistrari a operatiunilor;
- ✓ incheierii contractelor conform reglementarilor in vigoare;
- ✓ respectarii limitelor de competenta;
- ✓ reconcilierilor;
- ✓ analizei indicatorilor cheie de performanta;
- ✓ protejarii activelor - detectiv;
- ✓ indeplinirii sarcinilor de serviciu, etc.

Controlul de management - Controlul de management se realizeaza cu scopul de a masura gradul de indeplinire a obiectivelor stabilite in cadrul PAID S.A. dintr-o anumita perioada (ex: prin intermediul comparatiilor intre performanta planificata si cea indeplinita).

Controlul ierarhic operativ

- ✓ se realizeaza continuu, sub forma autocontrolului, a controlului in lant si a controlului ierarhic, potrivit competentelor stabilite prin ROF si in limita atributiilor specifice functiilor;
- ✓ se exercita preventiv, prin vizarea sau semnarea documentelor elaborate sau prezentate spre avizare potrivit competentelor specifice functiilor;
- ✓ se exercita detectiv, prin sesizarea deficientelor/ neconformitatilor, fiind propuse/ aplicate actiuni corective.

Controlul tematic - Se exercita de persoana sau echipa cu atributiuni de control, desemnata de conducerea Societatii, in vederea verificarii si evaluarii modului de realizare a atributiunilor definite in cadrul proceselor operationale generatoare de riscuri.

PAID a stabilit principiile care stau la baza executarii controalelor interne:

Principiul legalitatii - presupune ca toate activitatile specifice controlului sa fie desfasurate cu respectarea prevederilor legislatiei in materie;

Principiul obiectivitatii - presupune o evaluare corecta si reala a rezultatelor obtinute, a cauzelor care au determinat neregulile si a masurilor necesare inlaturarii ori diminuarii efectelor negative si integrarii celor pozitive;

Principiul responsabilitatii - persoanele ce executa activitati de control raspund pentru corectitudinea si plenitudinea constatarilor, precum si de actiunile sustinute in procesul de control;

Principiul eficacitatii - se refera la oportunitatea si finalitatea controlului, in scopul atingerii obiectivelor propuse;

Principiul eficientei - are in vedere maximizarea rezultatelor activitatii de control in raport cu resursele utilizate: umane, financiare, de timp;

Principiul preventiei - presupune prevederea si identificarea posibilelor erori si nereguli in scopul prevenirii acestora pe intreg parcursul desfasurarii procesului de management;

Principiul perfectionarii - presupune perfectionarea personalului care efectueaza activitatea de control, precum si diseminarea informatiilor, a bunelor practici si a instrumentelor de lucru in domeniu;

Principiul continuitatii - activitatile de control trebuie sa aiba un caracter permanent.

Orice situatie de limitare (ex: accesul deplin al controlului intern la informatii, documente, dosare, inregistrari, personal si la bunurile fizice realizarii misiunilor) si impactul acesteia, va fi raportata de catre responsabilul cu functia de control intern catre Conducerea Executiva, iar dupa caz Conducerii Administrative.

Planificarea controlului intern: proiectul planului de control intern pentru anul urmator se intocmeste de conducatorul Departamentului Control Intern, in functie de identificarea si evaluarea riscurilor si este inaintat spre aprobare conducerii executive pana la data de 31 decembrie. Planul de control intern se poate modifica la solicitarea conducerii administrative/executive PAID SA, atunci cand intervin elemente care sa faca necesara aceasta modificare.

Controalele interne efectuate de catre conducatorii departamentelor/structurilor din PAID se efectueaza in conformitate cu Procedura privind activitatea de monitorizare si control intern aferenta fiecarui departament/structura.

Activitatile de control includ:

- ✓ Aprobări;
- ✓ Autorizări;
- ✓ Verificări;
- ✓ Reconcilierii;
- ✓ Protejarea activelor;
- ✓ Controale ale proceselor operationale care genereaza risc mediu si mare, inclusiv controale IT;
- ✓ *Planuri de recuperare in caz de dezastru si continuitate a afacerii etc*

Comunicarea rezultatelor misiunilor de control intern efectuate de catre reprezentantul departamentului control intern se materializeaza printr-un Proces verbal de control, elaborat la finalul fiecarei misiuni si trimis atat structurii controlate cat si conducerii executive. Conducerea structurii controlate analizeaza raportul de control si, impreuna cu reprezentantul departamentului control intern, stabileste calendarul de implementare a recomandarilor si desemneaza persoanele responsabile cu implementarea recomandarilor, sub supravegherea conducerii PAID.

Coordonatorii departamentelor/structurilor intocmesc pentru toate procesele controlate un raport semestrial pe care il transmit Directorilor de Departament/Conducerii Executive spre informare si Departamentului de Control Intern si Managementul Calitatii, spre verificare in conformitate cu Planul anual de control intern aprobat de catre Directorul General.

B.4.2. Functia de Conformitate

Functia de conformitate este reglementata de *Politica de conformitate*, iar misiunile acesteia se regasesc in *Planul de asigurare a conformitatii*, aprobat de catre Conducerea Executiva.

Politica de conformitate are rolul de a stabili cadrul privind identificarea, evaluarea, furnizarea de consiliere, monitorizarea si raportarea referitoare la riscul de non-conformitate asociat activitatilor de asigurare. De asemenea, aceasta prevede si acordarea de suport si consiliere Conducerii si departamentelor operationale astfel incat activitatile sa se desfasoare in conformitate cu legislatia specifica in vigoare si reglementarile interne aplicabile in domeniul conformitatii.

Managerul conformitate revizuieste cel putin anual, politica de conformitate.

In cuprinsul planului de asigurare a conformitatii sunt luate in considerare domeniile relevante ale Societatii si expunerea acesteia la riscul de non-conformitate care poate sa apara datorita modificarilor legislative/altor factori.

Activitatile specifice ofiterului de conformitate desfasurate sunt urmatoarele:

- ✓ *Monitorizarea cadrului legal* - A identificat in mod continuu reglementarile aplicabile Societatii, evaluand impactul asupra proceselor si procedurilor sale. De asemenea, a furnizat informatii asupra masurilor ce trebuie luate pentru implementare, responsabilitati, data intrarii in vigoare. Functia de Conformitate a monitorizat proiectele de revizuire a actelor normative, in vederea evaluarii posibilului impact asupra Societatii cu privire la modificarile semnificative din cadrul legal aplicabil. Pentru modificarile legislative importante au fost organizate intalniri de lucru cu departamentele implicate in implementarea acestora.
- ✓ *Consilierea* - Pe toata perioada de raportare a acordat asistenta Conducerii Executive si departamentelor Societatii privind gestionarea eficienta a riscului de non-conformitate si cu privire la modalitatea de aplicare a prevederilor legale din toate domeniile in care exista un potential risc de non-conformitate.
- ✓ *Raportarea* - A elaborat raportarea catre Conducerea Executiva cu privire la misiunile indeplinite. In cazul in care exista intarzieri care sa genereze riscuri semnificative in ceea ce priveste timpul de raspuns in corespondenta cu ASF si termenele de transmitere a raportarilor catre ASF, acest lucru este raportat si Consiliului de Administratie.

Functia cheie de conformitate indeplineste si atributiile specifice functiei de *Responsabil privind prevenirea si combaterea spalarii banilor si finantarii actelor de terorism* celei de *Responsabil privind protectia datelor cu caracter personal* (DPO) si celei de *Responsabil sanctiuni internationale*.

In anul 2023 activitatea Departamentului de Conformitate a facut subiectul unei misiuni de audit intern. Misiune a avut in vedere evaluarea gradului de adecvare si a eficacitatii operationale a controalelor cheie implementate in cadrul activitatilor de conformitate, precum si evaluarea gestionarii riscului asociat activitatilor de conformitate. Rezultatele misiunii de audit nu au evidenciat deficiente cu impact ci doar eventuale oportunitati de imbunatatire a activitatii.

B5. FUNCTIA DE AUDIT INTERN

Auditul intern este o activitate independenta de asigurare obiectiva si de consiliere, destinata sa adauge valoare si sa imbunatateasca operatiunile unei organizatii. Ajuta o organizatie in indeplinirea

obiectivelor sale printr-o abordare sistematica si metodică care evaluează și îmbunătățește eficacitatea proceselor de management al riscului, control și guvernanta;

Funcția de Audit Intern, în cadrul PAID este organizată conform cerințelor legislative în vigoare, respectiv:

- ✓ poziția funcției în cadrul structurii organizatorice este de subordonare directă față de Consiliul de Administrație, prin intermediul Comitetului de Audit și garantează independența și autonomia, pentru a asigura obiectivitatea procesului de audit. Funcția de Audit Intern nu depinde, ierarhic, de niciun responsabil din aria operativă. Personalului implicat în auditul intern nu îi sunt încredințate responsabilități operative și nici nu este implicat în auditarea activităților de care a fost responsabil, dacă nu a trecut cel puțin un an de la schimbarea activității;
- ✓ structura de audit intern este organizată corespunzător dimensiunii Societății și obiectivelor stabilite;
- ✓ în desfășurarea activității, Funcția de Audit Intern are legături cu toate structurile de control din cadrul Societății și colaborează permanent cu funcțiile cheie;
- ✓ conducătorul activității de audit intern este numit de conducerea administrativă. Conform reglementărilor în vigoare, acesta trebuie să îndeplinească cerințele de competență profesională, bună reputație și guvernanta pentru a realiza această activitate și să dețină calitatea de auditor financiar activ. Atribuțiile, competența și nivelul de subordonare/raportare al persoanei care deține Funcția de Audit Intern sunt clar definite în fișa postului. Responsabilul cu funcția de audit intern este împuternicit cu autoritatea necesară pentru a garanta independența sa;
- ✓ personalul implicat în activitatea de audit intern are asigurat accesul la toate structurile Societății și la întreaga documentație, inclusiv la informații privind activitățile externalizate.

Scopul auditului intern este de a determina dacă procesele de management a riscurilor, control și guvernanta corporatistă, definite și în responsabilitatea managementului, sunt adecvate și funcționează astfel încât să se asigure ca:

- ✓ riscurile sunt adecvat gestionate;
- ✓ informațiile utilizate în procesul decizional sunt corecte, reflectă realitatea și sunt obținute în timp util;
- ✓ angajații acționează în conformitate cu reglementările interne și legislative în vigoare;
- ✓ resursele sunt achiziționate și utilizate în mod eficient, iar activele sunt protejate;
- ✓ obiectivele Societății sunt îndeplinite;
- ✓ procesele de management a riscurilor, control și guvernanta corporatistă sunt îmbunătățite în permanență;
- ✓ cadrul legislativ aplicabil activității de asigurări este cunoscut și aplicat corespunzător.

Funcția de audit intern este reglementată prin: *Politica Funcției de Audit Intern, Procedura privind desfășurarea activității de audit intern, Regulamentul de organizare și funcționare al Comitetului de Audit și Codul de etică al auditorilor interni*, documente care sunt revizuite cel puțin anual și sunt aprobate de către Consiliul de Administrație.

Funcția de audit intern raportează Consiliului de Administrație al PAID S.A., prin intermediul Comitetului de Audit, cu privire la gradul de îndeplinire al planului de audit, constatările și recomandările rezultate din desfășurarea misiunilor de audit, stadiul implementării recomandărilor de către structurile auditate.

B.6. FUNCTIA ACTUARIALA

Funcția Actuarială este funcție cheie în cadrul Societății, fiind îndeplinită în cadrul Departamentului Actuarial de către managerul departamentului cu sprijinul actuarului din subordine.

Funcția actuarială este independentă, raportând direct Conducerii Executive sau/si Consiliului de Administrație.

Principalele activități ale Funcției Actuariale sunt în legătură cu:

- ✓ coordonarea și documentarea calculului rezervelor tehnice, precum și realizarea de proceduri privind procesul de calcul;
- ✓ evaluarea suficienței cantitative și calitative a datelor folosite în calculul rezervelor tehnice;
- ✓ compararea celei mai bune estimări cu rezultatele reale;
- ✓ supervizarea calculului rezervelor tehnice în situația folosirii de aproximări în calculul celei mai bune estimări;
- ✓ exprimarea unei opinii în ceea ce privește politica generală de subscriere și de reasigurare;
- ✓ implementarea sistemului de management al riscului privind calculul cerințelor de capital (SCR, MCR) și realizarea ORSA, în special prin modelarea riscurilor și realizarea de scenarii și teste de stres;
- ✓ determinarea și monitorizarea trimestrială a abaterii de la Formula Standard;
- ✓ întocmirea și prezentarea Raportului Actuarial .

Principalii beneficiari și utilizatori ai rezultatelor activității Funcției Actuariale sunt: Consiliul de Administrație, Conducerea Executivă, Funcția de Management al Riscului și Departamentele Financiar și Contabilitate.

În relația cu Consiliul de Administrație și Conducerea Executivă, Funcția Actuarială:

- ✓ informează cu privire la incertitudinea sau riscurile legate de calculul rezervelor tehnice;
- ✓ prezintă informații și analize specifice domeniului actuarial, la cerere sau din inițiativa proprie, întocmește Raportul Actuarial, asigură suport și prezintă avize în domenii ce necesită cunoștințe de specialitate actuarială.

B.7. EXTERNALIZAREA

Externalizarea activităților, funcțiilor și serviciilor reprezintă o decizie strategică ce poate îmbunătăți avantajul competitiv al PAID S.A., în condițiile unei administrări corespunzătoare. Toate deciziile de externalizare se bazează pe analiza avantajelor potențiale pe care PAID S.A. le-ar obține și pe o evaluare riguroasă a riscurilor implicate. În toate situațiile, sunt analizate atent regulile și cerințele legale relevante. Societatea a implementat *Procedura de externalizare* cu scopul stabilirii unui cadru pentru identificarea, evaluarea, documentarea și aprobarea activităților/ funcțiilor externalizate, respectiv: stabilirea responsabilităților, a persoanelor responsabile, stabilirea resurselor necesare și a costurilor aferente și elaborarea planurilor alternative.

Prin procedura de externalizare se urmărește definirea:

- ✓ unui set de reguli specifice privind activitatea de externalizare;
- ✓ principiilor și practicilor ce trebuie avute în vedere cu ocazia externalizării operațiunilor către terțe persoane (ex. furnizor), în conformitate cu principalele etape ale externalizării: Etapa Pregătitoare/ Decizională/ Notificarea ASF, Implementarea Externalizării, Monitorizarea relațiilor de externalizare; Elaborarea de planuri alternative;

- ✓ rolurilor si responsabilitatilor Consiliului de Administratie, Conducerii Executive si ale personalului implicat in procesul de externalizare, in supravegherea si gestionarea activitatilor sau functiilor externalizate, avand ca principal scop stabilirea unei metode unitare de administrare a angajamentelor de externalizare, astfel incat sa permita identificarea si administrarea eficienta a riscurilor potientiale.

Procedura include si cerintele minime aplicabile in circumstante normale, fiind responsabilitatea persoanelor implicate in activitatea de externalizare sa respecte cel putin prevederile procedurii, fiind aplicabila departamentelor interne din cadrul PAID S.A. care, conform legislatiei in vigoare/organizarii interne a Societatii, detin competente sau responsabilitati cu privire la activitati/ functii ce sunt susceptibile de a fi externalizate sau asupra carora s-a decis externalizarea.

Externalizarea reprezinta delegarea activitatii/ unei parti a activitatii operationale catre o terta parte, fara a include delegarea riscului si nici gestionarea acestuia. Prin externalizarea serviciilor nu se transfera responsabilitatea respectivei activitati, impunandu-se o monitorizare riguroasa a activitatii externalizate in vederea gestionarii riscurilor de conformitate, operationale si reputationale, inerente intr-un astfel de contract.

Principiile avute in vedere in luarea deciziei de externalizare a unei activitati/ functii sunt:

- ✓ externalizarea nu trebuie sa afecteze desfasurarea activitatii PAID S.A. si nici capacitatea A.S.F. de a monitoriza modul in care societatile isi respecta obligatiile;
- ✓ PAID S.A. va trebui sa dispuna permanent de un sistem alternativ adecvat de competente, care sa permita evaluarea calitatii serviciilor executate de furnizorii de servicii si reluarea in orice moment a controlului direct asupra activitatilor/ functiilor externalizate, in cazul rezilierii contractelor cu furnizorii de servicii;
- ✓ PAID SA va ramane in continuare responsabila in ceea ce priveste respectarea prevederilor legale aferente activitatii/ functiilor externalizate.

Principalele criterii avute in vedere in luarea deciziei de externalizare a unei activitati/ functii sunt:

- ✓ externalizarea functiilor sau activitatilor operationale critice sau semnificative se realizeaza astfel incat sa nu determine: deteriorarea semnificativa a calitatii sistemului de guvernanta, cresterea nejustificata/semnificativa a riscului operational, incapacitatea/imposibilitatea A.S.F. de a monitoriza/controla modul in care societatile/furnizorii isi respecta obligatiile, discontinuitati in furnizarea de servicii de calitate catre asigurati, afectarea reputatiei Societatii;
- ✓ optimizarea costurilor operationale;
- ✓ obtinerea unor servicii mai performante din punctul de vedere al duratei de livrare a serviciilor si al cunostintelor/expertizei profesionale ale prestatorilor.

Orice proces si/sau activitate poate fi, in principiu, externalizat/a, daca externalizarea nu este interzisa din punct de vedere legal. Societatea notifica Autoritatea de Supraveghere Financiara intentia de a externaliza functii cheie sau activitati critice sau semnificative.

Monitorizarea serviciilor externalizate: PAID S.A. trebuie sa se asigure ca furnizorul de servicii externalizate va respecta cantitatea si calitatea serviciilor solicitate/ prevazute in contract. Serviciile/ activitatile externalizate sunt monitorizate periodic de responsabilul serviciilor/ activitatii externalizate. De asemenea, in cadrul Societatii se efectueaza misiuni de control si audit intern privind activitatile/ serviciile externalizate.

La data de referinta a prezentului raport, principalele servicii/activitati externalizate, precum si furnizorii acestora au fost:

Activitatea IT:

Brokernet Software SA, Bucuresti, Romania	Servicii de dezvoltare software, instruire si suport utilizatori, administrare baza de date si aplicatia SharpAsig (aplicatie pentru activitatea de asigurare), administrare website public PAID;
Proding Software SRL, Pitesti, Romania	Servicii de mentenanta si asistenta tehnica a sistemului informatic EMSYS (aplicatie Contabilitate), administrare baza de date si aplicatie EMSYS;
GTS Telecom SRL, Bucuresti, Romania	Gazduirea echipamentelor IT ale PAID in Bucuresti si Cluj, gazduirea si backup-ul website-ului public PAID S.A.;
Asseco SEE SRL, Bucuresti, Romania	Administrare, monitorizare si interventii software de comunicatii si securitate; Administrare, monitorizare si interventii pentru software de baza si pentru software de virtualizare; Administrare, monitorizare si interventii asupra infrastructurii hardware din Bucuresti si Cluj; Administrare, monitorizare si interventii asupra solutiei de backup de date si asupra solutiei de replicare de date (Disaster Recovery);
XFactor App SRL Bucuresti, Romania	Administrare, mentenanta si suport tehnic pentru Website-ul public PAID si pentru aplicatia Portal Online de Vanzari Polite;
GRX Advisory SRL Bucuresti, Romania	Executarea de servicii de securitate cibernetica in conformitate cu prevederile Normei nr. 25/2021 privind guvernanta si securitatea sistemelor de tehnologia informatiilor si a comunicatiilor utilizate de catre societatile de asigurare si de reasigurare;

Externalizarea serviciilor de arhivare:

Global Storage Solution SRL, Bucuresti, Romania	Prelucrare arhivistica, preluare documente, extragere, selectionare, inventariere, distrugere;
Zipper Services SRL Bucuresti, Romania	Servicii de arhivare electronica - preluare documente in arhiva, acces la documente, selectionare, distrugere documente, administrare arhiva electronica;

Externalizarea activitatii de constatare si lichidare daune:

Damage Claims SRL Bucuresti, Romania	Instrumentarea dosarelor de dauna aferente politelor obligatorii de asigurare impotriva dezastrelor naturale «PAD» emise direct de PAID S.A.;
AFES International SRL Bucuresti, Romania	Instrumentarea dosarelor de dauna aferente politelor obligatorii de asigurare impotriva dezastrelor naturale «PAD» emise direct de PAID S.A.;

**Prime Risk
Consultants SRL,**
Bucuresti, Romania

Instrumentarea dosarelor de dauna aferente politelor obligatorii de asigurare impotriva dezastrelor naturale «PAD» emise direct de PAID S.A.;

Externalizarea activitatii de audit intern:

Deloitte Audit SRL
Bucuresti, Romania

Activitatea de audit intern;

Externalizarea activitatii de call center:

**Bright Communication
SRL Bucuresti, Romania**

Activitatea de Call center cu rol informativ pentru clienti, nu desfasoara niciun fel de activitati operationale importante.

B.8. ALTE INFORMATII

Adecvarea sistemului de guvernanta:

Sistemul de guvernanta se bazeaza pe principiile fundamentale ale bunei guvernari: conducere, eficacitate, responsabilitate, transparenta, probitate si se concentreaza pe succesul sustenabil pe termen lung. Adecvarea sa intr-un mediu de afaceri care se schimba in permanenta, din punct de vedere economic si social, necesita evaluare la intervale adecvate de timp.

Sistemul de guvernanta este proportional cu marimea Societatii si suficient de transparent; este bazat pe proceduri interne, care sunt revizuite impreuna cu procesele aferente, cel putin anual. In plus, se asigura ca sistemul se bazeaza pe functiile- cheie si pe functiile critice.

Structura de conducere are urmatoarele responsabilitati de baza cu privire la implementarea si respectarea principiilor guvernantei corporative:

- ✓ analizeaza cel putin o data pe an activitatile desfasurate de Societate, perspectivele de dezvoltare si pozitia financiara a acesteia, in baza rapoartelor intocmite
- ✓ coordoneaza elaborarea de regulamente interne, aproba, revizuieste periodic si verifica daca sunt aplicate politici scrise privind:
 - managementul riscurilor si analizeaza adecvarea, eficienta si actualizarea sistemului de management al riscurilor si al instrumentelor, tehnicilor si mecanismelor utilizate pentru identificarea si managementul riscurilor la care este expusa Societatea;
 - controlul intern si analizeaza in mod regulat eficienta sistemului de control intern si modul de actualizare pentru a asigura o gestionare riguroasa a riscurilor la care este expusa Societatea;
 - auditul intern;
 - raportarea financiara;
 - externalizarea unor functii, daca este necesar;
 - remunerarea in cadrul Societatii, corespunzator strategiei de afaceri, obiectivelor si intereselor pe termen lung ale Societatii si se asigura ca politicile privind remunerarea sunt consistente si au un management al riscurilor eficient si nu creeaza conflicte de interese;
 - recrutarea si selectarea membrilor Directoratului;

- identificarea si gestionarea conflictelor de interese, precum si minimizarea conflictelor de interese;
- circulatia informatiilor necesare indeplinirii atributiilor functiilor-cheie in cadrul Societatii;
- avertizarea corespunzatoare pentru comunicarea suspiciunilor reale si semnificative ale personalului angajat cu privire la modul de administrare a activitatii;
- integrarea si perfectionarea membrilor structurii de conducere, atat in mod individual, cat si in mod colectiv;
- promovarea diversitatii in cadrul structurii de conducere;
- adecvarea la nivelul Societatii, inclusiv in ceea ce priveste adecvarea initiala si continua a membrilor Consiliului de Administratie, Conducerii Executive si a personalului cu functii cheie/critice precum si adecvarea la nivel colectiv.

Politicele sistemului de guvernanta sunt revizuite cel putin anual si adaptate in functie de modificarile semnificative survenite in sistemul de guvernanta. Acestea se asigura:

- ✓ ca exista un cadru adecvat pentru verificarea modului in care se efectueaza raportarile obligatorii catre ASF, precum si a informatiilor transmise catre ASF si supravegheaza aplicarea acestora;
- ✓ de dezvoltarea si aplicarea standardelor etice si profesionale in cadrul Societatii;
- ✓ de evaluarea eficienta a sistemului management al riscurilor si a sistemului de control intern, in functie de politicile, procedurile, rapoartele intocmite si controalele efectuate;
- ✓ de evaluarea planurile pentru asigurarea continuitatii activitatii si pentru situatiile de urgenta;
- ✓ de punerea in aplicare a politicilor privind adecvarea, si de monitorizarea, eficacitatea si modificarea acestora;
- ✓ de implementarea politicilor de etica, de integrarea si perfectionare;
- ✓ de implementarea altor politici privind buna desfasurare a activitatii.

Cadrul de guvernanta asigura dezvaluirea, intr-un mod corect si la timp, a tuturor chestiunilor materiale referitoare la situatia financiara, performanta, proprietate si guvernanta a Societatii.

PAID prin structura de conducere dezvaluie, la timp si fidel, toate informatiile relevante si importante catre actionari.

Conducerea Societatii considera ca sistemul de guvernanta este adecvat, in deplina concordanta cu natura si complexitatea riscurilor asociate proceselor Societatii.

C. PROFILUL DE RISC

Profilul de risc reprezinta o descriere a riscurilor la care PAID S.A. este expusa. Profilul de risc exprima natura riscurilor care ameninta Societatea, in functie de complexitatea activitatii si obiectivele sale strategice. Riscurile semnificative sunt identificate, evaluate, monitorizate si raportate periodic si/sau ori de cate ori este necesar. *Continutul profilului este puternic influentat de caracterul special al activitatii de asigurare al PAID S.A. asa cum este reglementata de Legea nr. 260/2008 privind asigurarea obligatorie a locuintelor impotriva cutremurelor, alunecarilor de teren si inundatiilor, cu modificarile si completarile ulterioare si de normele specifice emise in aplicarea acesteia.*

Prin sistemul de management al riscurilor se urmareste asigurarea realizarii obiectivelor Societatii privind:

- ✓ consolidarea gradului de Solvabilitate II;
- ✓ evaluarea si administrarea impactului riscurilor asupra indicatorilor de solvabilitate, profitabilitate, lichiditate;
- ✓ monitorizarea continua a modificarilor legislative si implementarea acestora;
- ✓ finalizarea planului de instrumentare a daunelor de catastrofa;
- ✓ optimizarea continua a programului de reasigurare;
- ✓ evaluarea si controlul riscurilor specifice generate de inflatia accelerata si riscul sistemic;
- ✓ asigurarea solutionarii ritmice a cererilor de dauna printr-un proces care sa asigure satisfacerea asiguratilor (numar redus de petitii si actiuni in instanta);
- ✓ dezvoltarea portofoliului de asigurari, prin implementarea adecvata a noilor prevederi legislative.

Activitatea PAID este analizata prin prisma expunerii la urmatoarele riscuri: Riscul de subscriere, Riscul de lichiditate, Riscul de credit, Riscul de piata, Riscul operational, Riscul reputational si Riscul strategic. Riscurile sunt tratate individual, dar si in agregat. Societatea calculeaza necesarul de capital utilizand Formula Standard. Rezultatele obtinute ofera o imagine de ansamblu asupra modului in care sunt distribuite riscurile pe diferite categorii de risc si reprezinta cerintele de capital de solvabilitate in conformitate cu regimul Solvabilitate II.

Pe baza rezultatelor financiare din ultimii ani, PAID S.A. a acumulat de fonduri proprii in lipsa unor evenimente semnificative. Evenimentele de la inceputul anului 2023 au dus la cresteri semnificative ale costului reasigurarii si la cheltuieli cu daunele semnificativ crescute, generand in 2023 pierderi in rezultatul tehnic si indicand perspectiva unor rate de reasigurare crescute.

Analizele de risc sunt intocmite la nivelul Societatii, respectand specificatiile politicilor si procedurilor de risc.

Evaluarea cantitativa a cerintei de capital de solvabilitate este:

Mii RON

	31.12.2022	31.12.2023	Variatie fata de 2022	
SCR Subscriere	110.957	135.609	24.651	22,22%
SCR Contrapartida	25.601	29.763	4.162	16,26%
SCR Piata	48.289	47.630	-659	-1,36%
SCR Operational	5.289	5.654	365	6,90%
SCR Total	135.575	157.887	22.312	16,46%

SCR_Subscriere: Reprezinta cel mai important risc al societatii. Fata de perioada similara a anului trecut riscul de subscriere a crescut semnificativ ca urmare a cresterii SCR NatCat, generat de cresterea retinerii proprii corespunzatoare programului de reasigurare, atat pe cutremur cat si pe inundatii la 13 Mil EUR pentru cutremur si 9 Mil EUR pentru inundatii (de la 11 Mil EUR pentru cutremur si 9 Mil pentru inundatii). Comparativ cu 2022 au fost incluse si reintregiri aferente programului de reasigurare, calculate pentru fiecare risc specific si impactul reasiguratorilor care nu aplica regim echivalent Solvabilitate II cu CQS mai mare ca 3.

SCR_Piata: reprezinta al doilea risc ca importanta pentru PAID. Fata de perioada similara a anului trecut acesta a inregistrat o usoara scadere in special ca urmare a diminuarii riscului de rata a dobanzii. Totodata a fost inclus in riscul de dobanda si impactul aferent creantei din contributia speciala la taxa FGA.

SCR_Contrapartida: Reprezinta un risc important pentru societate ca urmare a programului de reasigurare, care are o capacitate semnificativa, furnizata de un numar mare de reasiguratorii. SCR Contrapartida a inregistrat o crestere atat pentru expunerile de tip 1 cat si pentru cele de tip 2 ca urmare a cresterii de portofoliu si al detinerilor semnificative in conturi curente, respectiv cresterea creantelor de la intermediari.

SCR_Operational: inregistreaza o usoara crestere fata de cel din perioada similara a anului precedent ca urmare a cresterii de portofoliu.

C.1. RISCUL DE SUBSCRIERE

Riscul de subscriere reprezinta riscul inregistrarii unor pierderi sau modificarii nefavorabile a valorii obligatiilor din cauza adoptarii unor ipoteze inadecvate in procesul de tarificare sau de constituire a rezervelor din cauza unor factori interni sau externi, inclusiv a unor riscuri legate de durabilitate;

Conform prevederilor Legii nr. 260/2008, PAID administreaza sistemul de asigurare obligatorie a locuintelor, care acopera trei riscuri de baza specifice Romaniei - cutremure, inundatii si alunecari de teren. Politia de asigurare PAD este un produs unic de asigurare, fiind obligatorie pentru toti proprietarii de locuinte din Romania.

Profilul riscului de subscriere se bazeaza pe: politica de subscriere adoptata de Societate; managementul cheltuielilor; cresterea eficientei procesului de monitorizare a portofoliului de asigurati; metoda de transfer al riscului: caracteristicile programului de reasigurare (nivelul retinerii proprii si capacitatea programului).

Analiza riscului de subscriere se realizeaza prin prisma urmatoarelor subcategorii:

Cod	Subcategorii de risc de subscriere
S1	✓ riscul de prime , respectiv riscul ca primele incasate de PAID sa se dovedeasca a fi inadecvate pentru sustinerea financiara a obligatiilor viitoare ce apar din aceste contracte (din cauza unor fluctuatii in ceea ce priveste momentul aparitiei, frecventa si severitatea evenimentelor);
S2	✓ riscul de rezerva , respectiv riscul ca rezervele societatii (rezerva de dauna avizata/neavizata, rezerva de prima, alte rezerve tehnice) sa se dovedeasca a fi inadecvate;

- S3** ✓ **riscul de dauna**, respectiv riscul aparitiei unui volum mai mare de daune sau a unor daune cu severitate mai mare decat era previzionat, rezultand pierderi neasteptate.
- S4** ✓ **riscul privind portofoliul subscris**, respectiv riscul provenit din expunerea la pierderi financiare legate de detinerea unui portofoliu de asigurari diferit de cel asteptat (categorii locuinte A/B, repartizare pe zone CRESTA, fluctuatii mari in portofoliul PAID etc).
- S5** ✓ **riscul privind aparitia evenimentelor catastrofice**, respectiv riscul de a avea pierderi neasteptate cauzate de producerea unor evenimente extreme/ catastrofice.
- S6** ✓ **riscul retinerii nete**, respectiv riscul ca nivelul retinerii proprii sa fie in neconcordanza cu expunerea si capitalurile proprii, rezultand astfel pierderi nejustificate.
- S7** ✓ **riscul de concentrare pe zone vulnerabile**, respectiv riscul de concentrare ridicata pe regiuni vulnerabile expuse la riscurile asigurate ce se materializeaza in pierderi cauzate de evenimente catastrofice.
- S8** ✓ **riscul determinat de comportamentul asiguratilor**, respectiv riscul ca asiguratii sa actioneze in moduri care nu pot fi anticipate, avand efecte negative asupra societatii.
- S9** ✓ **riscul privind neadecvarea protectiei prin reasigurare**, respectiv riscul de a fi in imposibilitate de a plasa intreaga capacitate a programului de reasigurare cu reasiguratorii ce respecta pragul minim de rating sau ca aceasta capacitate sa fie insuficienta, pe perioade scurte de timp, in raport cu dauna maxima probabila.
- S10** ✓ **riscul de reziliere (lapsare)** – reprezinta riscul generat de incetarea contractului de asigurare inainte de perioada de sfarsit a contractului de asigurare si neplata primelor de asigurare.

Pentru un management eficient al riscului de subscriere, PAID S.A. elaboreaza, mentine si respecta:

- ✓ o strategie generala de subscriere – ca parte a strategiei de afaceri;
- ✓ o politica adecvata de reasigurare – ca parte a strategiei de afaceri;
- ✓ o strategie de risc – ca parte a strategiei de afaceri;
- ✓ norme/metodologii/proceduri clare de subscriere si gestionare a daunalitatii avand la baza cerintele legale aferente procesului de subscriere si gestionare a daunelor;
- ✓ efectuarea periodica a testelor de stres pentru evaluarea volatilitatii factorilor cu impact direct asupra riscului de subscriere;
- ✓ proceduri/ metodologii de stabilire a rezervelor;
- ✓ conformitatea cu cerintele legale.

PAID S.A. urmareste ca veniturile din prime sa acopere daunele si cheltuielile estimate si sa asigure acumularea de fonduri proprii pentru acoperirea daunelor catastrofale, prin stabilirea unor indicatori de performanta si monitorizarea periodica a acestora.

PAID S.A. monitorizeaza acumularea riscurilor prin analize pe zone de risc CRESTA.

Societatea constituie lunar o rezerva de catastrofa. Prin modificarea Legii 260/2008 a fost introdusa o prevedere expresa: PAID „constituie si mentine in permanenta rezerva strategica de catastrofa, conform reglementarilor emise de A.S.F.” Incepand cu august 2023, cota de constituire lunara a rezervei de catastrofa a fost diminuată de la 15% la 5% din Primele Brute Subscrise, pe fondul inregistrării unei daunalități crescute, în special, ca urmare a evenimentelor din Gorj și Arad.

Conform prevederilor Solvabilitate II aceasta rezerva are impact direct in cresterea fondurilor proprii si in evidentierea unor obligatii din taxe/impozite amanate.

Evaluarea riscului de subscriere

In cadrul Societatii se realizeaza si se dezvolta analize atat cantitative cat si calitative ale acestor riscuri, in vederea realizarii unei imagini amanuntite a riscurilor si in special pentru identificarea de masuri necesare de atenuare a riscurilor si de control a acestora.

Riscul de subscriere non-viata si componentele sale – riscul de prime si rezerve si riscul de catastrofa – sunt evaluate/masurate utilizand formula standard. Deoarece prima de asigurare se achita integral si anticipat pentru contractele anuale iar numarul contractelor multi-anzuale este nesemnificativ la 31.12.2023, societatea nu se confrunta **deocamdata** cu risc semnificativ de reziliere. Riscul de subscriere este intens influentat de nivelul riscului de catastrofa naturala, generat in special de: PML rezultat din structura portofoliului PAID, nivelul retinerii proprii din programul de reasigurare si capacitatea programului de reasigurare.

Profilul riscului de subscriere este puternic influentat de caracteristicile produsului PAD, respectiv:

- ✓ *acoperirea politei este una de tip prim risc - respectiv, pentru orice dauna care a intervenit pe parcursul valabilitatii unui contract de asigurare, cuantumul despagubirii se stabileste la nivelul pagubei efective, in limita sumei asigurate, neaplicandu-se principiul proportionalitatii;*
- ✓ *produsul face parte din categoria asigurarilor obligatorii si se adreseaza proprietarilor de locuinte (persoane fizice sau juridice) si autoritatilor care administreaza locuintele aflate in proprietatea statului;*
- ✓ *nu prevede fransiza deductibila;*
- ✓ *nu se face selectia riscului, fiind un produs de asigurare obligatoriu;*
- ✓ *este un produs unic care functioneaza pe principiul solidaritatii, adica se aplica acelasi nivel de prima de asigurare pentru orice locuinta, independent de gradul de vulnerabilitate specific acesteia;*
- ✓ *suma asigurata este stabilita prin lege la 100.000 lei locuinte tip A, respectiv 50.000 lei pentru locuinte tip B si nu la valoarea reala a acestora, iar prima de asigurare este stabilita tot prin lege la 130 lei, respectiv 50 lei.*

Societatea efectueaza analize pe baza factorilor generatori de risc:

- ✓ *riscul de prime: prima medie, dauna medie, analiza compozitiei portofoliului (PAID S.A. colecteaza informatii privind adresa obiectului asigurat/riscului, elemente structurale, anul constructiei, numarul de etaje, suprafata);*
- ✓ *riscul de rezerve: teste pentru adecvarea rezervelor;*
- ✓ *riscul de dauna: analiza daunelor pe riscuri, zone cresta, severitatea daunelor, timpul de instrumentare si plata al daunelor, teste de stres, impactul in SCR;*
- ✓ *riscul privind portofoliul subscris: analiza expunerii agregate si analiza compozitiei portofoliului, rata daunei, teste de stres;*
- ✓ *riscul privind aparitia evenimentelor catastrofice: analiza nivelului rezervei de catastrofa, impactul evenimentelor extreme in SCR, teste de stres, estimare PML, analiza rezultatelor modelarii portofoliului de catre brokerii de reasigurare;*
- ✓ *riscul retinerii nete: analiza / scenarii privind retinerea proprie, luandu-se in considerare: estimari actuariale ale expunerii, costul reasigurarii, ratingul companiilor de reasigurare, CQS (credit quality step), apartenenta la grupuri si alte elemente;*

- ✓ *riscul de concentrare pe zone vulnerabile*: analiza periodica a nivelului de concentrare pe zone CRESTA (cutremur si inundatii);
- ✓ *riscul determinat de comportamentul asiguratilor*: gradul de cuprindere in asigurare, gradul de reinnoire, estimare new business;
- ✓ *riscul privind diminuarea neadevata a riscului prin reasigurare*: analiza suficientei programului de reasigurare fata de prevederile legale, analiza calitatii reasiguratorilor, analiza transferului de risc;
- ✓ *risc de reziliere*: monitorizarea ratei de reziliere, informarea distribuitorilor/ asiguratilor cu privire la scadenta primei de asigurare.

Concentrarea riscurilor de subscriere

Avand in vedere ca PAID S.A. administreaza sistemul de asigurari obligatorii, care prin natura lui este alcatuit numai din polite PAD, concentrarea este numai pe aceasta linie de afaceri si numai pe sectorul rezidential.

Societatea monitorizeaza periodic concentrarea pe zone vulnerabile (Zone CRESTA). Evenimentele din Gorj au determinat cresterea portofoliului in acest judet cu 49% (de la 15.028 polite la 22.409 polite). Putem aprecia ca producerea unor evenimente poate determina schimbarea repartitiei portofoliului pe zone de risc prin cresterea concentrarii in zonele afectate/ expuse la astfel de evenimente.

PAID S.A. urmareste permanent optimizarea programului de reasigurare astfel incat acesta sa ofere o protectie adecvata specificului Societatii. Conditiiile pietei de reasigurare pot conduce la acceptarea de solutii acoperitoare diferite de cele asteptate, cu impact asupra profitabilitatii si profilului de risc al societatii.

Riscul de prima si riscul de rezerva reprezinta componente importante ale riscului de subscriere. PAID urmareste o politica de rezervare prudenta avand in vedere datele istorice limitate. De asemenea, PAID realizeaza teste run-off si analiza de scenarii pentru evenimente naturale posibile.

Principalele masuri pentru diminuarea riscului de subscriere:

- ✓ Optimizarea continua a capacitatii programului de reasigurare. Capacitatea programului de reasigurare a crescut la 1,1 Miliarde EUR incepand cu 15.07.2023 si a fost majorata ulterior la 1,2 miliarde EUR, incepand cu 15.02.2024;
- ✓ Monitorizarea periodica a expunerii si corelarea nevoii de reasigurare cu protectia oferita de programul de reasigurare si cu nivelul PML estimat pentru determinarea abaterii de la formula standard;
- ✓ Monitorizarea constituirii si adecvarii rezervelor; Teste de adecvare a rezervelor;
- ✓ Analiza compozitiei portofoliului subscris (Tip A/B, expunere pe zone CRESTA, polite emise si in vigoare pe societati/canale de distributie);
- ✓ Monitorizarea si optimizarea continua a timpilor de instrumentare a dosarelor de dauna;
- ✓ Dezvoltarea si implementarea planului de instrumentare a daunelor de catastrofa;
- ✓ Teste cu scenarii catastrofice, analiza impactului evenimentelor extreme in SCR;
- ✓ Analiza nivelului rezervei de catastrofa.

De asemenea, in vederea administrarii eficiente a riscului, PAID S.A. a stabilit praguri de semnificatie si apetitul la risc in cadrul Sistemului de Management al Riscului, acestea fiind monitorizate periodic.

Situatia la data de referinta: 31.12.2023

Cele mai importante/semnificative subcategorii ale acestui risc sunt riscul de prime, riscul de rezerve si riscul de daune (evolutie potential adversa a daunelor, volatilitate si crestere potentiala a frecventei daunelor). Necesarul de capital pentru riscul de subscriere este calculat tinand cont de specificul portofoliului, strategia de afaceri si caracteristicile programului de reasigurare.

Particularitatile portofoliului PAID S.A. date de expunerea la catastrofe naturale genereaza un nivel al riscului de subscriere senzitiv la caracteristicile programului de reasigurare, in special nivelul retinerii proprii.

Prin contractele de asigurare pe care le subscrie, Societatea este expusa la riscurile de catastrofe naturale cutremure, inundatii, alunecari de teren. Aceste tipuri de riscuri sunt administrate in mod prudent de catre managementul Societatii, prin programul de reasigurare. Programul si strategia de reasigurare sunt construite tinand cont de strategia de afaceri a Societatii.

Primele de asigurare si sumele asigurate obligatoriu au fost stabilite prin Legea nr. 260/2008 pe baza datelor detinute de Ministerul Administratiei si Internelor si de societatile de asigurare care practicau asigurari facultative ale locuintelor.

Prima medie inregistrata pentru 2023 este de 100,36 RON. Prima medie minima se inregistreaza in judetul Tulcea (89,1 RON), iar prima medie maxima se inregistreaza in judetul Cluj (102,93 RON).

Evenimentele din Gorj si Arad au generat daune la un nivel care indica pierderi cumulate peste nivelul bugetat, chiar daca aceste evenimente nu au fost inacadrate ca fiind semnificative. Evenimentele din Turcia, care se suprapun peste o daunalitate in crestere la nivel mondial pe riscurile tip catastrofe naturale, determina schimbari semnificative la nivelul pietei de reasigurare, acestea conducand la costuri crescute pentru societate, putand genera o insuficienta a primei de asigurare PAD. In plus, un factor suplimentar il reprezinta mentinerea inflatiei la un nivel ridicat, cu impact in daunalitatea si expunerea PAID.

Din totalul de **9.655.685** locuinte inregistrate in Romania (conform INS-2022), la data de 31.12.2023 era asigurat un numar de **2.047.566** (in crestere fata de aceeaasi perioada a anului trecut: **1.845.208 locuinte**), rezultand un **grad de cuprindere in asigurare de 21,21%**. Municipiul Bucuresti impreuna cu Judetul Ilfov au un grad de cuprindere in asigurare de **38,6%** si o pondere de 25,8% in total suma asigurata agregat, urmat de Timis (33,83%) si Brasov (32,50%). Judetele cu cel mai mic grad de cuprindere in asigurare sunt Teleorman (8,99%), Olt (9,08%) si Vaslui (9,16%). Gradul de reinnoire al contractelor de asigurare in decembrie 2023 este de 75,81%.

In anul 2023, **primele brute subscribe** (nete de anulate) **au crescut** comparativ cu cele din anul 2022, **cu 15,35%**, respectiv **de la 177.967 Mii lei la 205.290 Mii lei**.

Compozitia portofoliului la 31.12.2023, polite in vigoare:

	Total Locuinte	Nr polite in vigoare 31.12.2023	% PAD in total locuinte	Tip A	%	Tip B	%
Urban	5.351.352	1.529.988	28,59%	1.508.196	77%	21.792	25%
Rural	4.304.333	517.578	12,02%	451.633	23%	65.945	75%
Total	9.655.685	2.047.566	21,21%	1.959.829	100%	87.737	100%

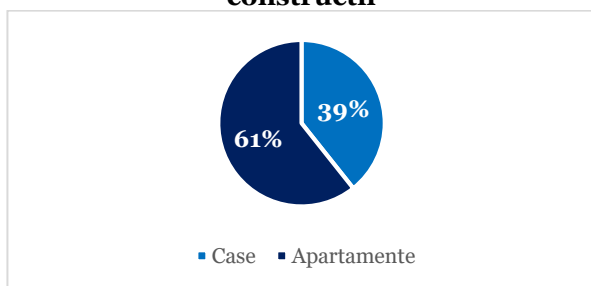
Fata de 31.12.2022, numarul politelor Tip A a crescut cu cca 11% (de la 1.764.747 la 1.959.829), iar cele Tip B au crescut cu 9% (de la 80.461 la 87.737). De asemenea a crescut cu cca 12% numarul politelor pentru mediul rural de la 462.545 la 517.578.

Structura portofoliului pe ani de constructie

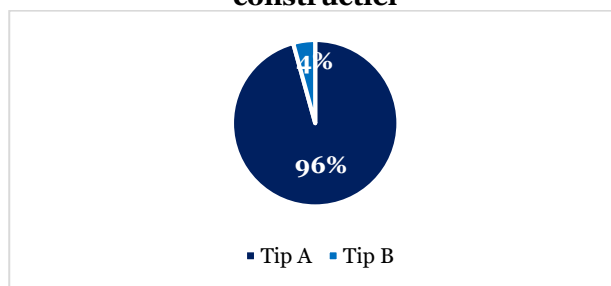
INTERVAL	31.12.2022		31.12.2023		2023 vs 2022	
	numar PAD	Pondere %	numar PAD	Pondere %	Valoric	%
Inainte de 1919	10.711	0,6%	12.573	0,6%	1.862	17,4%
1919 - 1945	48.781	2,6%	54.563	2,7%	5.782	11,9%
1946 - 1960	111.320	6,0%	125.277	6,1%	13.957	12,5%
1961 - 1970	215.882	11,7%	241.139	11,8%	25.257	11,7%
1971 - 1980	412.561	22,4%	453.626	22,2%	41.065	10,0%
1981 - 1990	309.412	16,8%	338.105	16,5%	28.693	9,3%
1991 - 2000	123.195	6,7%	130.827	6,4%	7.632	6,2%
2001 - 2010	202.063	11,0%	213.160	10,4%	11.097	5,5%
2011 - 2020	307.682	16,7%	328.507	16,0%	20.825	6,8%
>2020	53.711	2,9%	101.720	5,0%	48.009	89,4%
Informatie indisponib	49.890	2,7%	48.069	2,3%	(1.821)	-3,7%
Total	1.845.208	100%	2.047.566	100%	202.358	11,0%

Fata de 31.12.2022, numarul locuintelor asigurate per ansamblu a crescut cu 202.358 polite. Cele mai mari cresteri au fost inregistrate pe segmentul locuintelor noi construite in intervalul 2011-2023, respectiv 68.825, din care 48.009 locuinte construite dupa 2020.

Structura portofoliului pe categorii de constructii

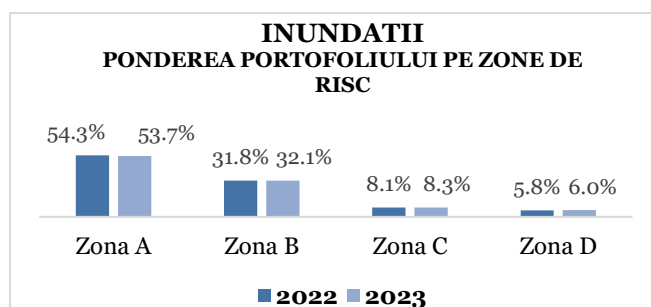
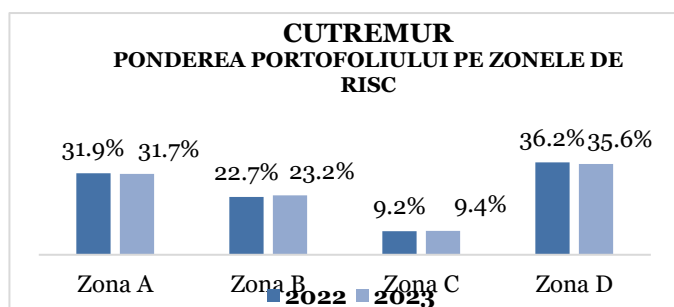
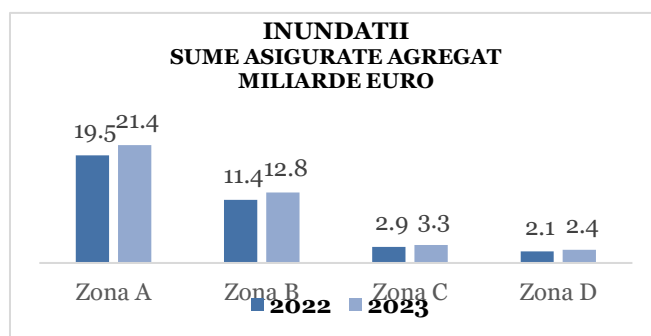
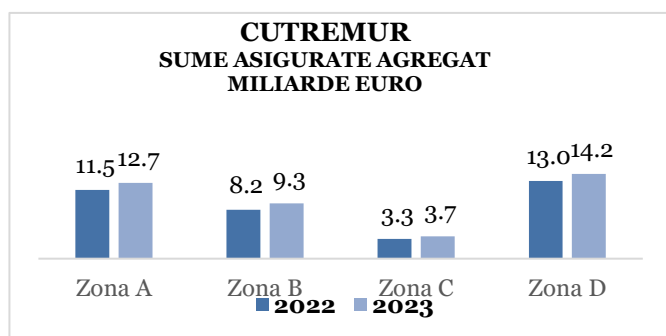

Structura portofoliului in functie de tipul constructiei

Distributia politelor in vigoare la 31.12.2023 pe zone de risc:

Zonele de risc au fost stabilite in baza coeficientilor prezentati in Anexa X din Regulamentul Delegat nr. 35/2015

Zona A-risc de cutremur foarte mic: Alba, Arad, Bihor, Bistrita-Nasaud, Botosani, Caras-Severin, Cluj, Constanta, Harghita, Hunedoara, Maramures, Mures, Salaj, Sibiu, Suceava, Tulcea

Zona B-risc de cutremur mic spre mediu: Brasov, Dolj, Gorj, Iasi, Mehedinti, Neamt, Olt, Satu Mare, Teleorman, Timis, Valcea

Zona C-risc de cutremur mediu: Arges, Braila, Covasna, Dambovita, Galati, Giurgiu, Vaslui

Zona D-risc de cutremur ridicat spre foarte ridicat: Bacau, Buzau, Calarasi, Ialomita, Prahova, Vrancea, Bucuresti, Ilfov

Zona A-risc de inundatie mic spre mediu: Alba, Arges, Bistrita-Nasaud, Botosani, Brasov, Buzau, Covasna, Gorj, Harghita, Mures, Prahova, Sibiu, Suceava, Valcea, Bucuresti, Ilfov

Zona B-risc mediu spre ridicat: Arad, Bacau, Bihor, Caras-Severin, Cluj, Constanta, Dambovita, Iasi, Mehedinti, Neamt, Satu Mare, Timis, Vaslui, Vrancea

Zona C-risc de inundatie ridicat: Calarasi, Dolj, Giurgiu, Hunedoara, Maramures, Salaj

Zona D-risc de inundatie foarte ridicat: Braila, Galati, Ialomita, Olt, Teleorman, Tulcea

Pentru a constata **daca rezervele constituite de PAID sunt adecvate**, se efectueaza teste de adecvare. Pana in prezent aceste rezerve s-au dovedit a fi suficiente pentru daunele intamplate (RBNS+IBNR). Rezerva de daune avizata si neavizata a crescut semnificativ ca urmare a evenimentelor atipice aferente riscului de cutremur din Judetul Gorj, care au debutat in data de 13.02.2023. In plus, s-a inregistrat o serie de cutremure atipice si in Judetul Arad in perioada mai-iunie 2023. Aceste evenimente au generat pagube nu numai in judetele epicentru ci si in judetele limitrofe, determinand o crestere semnificativa a cheltuielilor cu daunele. Ulterior acestor evenimente, s-a constatat o crestere a portofoliului din judetele afectate.

Valoarea cheltuielilor cu daunele platite pana la 31.12.2023, inregistra valoarea de **24.924 Mii lei**, din care: **23.980 Mii lei** despagubiri platite, **830 Mii lei** reprezinta costurile de instrumentare a dosarelor de daune si **113 Mii lei** reprezinta cheltuielile cu expertizele tehnice. Rata daunei la 31.12.2023 este de **17,21%** (fata de 2% la 31.12.2022), iar **indicatorul combinat** (constituit din rata daunei, rata rezervei de catastrofa, rata cheltuielilor si rata de reasigurare) este de **109,4%** (din care rata de reasigurare 56,4%).

In perioada 01.01 – 31.12.2023 au fost finalizate 3.864 dosare de daune, 82,56% dintre dosare au fost platite, iar 17,44% dosare fiind respinse. Motivele care au stat la baza respingerii sunt: avarii preexistente, lipsa legaturii de causalitate intre evenimentul declarat si avariile constatate, risc avizat neconfirmat, risc neasigurat (alt eveniment decat alunecare de teren/ inundatie/ cutremur), bunul avariat nu e asigurat.

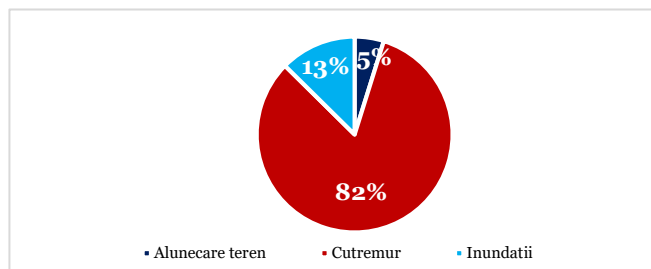
Structura despagubirilor platite pe riscuri_Mii RON

Eveniment	31.12.2022		31.12.2023		Variatie 2023 vs 2022	
	Valoare Despagubiri	Nr. Dosare	Valoare Despagubiri	Nr. Dosare	RON	%
Alunecare teren	984	39	1.156	57	172	18%
Cutremur	417	72	19.802	2.498	19.385	4644%
Inundatii	1.563	209	3.022	484	1.459	93%
Total	2.964	320	23.980	3.039	21.016	709%

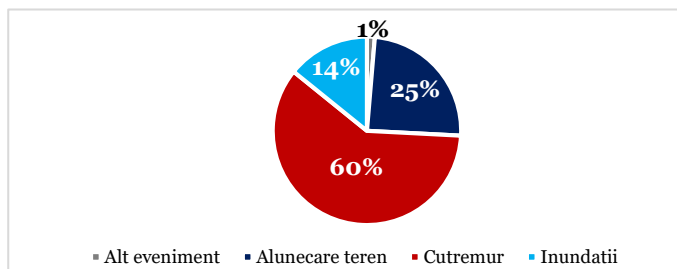
In anul 2023 se constata o crestere semnificativa a despagubirilor platite pentru cutremur fata de anul trecut. Despagubirea medie (toate cele 3 riscuri) a scazut cu cca 15% fata de 2022 (de la 9,2 Mii RON la 7,9 Mii RON), pe fondul cresterii numarului de dosare de daune platite pentru riscul de cutremur (de la 72 dosare in 2022 la 2.498 dosare in 2023). In Judetul Gorj au fost platite pana la 31.12.2023 1.151 dosare de dauna in valoare de 9.925 Mii RON.

La 31.12.2023, **rezerva de daune** avizate se ridica la **7.389 Mii RON**, cu un numar de 2.858 dosare.

Structura despagubirilor platite

Structura rezervei de daune avizate

Reasigurarea are un rol esential in activitatea PAID, fiind achizitionata pentru a oferi protectie, securitate si lichiditate in caz de evenimente majore. Tinand cont de fluctuatiile care pot aparea in decursul unui an in structura portofoliului de asigurari, compania monitorizeaza periodic adecvarea programului de reasigurare la portofoliul Societatii. Astfel, daca este necesar, sunt demarate negocieri pentru majorarea limitelor necesare protectiei prin reasigurare. La 31.12.2023 **Dauna maxima probabila pentru riscul de cutremur**, calculata cu formula standard Solvabilitate II la sume asigurate, inregistra valoarea de **655.658 Mii EUR**, iar programul de reasigurare avea o acoperire de **1.100.000 Mii EUR**, fiind aliniat profilului de risc a societatii. Dauna maxima probabila pentru riscul de cutremur aliniata la profilul de risc al societatii este de 1.095.411 Mii EUR. Pana in prezent nu au existat evenimente care sa depaseasca retinerea si sa genereze recuperari din reasigurare. PAID S.A. urmareste prin reasigurare o protectie continua a portofoliului sau, programul de reasigurare fiind reinnoit anual astfel incat sa raspunda cat mai bine nevoilor companiei. Deciziile legate de achizitia programului de reasigurare sunt analizate si aprobate de catre Conducerea Executiva/Comitetul de Reasigurare/Consiliul de Administratie, dupa caz, conform responsabilitatilor acestora.

Analiza riscului de subscriere

Evaluarea cantitativa:

Mii RON

CERINTA DE CAPITAL PENTRU RISCUL DE SUBSCRIERE	Variatie			
	31.12.2022	31.12.2023	RON	%
SCR prime si rezerve	19.735	17.358	- 2.377	-12,05%
SCR lapsare	-	0		
SCR NATCat	104.366	130.224	25.858	24,78%
SCR subscriere	110.957	135.609	24.652	22,22%

Cerinta de capital pentru riscul de subscriere a inregistrat o crestere semnificativa, cu 22% mai mare decat anul anterior, aceasta fiind determinata in principal de *variati*a riscului de catastrofe naturale. *Riscul de prime si rezerve* a inregistrat o diminuare in principal datorita ajustarii bazei de calcul pentru riscul de prima, urmare a cresterii semnificative a costului de reasigurare.

Riscul de catastrofe naturale a inregistrat o crestere semnificativa de la 104.366 Mii RON in 2022 la 130.223 Mii RON in 2023, datorata:

- ✓ Cresterii retinerii nete aferente programului de Reasigurare, atat pentru riscul de cutremur cat si pentru riscul de inundatii;

- ✓ Incluserii in calcul a reintregirilor primei de reasigurare, in functie de participatia fiecarui reasurator la program;
- ✓ Incluserii in calcul a participatiei la programul de reasigurare a unor reasuratori care nu aplica regim achivalent Solvabilitate II.

Evaluare calitativa: grad mediu de risc

Senzitivitate la riscul de subscriere: Societatea efectueaza periodic analize de scenarii si teste de stres pentru riscul de subscriere, urmarind impactul in SCR, spre exemplu: cresterea numarului de polite in zone vulnerabile, teste de stres cu evenimente catastrofice, teste de senzitivitate pentru stabilirea retinerii proprii.

C.2. RISCUL DE PIATA

Riscul de piata reprezinta riscul inregistrarii unor pierderi sau riscul de modificare nefavorabila a situatiei financiare, care rezulta, direct sau indirect, din fluctuatiile nivelului si volatilitatii valorilor de piata ale activelor, obligatiilor si instrumentelor financiare.

Pentru PAID SA, subriscurile riscului de piata din formula standard Solvabilitate II sunt: riscul de rata a dobanzii, riscul valutar, riscul privind activele imobiliare, riscul aferent actiunilor, risc de marja credit si riscul de concentrare. Riscul de marja credit si riscul de concentrare sunt tratate impreuna cu riscul de contrapartida in riscul de credit.

Analiza riscului de piata se realizeaza prin prisma urmatoarelor subcategorii:

Cod Subcategorii de risc de piata

P1	✓ riscul valutar consta in probabilitatea de a inregistra pierderi datorate modificarii cursului de schimb al monedei care sta la baza decontarii obligatiilor asumate, generate de scaderea valorii activelor sau de cresterea valorii obligatiilor, denumite in moneda straina;
P2	✓ riscul ratei dobanzii reprezinta riscul de a suferi o pierdere sau o nerealizare a profiturilor prognozate, datorita variatiei/volatilitatii ratei dobanzii pe piata intr-un sens nefavorabil (pentru toate activele si obligatiile sensibile la astfel de fluctuatii).
P3	✓ riscul privind bunurile imobiliare – reprezinta riscul expunerii la pierderi rezultate din fluctuatii ale valorii activelor imobiliare/ proprietati.
P4	✓ risc aferent actiunilor – reprezinta riscul expunerii la pierderi rezultate din volatilitatea valorii actiunilor sau al altor active ale societatii care sunt tratate in submodulul de „risc aferent devalorizarii actiunilor”.
P5	✓ riscul financiar – reprezinta riscul generat de modificarea nefavorabila a valorii de piata a activelor si a nerealizarii veniturilor prognozate ca urmare a modificarii curbei randamentelor (dinamica dobanzilor interne si internationale), a ratelor de schimb valutar, a bonitatii emitentilor (inclusiv rating de tara), a lipsei unei pietee de valorificare a activelor detinute, a volatilitatii fluxului de numerar (intarzieri in plata borderourilor de la distribuitori).

Principalele metode pentru diminuarea riscului de piata:

- ✓ strategia de investitii a societatii - clasele de active in care compania este dispusa sa investeasca, limite si responsabilitati;
- ✓ pastrarea unui profil de risc prudent de investitii, respectiv mentinerea unui portofoliu de active bazat pe principiul „securitate contra profit”;
- ✓ managementul adecvat al activelor si obligatiilor (ALM);
- ✓ respectarea cerintelor legale privind investitiile;
- ✓ respectarea procesului investitional in conformitate cu reglementarile interne, repartitie echilibrata pe maturitati a activelor investite si monitorizarea expunerilor pe monede/ maturitati;
- ✓ respectarea recomandarilor ASF cu privire la investitii si asigurarea lichiditatilor (Avertismentul 7/2022);
- ✓ adaptarea continua a strategiei de risc la contextul pietei;
- ✓ monitorizarea continua a riscului de piata.

Evaluarea riscului de piata

Urmatoarele componente ale riscului de piata sunt evaluate si calculate utilizand metodologia formulei standard: riscul ratei dobanzii, riscul de curs valutar, riscul privind bunurile imobiliare, riscul aferent actiunilor, riscul de marja de credit (spread) si riscul de concentrare.

Metode de analiza

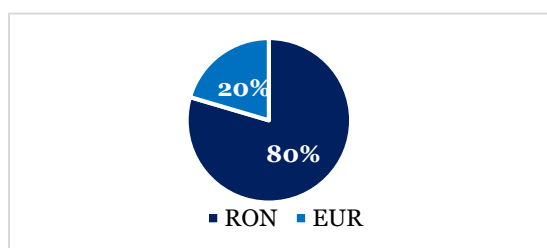
- ✓ *riscul valutar*: volatilitatea cursurilor de schimb valutar; teste de stres/ analize de scenarii; analize privind expunerea valutara; impactul riscului valutar in SCR;
- ✓ *riscul ratei dobanzii*: volatilitatea ratei dobanzii; modificarea curbei randamentelor, valorii de piata ale titlurilor de stat, VaR, analiza de scenarii; impactul riscului ratei dobanzii in SCR;
- ✓ *riscul privind bunurile imobiliare*: impactul riscului privind bunurile imobiliare in SCR (dreptul de folosinta, conform IFRS 16, aferent spatiului inchiriat pentru sediile Societatii);
- ✓ *riscul financiar*: teste de stres privind ratingurile emientilor; teste de stres privind curba randamentelor; scenariu NatCat (risc generat de schimbul valutar).

Concentrarea riscurilor de piata

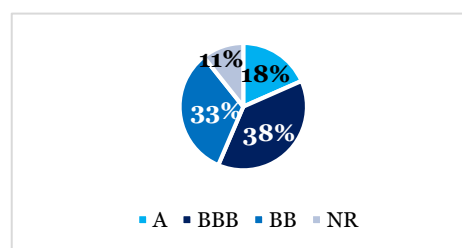
PAID are expunere semnificativa in titluri de stat romanesti, in principal in RON.

Tipuri de active lichide la 31.12.2023	Valoare	Pondere %	Pondere strategie 2023 %
Total titluri de stat (valoare de piata)	361.053	72,6%	60%-85%
Total depozite bancare (valoare contabila)	117.396	23,6%	10%-30%
Disponibilitati in conturi curente si in casierie	19.144	3,8%	0-20%
Total active lichide	497.593	100%	

Concentrarea activelor lichide in functie de moneda

Concentrarea depozitelor pe categorii de rating

Principalele masuri de diminuare a riscului de piata:

- ✓ Repartitie echilibrata pe maturitati a activelor investite si monitorizarea expunerilor pe monede/maturitati;
- ✓ Analize ALM, analize privind expunerea valutara;
- ✓ Teste de stres, Analize privind impactul riscului valutar in SCR, impactul ratei dobanzii in SCR.

Situatia la data de referinta: 31.12.2023

PAID mentine riscul de piata la un nivel acceptabil datorita portofoliului de investitii prudent, constituit din titluri de stat si depozite (pe termen scurt). Conform Strategiei de investitii si Procedurii privind investitiile si managementul unor elemente de activ si pasiv, PAID dispune de reguli cu privire la investitii, prin limite pe active si clase de rating.

Riscul valutar: Principalele obligatii ale PAID in valuta sunt reprezentate de primele de reasigurare.

PAID are investitii semnificative in titluri de stat romanesti denominate in EUR (24% reprezinta ponderea titlurilor in moneda EUR, in total titluri de stat).

Prin modificarea Legii 260/2008 primele de asigurare si sumele asigurate sunt stabilite in RON, la valori fixe (130 RON/100 mii RON pentru locuinte Tip A, 50 RON/50 mii RON pentru locuinte Tip B), indiferent de valoarea locuintei si expunerea la riscurile asigurate a acesteia. In cazul producerii unui eveniment major de dezastru natural societatea va recupera de la reasiguratorii despagubiri in EUR. Riscul valutar este dat de diferenta dintre activele si obligatiile in valuta la momentul de referinta si el poate fi amplificat de conditiile de schimb valutar cu bancile partenere la momentul efectuarii de schimburi valutare. In cazul unui eveniment major, piata valutara si monetara va fi impactata semnificativ de introducerea unor sume mari in valuta, ca recuperari din contractele de reasigurare, generand o potentiala volatilitate a cursului de schimb.

- ✓ diferenta de moneda dintre moneda contractului de reasigurare (EUR) si moneda contractului de asigurare PAD (RON), poate genera:
- ✓ cheltuieli suplimentare din diferente de curs (comisioane bancare de schimb valutar achizitie/vanzare valuta), in special in situatia unor evenimente majore;
- ✓ cresterea obligatiilor de plata a primei de reasigurare in raport cu volumul primelor subscrise PAD, in conditiile devalorizarii monedei nationale;
- ✓ cresterea semnificativa a SCR in cazul producerii unor evenimente majore (la limita superioara a capacitatii programului de reasigurare);
- ✓ cresterea/scaderea capacitatii de acoperire prin reasigurare a daunelor in lei, in functie de evolutia cursului de schimb EUR-RON.

Riscul ratei dobanzii: Desi PAID detine o politica de investitii conservatoare, cu un portofoliu investitional constituit din obligatiuni guvernamentale romanesti (ROMGB) si depozite, ca urmare a mentinerii crescute a curbei randamentelor, societatea inregistreaza in continuare o valoarea diminuata a valorii titlurilor de stat comparativ comparativ cu valoarea contabila, atat in RON cat si in EUR, in total 25 mil lei. Aceasta scadere are impact direct in valoarea fondurilor proprii SII ale societatii si in nivelul coeficientului de lichiditate.

Investitiile in Titluri de stat la 31.12.2023_Mii RON

Emitent	Moneda	Valoarea contabila 31.12.2023	Valoarea de piata 31.12.2023	Diferenta valoare de piata- Valoare contabila 31.11.2023	
Ministerul de finante	RON	291.648	276.599	(15.049)	-5,2%
	EUR	94.634	84.454	(10.180)	-10,8%
		386.282	361.053	(25.229)	-6,5%

Diferenta dintre valoarea contabila si valoarea de piata este mai mare pentru titlurile in EUR deoarece ponderea titlurilor cu maturitate mai mare (2031-2033) este semnificativ mai mare pentru titlurile in EUR fata de cele in RON.

Analiza Riscului de piata

Evaluarea cantitativa:

Mii RON

CERINTA DE CAPITAL PENTRU RISCUL DE PIATA	Variatie 2023 vs 2022			
	31.12.2022	31.12.2023	RON	%
Risc de piata - rata dobanzii	33.967	31.121	-2.847	-8,4%
Risc de piata- actiuni	268	479	211	78,8%
Risc de piata- imobiliare	299	1.339	1.040	348,4%
Risc de piata-marja de credit	11.545	10.547	-998	-8,6%
Risc de piata- concentrare	21.986	23.691	1.706	7,8%
Risc de piata- valutar	14.667	15.983	1.316	9,0%
SCR piata	48.289	47.630	-659	-1,4%

Fata de anul 2022, Societatea a inregistrat o usoara scadere a riscului de piata, datorata:

- ✓ *Scaderii riscului de rata a dobanzii* - a scazut ca urmare a imbunatatirii ratelor de dobanda pentru EUR si RON, cu impact semnificativ asupra riscului de piata pentru titluri de stat EUR si RON. Ajustarile efectuate asupra rezervelor tehnice au generat o diminuare a riscului de piata cu 913.2 mii RON fata de 31.12.2022. Suplimentar a fost inclus si impactul din contributia speciala la Fondul de Garantare a Asiguratilor (FGA), ce determina o crestere a riscului.
- ✓ *Riscului aferent actiunilor* - a crescut usor ca urmare a modificarii ajustarii simetrice (conform EIOPA).
- ✓ *Riscului privind bunurile imobiliare* - a inregistrat o crestere ca urmare a introducerii in calculul acestuia a valorii aferente contributiei speciale la Fondul de Garantare a Asiguratilor (FGA).
- ✓ *Riscului de piata concentrare* - a crescut ca urmare a cresterii volumului titlurilor de stat denuminate in EUR.
- ✓ *Riscului de marja de credit* - a scazut ca urmare a imbunatatirii calitatii contrapartidelor incluse in calcul (titluri de stat si depozite denuminate in EUR).
- ✓ *Riscului de piata-valutar* - a inregistrat o usoara crestere ca urmare a cresterii organice a expunerii in EUR (active nete).

Evaluare calitativa: grad mediu de risc

Senzitivitate la riscul de piata: Societatea efectueaza periodic scenarii de test pentru riscul de piata. Exemple: urmarirea impactului in Cerinta de capital pentru riscul de concentrare si riscul marja de credit in situatia desfiintarii unor depozite dintr-o banca si reorientarea investitiilor catre

alte institutii financiare, scaderea ratingurilor bancilor, scaderea ratingului de tara, cresterea curbei randamentelor, deprecierea monedei nationale. Rezultatele testelor indica faptul ca Societatea are capacitatea de a absorbi eventuale socuri.

C.3. RISCUL DE CREDIT

Riscul de credit reprezinta riscul inregistrarii unor pierderi sau de modificare nefavorabila a situatiei financiare din cauza fluctuatiei creditului emitentilor de valori mobiliare, al altor contrapartide si debitori la care sunt expuse societatile. De asemenea, riscul de credit mai poate fi definit si ca riscul inregistrarii de pierderi sau al nerealizarii profiturilor estimate, ca urmare a neindeplinirii de catre debitori (ex. reasiguratorii, asiguratorii, banci) a obligatiilor contractuale fata de Societate sau ca urmare a descresterii valorii anumitor active, generate de modificarea ratingului acestora.

Riscul de credit include riscul de contrapartida, riscul de marja de credit si riscul de concentrare a riscurilor de piata.

Riscul de contrapartida pentru expuneri de Tip 1: riscul expunerilor care nu pot fi diversificate si pentru care poate fi stabilit un nivel de rating/ credit al contrapartidelor. Expunerile de acest tip includ contractele de reasigurare si conturile curente. Subcomponentele sale sunt:

- ✓ **Reasigurare:** in evaluarea contrapartidelor sunt folosite rating-urile acordate de agentii de rating S&P, AM Best, Fitch si Moodys (dupa caz). Conform procedurii de reasigurare, nivelul minim de rating pe care trebuie sa il aiba reasiguratorii este „A-”, acordat de una dintre agentii de rating S&P, AM Best sau Fitch sau ”A3” de Moody’s, orice exceptie de la aceasta conditie facand subiectul unei analize specifice a Comitetului de Reasigurare, rezolutia acestuia fiind inaintata Consiliului de Administratie spre aprobare;
- ✓ **Conturi curente la banci:** riscul de non-performanta a unor obligatii de plati contractuale (default al bancilor - reflecta concentrarea lichiditatilor in conturile deschise la banci).

Pierderea in caz de nerambursare (Loss Given Default) se calculeaza pentru fiecare debitor (single name exposure - grup sau conglomerat financiar) si este egala cu suma pierderilor potentiale ale Societatii aferente expunerilor fata de fiecare contrapartida care face parte din single name exposure.

PAID S.A. nu detine expuneri in securitizari, vehicule investitionale si instrumente derivate.

Riscul de contrapartida pentru expuneri de Tip 2: riscul generat de expunerile care nu sunt acoperite de submodulul de risc de marja de credit, dar care sunt de obicei foarte diversificate si care nu au un rating. Expunerea de tip 2 este egala cu pierderea la nivelul fondurilor proprii de baza, care ar rezulta dintr-o scadere instantanee a activelor Societatii (creante) cu valoarea expunerilor de tip 2 ponderate cu coeficientii de risc.

In procesul de management al riscului de credit, PAID SA elaboreaza, urmareste si respecta:

- ✓ politica si strategia Societatii cu privire la activitatea de reasigurare (inclusiv de selectare a reasiguratorilor);
- ✓ prevederile contractuale privind colectarea creantelor de la reasiguratorii;
- ✓ prevederile protocoalelor de colaborare privind decontarea borderourilor si colectarea creantelor de la asiguratorii autorizati;
- ✓ strategia de investitii (cu specificarea limitelor pe institutii financiare si rating);

- ✓ strategia de risc;
- ✓ procedurile de selectare a partenerilor contractuali;
- ✓ pastrarea unui profil prudent („siguranta contra profit”), in vederea preintampinarii unor pierderi de contrapartida, prin stabilirea de limite in functie de ratingul diferitelor institutii financiare partenere;
- ✓ cerintele legale.

Analiza riscului de credit se realizeaza prin prisma urmatoarelor subcategorii:

Cod	Subcategorii de risc de credit
C1	✓ riscul de reasigurator , respectiv riscul ca un reasigurator sa fie in incapacitate de a-si indeplini obligatiile financiare, la timp si integral, fata de societatea de asigurari ca urmare a inregistrarii unei daune; riscul de declasare/ retrogradare a reasiguratorului;
C2	✓ riscul neindeplinirii obligatiilor de catre distribuitori/ partenerii contractuali care ar putea intra in incapacitate de plata (incapacitate de a plati, chiar si temporar)/ faliment; declinul conditiei de piata a unui partener contractual
C3	✓ riscul activelor investite , respectiv riscul de neindeplinire integrala a obligatiilor contractuale de plata sau a modificarilor nefavorabile a bonitatii activelor investite;
C4	✓ riscul de concentrare , respectiv riscul cresterii expunerii la pierderi cauzate de concentrarea activelor intr-o institutie financiara/categorie de active sau expunere prea mare pe un reasigurator/ contraparte sau tara/ zona geografica;
C5	✓ riscul de marja de credit , respectiv riscul de a suferi o pierdere sau o nerealizare a profiturilor prognozate datorita variatiei marjelor de credit.
C6	✓ riscul politic , respectiv riscul ca schimbarile in politicile guvernamentale sau actiunile intreprinse sa afecteze bonitatea/ solvabilitatea instrumentelor financiare detinute de asigurator.

Evaluarea riscului de credit

In cadrul Societatii, exista analize atat cantitative cat si calitative ale riscurilor, in vederea realizarii unei imagini mai amanuntite a riscurilor si in special pentru identificarea masurilor de atenuare si de control al riscurilor.

Analize pe baza factorilor generatori de risc:

- ✓ *riscul de reasigurator*: analize care au la baza calitatea ratingului si probabilitatea de default; analiza pietei de reasigurare, a contextului geopolitic si gasirea de solutii pentru a diminua riscul generat de reasiguratorii (ca urmare a riscului sistemic); monitorizarea ratei de recuperare si a platilor intarziate de la reasiguratorii (dupa caz); impactul in SCR contrapartida; stabilire limite pe reasiguratorii/ grupuri reasiguratorii.
- ✓ *riscul neindeplinirii obligatiilor*: analiza creantelor de la distribuitorii/partenerii contractuali, dupa caz; monitorizarea ratei de recuperare a creantelor; scenarii de default pentru banci;
- ✓ *riscul activelor investite*: analize bazate pe calitatea ratingului si a expunerii; performanta portofoliului de investitii; analiza scenariilor de declin/ faliment/ incapacitate de plata a emitentilor/ bancilor luand in considerare timpul pana la maturitate al investitiilor;

- ✓ *riscul de concentrare*: procentul de detinere a activelor investite pe institutii financiare; analize privind scenariile pe categorii de active/ instrumente financiare; impactul riscului de concentrare in SCR; teste de stres.
- ✓ *riscul de marja de credit*: analiza cu scenariile bazate pe clase de rating; impactul de marja de credit in SCR;
- ✓ *riscul politic*: analiza titlurilor de stat.

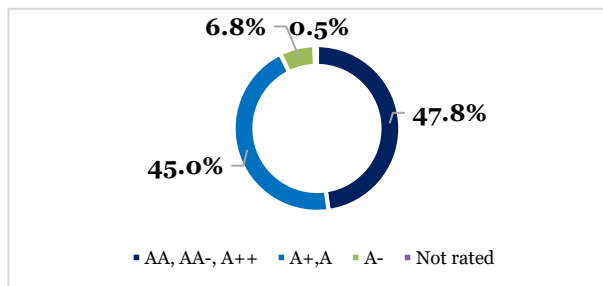
Concentrarea riscurilor de contrapartida:

Cea mai importanta parte a riscului de credit pentru PAID S.A. o reprezinta reasigurarea.

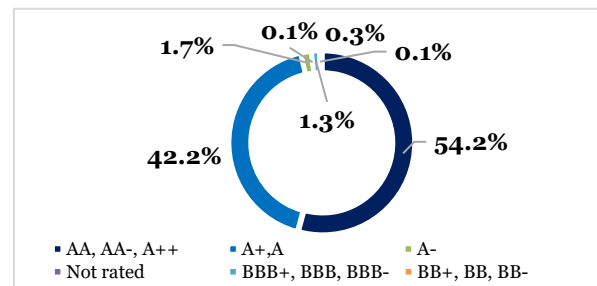
Prin numarul mare de reasiguratorii participanti pe program se asigura dispersia riscului, evitandu-se concentrarea lui asupra unui singur sau a unui numar restrans de reasiguratorii. Nivelul minim de rating al reasiguratorilor acceptat de PAID este „A-” de la cel putin una dintre agentii de rating Standard and Poor’s, A.M.Best, Fitch sau “A 3” de la Moody’s, orice exceptie de la aceasta conditie fiind subiectul unei analize specifice a Comitetului de Reasigurare, decizia acestuia fiind inaintata Consiliului de Administratie spre aprobare.

Concentrarea programului de reasigurare pe ratinguri*:

Programul 2022-2023

Programul 2023-2024

*realizat pe baza ratingurilor acordate de agentii de rating: S&P, A.M. Best, Fitch si Moody’s – first best

Din punct de vedere al nivelului de risc (Credit Quality Step), majoritatea reasiguratorilor se incadreaza in nivelele 1, 2, iar restul in nivelele 3, 4 si 6 de risc.

Principalele masuri de diminuare a riscului de credit:

- ✓ Participarea pe program a reasiguratorilor care au rating minim „A-” de la Standard and Poor’s, A.M. Best sau Fitch sau ”A3” de la Moody’s;
- ✓ Dispersia riscului de credit prin respectarea limitelor de expunere/reasigurator stabilite;
- ✓ Optimizarea strategiei de investitii, implicit diversificarea investitiilor pe categorii de active sau emitenti si/sau active din zona EURO, dupa caz;
- ✓ Monitorizarea rating-urilor contrapartidelor si propunerea unor masuri de optimizare, dupa caz;
- ✓ Monitorizarea atenta a incasarii borderourilor si a creantelor de la distribuitori;
- ✓ Analize de scenariile bazate pe clase de rating, scenariile de default;
- ✓ Planul de risc.

Riscul de credit poate genera risc de lichiditate, ceea ce face ca efectele riscului de credit sa se resimta in eforturile/ costurile de mentinere a fluxului de numerar care pot fi afectat de insolvabilitatea debitorului. De asemenea, riscul de credit poate genera risc de reinvestire, respectiv Societatea nu (re)investeste sumele pe care trebuia sa le primeasca.

Situatia la data de referinta 31.12.2023

Riscul de default generat de reasiguratorii este relativ stabil datorita strategiei de reasigurare prudente si a limitelor stricte adoptate de PAID S.A.. Doar 2% din capacitatea noului program de reasigurare este alocata reasiguratorilor cu rating inferior A-.

Reasigurarea are un rol important in activitatea PAID, fiind achizitionata pentru a oferi protectie, securitate si lichiditate, iar daca este necesar pentru a creste capacitatea de subscriere. PAID S.A. monitorizeaza si controleaza limitele sale pentru expunerea la riscul de credit pentru partile contractante. Deciziile legate de achizitia programului de reasigurare sunt analizate si aprobate de catre Conducerea Executiva/Comitetul de Reasigurare/Consiliul de Administratie, dupa caz, conform responsabilitatilor acestora.

Pentru perioada **15 iulie 2022 – 14 iulie 2023** PAID a avut in vigoare un program de reasigurare, de tip excedent de dauna, cu o capacitate de 1.000.000 Mii EUR (suplimentata, incepand cu 25 martie 2023, la 1.050.000 Mii EUR) pentru riscurile de cutremur, inundatii si alunecari de teren, care este prevazut cu o reintregire gratuita a intregii capacitati consumate in cazul unui eveniment si o reintregire la 100% prima suplimentara pro-rata functie de valoarea reintregita pentru layer-ele 1 si 2. Retinerea maxima pentru riscul de cutremur este de 11.000 Mii EUR, iar pentru riscurile de inundatie si alunecari de teren de 9.000 Mii EUR. Programul de reasigurare CAT XL PAID 2022-2023 include 49 de reasiguratorii.

Pentru perioada **15 iulie 2023 – 14 iulie 2024** PAID are la 31.12.2023 in vigoare un program de reasigurare, de tip excedent de dauna, cu o capacitate de 1.100.000 Mii EUR pentru riscurile de cutremur, inundatii si alunecari de teren, care este prevazut cu o reintregire partial gratuita a intregii capacitati consumate in cazul unui eveniment si o reintregire la 100% prima suplimentara pro-rata functie de valoarea reintregita pentru layer-ele 1 si 2. Retinerea maxima pentru riscul de cutremur este de 13.000 Mii EUR, iar pentru riscurile de inundatie si alunecari de teren de 9.000 Mii EUR. Programul de reasigurare CAT XL PAID 2023-2024 include 52 de reasiguratorii.

Deoarece prima de asigurare se achita integral si anticipat pentru politele anuale si pentru fiecare an de asigurare din politele multianuale, Societatea nu se confrunta cu riscul de neplata al primelor de asigurare de la asigurati. Totusi societatea poate fi expusa riscului de neincasare a primelor la timp de la distribuitorii parteneri. Conventiile de colaborare cu distribuitorii (asiguratorii autorizati, brokerii) contin prevederi specifice cu scopul unei gestionari eficiente a creantelor si a atenuarii riscului de neplata al primelor de asigurare.

Analiza riscului de contrapartida

Evaluarea cantitativa

Mii RON

CERINTA DE CAPITAL PENTRU RISCUL DE CONTRAPARTIDA	Variatie			
	31.12.2022	31.12.2023		
SCR Expuneri de tip 1	24.752	28.513	3.761	15.19%
SCR Expuneri de tip 2	1.118	1.641	523	46.78%
SCR Contrapartida	25.601	29.763	4.162	16.26%

SCR Expuneri de tip 1_ Fata de 31.12.2022, a crescut in special ca urmare a cresterii portofoliului (PML) si a structurii ratingurilor reasiguratorilor parteneri.

SCR *Expuneri de tip 2*_ Fata de 31.12.2022, a inregistrat o crestere semnificativa ca urmare a cresterii volumului creantelor de la distribuitori ca urmare a cresterii volumului de prime aferente contractelor de asigurare emise in luna decembrie.

Evaluarea calitativa: grad mediu de risc

Senzitivitatea la riscul de credit: Societatea efectueaza periodic analize de scenarii si teste de stres pentru riscul de credit, urmarind impactul in SCR, spre exemplu: teste privind impactul in SCR a diferitelor nivele ale retinerii proprii, teste de faliment pentru banci, neplata creantelor, insolventa unor reasiguratori.

C.4. RISCUL DE LICHIDITATE

Riscul de lichiditate reprezinta riscul de nerealizare a investitiilor si a altor active in vederea decontarii obligatiilor financiare la scadenta. Politica Societatii cu privire la lichiditati este de a mentine suficiente resurse lichide pentru a-si indeplini obligatiile pe masura ce acestea devin scadente.

Analiza riscului de lichiditate se realizeaza prin prisma urmatoarelor subcategorii:

Cod	Subcategorii de risc de lichiditate
L1	✓ riscul privind valoarea de lichidare , respectiv riscul ca la un moment dat PAID SA sa fie nevoita sa lichideze anumite active, la o valoare si in conditii de piata nefavorabile.
L2	✓ riscul privind comportamentul asiguratilor , respectiv riscul generat de comportamentul asiguratilor, ce poate determina nevoi suplimentare de lichiditate (ex: nerespectarea obligativitatii legii, implicit nereinnoirea politelor, fraude).
L3	✓ riscul privind comportamentul distribuitorilor , respectiv riscul ca nerespectarea termenelor prevazute in Protocolul de colaborare de catre distribuitori sa conduca la nerealizarea cash-flow-lui asteptat (intarzieri in colectarea primelor, fraudă, reducerea activitatii distribuitorilor).
L4	✓ riscul gestionarii lichiditatilor , respectiv riscul de gestionare necorespunzatoare a lichiditatilor interne, care include: gestionarea zilnica a numerarului, gestionarea fluxului de numerar pe parcursul anului.
L5	✓ riscul privind incapacitatea de plata a distribuitorilor si a reasiguratorilor , respectiv riscul ca distribuitorii/ reasiguratorii sa fie incapabili sa-si onoreze obligatiile contractuale.
L6	✓ riscul aparitiei platilor neprevazute , respectiv riscul ca nivelul semnificativ al platilor neasteptate sa genereze deficit de lichiditate.
L7	✓ riscul aparitiei evenimentelor extreme , respectiv riscul ca un eveniment de natura catastrofica sau extrema sa genereze plati semnificative.
L8	✓ riscul concentrării pe zone CRESTA , respectiv riscul ca un nivel ridicat de concentrare, in conditiile aparitiei unui eveniment, sa conduca la iesiri de numerar semnificative.

- L9** ✓ **riscul privind timpul de plata al partenerilor contractuali**, respectiv riscul incasarii cu intarziere a platilor.
- L10** ✓ **riscul de contagiune**, respectiv riscul ca lichiditatea sau alte tipuri de probleme la nivelul actionarilor/ partenerilor contractuali/ industrie sa genereze probleme de lichiditate pentru PAID SA.
- L11** ✓ **riscul privind incapacitatea de plata/ falimentul a emitentilor de valori mobiliare sau a bancilor**, respectiv riscul ca emitentii de valori mobiliare sau bancile sa intre in faliment sau in incapacitate de plata, ceea ce duce la scaderea intrarilor asteptate.

Evaluarea riscului de lichiditate

In cadrul Societatii, se realizeaza si se dezvolta analize cantitative si calitative ale acestor riscuri, in vederea realizarii unei imagini mai amanuntite a riscurilor si in special pentru identificarea de masuri de atenuare a riscurilor si de control a acestora.

Analize pe baza factorilor generatori de risc:

- ✓ *riscul privind valoarea de lichidare*: analize cu teste de stres privind lichiditatea activelor; evaluarea situatiei depozitelor; estimarea impactului in rata de lichiditate/ solvabilitate; analiza privind volatilitatea preturilor titlurilor guvernamentale; analiza volatilitatii cursului de schimb; analiza evolutiei coeficientului de lichiditate;
- ✓ *riscul privind comportamentul asiguratilor*: verificarea realizarii veniturilor din primele de asigurare, comparativ cu valorile prognozate si identificarea cauzelor; analize cu teste de stres–scenarii privind scaderea veniturilor din primele de asigurare prognozate; analiza gradului de reinnoire;
- ✓ *riscul privind comportamentul distribuitorilor*: analiza gradului de colectare de la distribuitori; analiza cu privire la timpul de colectare, a notificarilor catre distribuitori si a creantelor de la acestia; identificarea cauzelor privind fluctuatia gradului si a timpului de colectare (dupa caz), gradul de recuperare al creantelor de la dostributorii aflati in faliment si al expunerilor celor aflati in dificultate/ reputatie negativa;
- ✓ *riscul gestionarii lichiditatilor*: monitorizarea fluxului de numerar;
- ✓ *riscul privind incapacitatea de plata a distribuitorilor si a reasiguratorilor*: analiza cu teste de stres privind fluxul de numerar si coeficientul de lichiditate; prag de semnificatie aferent expunerii pe reasiguratorii;
- ✓ *riscul aparitiei platilor neprevazute*: analiza cu teste de stres privind aparitia unei plati semnificative neprevazute;
- ✓ *riscul aparitiei evenimentelor extreme*: analiza cu teste de stres privind aparitia unor plati semnificative neprevazute, rezultate in urma evenimentelor extreme;
- ✓ *riscul concentrarii pe zone CRESTA*: analiza daunelor si a eficientei gestionarii daunelor (timp de instrumentare); calcularea gradului de concentrare pe zone CRESTA; analiza cu teste de stres privind cresterea daunelor;
- ✓ *riscul privind timpul de plata al partenerilor contractuali*: pentru distribuitori: monitorizarea creantelor; pentru reasiguratorii: clauze privind plata in avans recuperare din reasigurare si monitorizarea acestora, dupa caz; analizarea decalajului de lichiditate, dupa caz.
- ✓ *riscul de contagiune*: monitorizare pondere creante de la partenerii contractuali; teste de stres;

- ✓ *riscul privind incapacitatea de plata/falimentul emitentilor de valori mobiliare sau a bancilor: conformitatea cu limitele pe active/ clase de rating/ banci; analize cu teste de stres luand in considerare scenariile privind incapacitatea de plata a emitentului de valori mobiliare/bancii.*

Concentrarea riscului de lichiditate

Riscul de lichiditate este influentat de concentrarea expunerilor la nivel de active si obligatii. Chiar daca coeficientul de lichiditate inregistreaza valori cu mult peste limita minima, PAID S.A. monitorizeaza lunar acest indicator. La 31.12.2023, PAID S.A. detinea un **coeficient de lichiditate de 67,06**. Desi a inregistrat o scadere importanta fata de valoarea raportata in aceeasi perioada a anului trecut, aceasta este justificata de cresterea semnificativa a cheltuielilor cu daunele platite si a cresterii semnificative a rezervei de dauna. Deoarece costul reasigurarii reprezinta cea mai mare cheltuiala pentru societate, PAID S.A. monitorizeaza inca un indicator stabilit intern, menit a indica capacitatea societatii de acoperire a urmatoarei rate scadente din contractul de reasigurare. La 31.12.2023 acesta fiind 1.54.

Principalele masuri de reducere a riscului de lichiditate:

- ✓ Monitorizarea indicatorilor de lichiditate: Coeficientul de lichiditate si index-ul de capacitate plata scadenta urmatoare obligatii reasigurare intern ICP_RI;
- ✓ Monitorizarea permanenta a incasarii borderourilor de prime in termenul prevazut in protocol, iar pentru intarzieri la plata, transmiterea de notificari si incasarea creantelor si penalitatilor; accelerarea procesului privind colectarea primelor de la distribuitori;
- ✓ Realizarea anuala a unei proiectii tip ALM si monitorizarea acesteia, inclusiv a bugetului de venituri si cheltuieli;
- ✓ Prevederi contractuale privind modul de decontare cu reasiguratorii, in caz de catastrofe naturale;
- ✓ Monitorizarea investitiilor in conformitate cu politica aprobata;
- ✓ Constituirea plasamentelor cu scadente diferite;
- ✓ Monitorizarea dosarelor de dauna si a timpilor de instrumentare a acestora,
- ✓ Implementarea unor masuri privind gestionarea daunelor si a platilor catre asigurati/clienti in cazul evenimentelor catastrofice.

In vederea administrarii eficiente a riscului de lichiditate, PAID SA constituie si mentine permanent:

- ✓ Un portofoliu adecvat de active lichide care sa fie folosit ca sursa de finantare a activitatii;
- ✓ Un portofoliu diversificat. Acest portofoliu trebuie sa fie suficient de solid si cuprinzator pentru a rezista la deprecierea fondurilor implicate in diferite scenarii de criza;
- ✓ Strategia de investitii (pe clase de active si limite);
- ✓ Monitorizarea continua a riscului de lichiditate;
- ✓ Politica privind investitiile si managementul unor elemente de activ si pasiv, inclusiv dispersia investitiilor pe institutii financiare;
- ✓ Masuri de limitare a subscrierii pentru distribuitorii care nu respecta termenele de decontare prevazute in protocoale;
- ✓ Planul de risc,
- ✓ Conformitatea cu cerintele legale.

PAID SA realizeaza periodic urmatoarele analize: Proiectia de lichiditate/ cash flow; Calcularea coeficientului de lichiditate si a index-ului de capacitate plata scadenta urmatoare obligatii reasigurare ICP_RI; Teste de stres.

Situatii de criza potentiale care pot afecta lichiditatea Societatii:

- ✓ insuficienta capacitatii de reasigurare in caz de evenimente majore;
- ✓ nivelul ridicat al retinerii proprii in cazul unor evenimente catastrofice succesive;
- ✓ imposibilitatea institutiilor financiare/ guvernamentale de a pune imediat la dispozitia PAID SA lichiditatile solicitate in functie de nevoia de lichiditate;
- ✓ cheltuieli suplimentare neprevazute generate de evenimente catastrofale (expertize, angajare de personal suplimentar, investitii necesare administrarii eficiente in caz de dezastru, consultanta, litigii etc);
- ✓ crize economice/ politice / razboi ca urmare a unor evenimente neasteptate care ar putea afecta semnificativ subscrierea pe termen scurt/mediu, inclusiv riscul sistemic;
- ✓ schimbari legislative cu impact asupra portofoliului.

In conformitate cu art. 30 lit b. din Legea 260/2008, pentru sustinerea financiara a PAID S.A., Ministerul Finantelor Publice este autorizat sa contracteze imprumuturi pentru asigurarea resurselor financiare necesare pentru plata compensatiilor necesare in cazul in care pagubele depasesc valoarea maxima care poate fi acoperita din resursele PAID S.A. si de catre societatile de reasigurare in cazul producerii riscurilor asigurate. De asemenea, Ministerul Finantelor Publice este autorizat sa acorde sumele contractate in temeiul prevederilor alin. (3), prin incheierea cu PAID S.A. a unor acorduri subsecvente de imprumut, in conditiile legii.

Situatia la data de referinta: 31.12.2023

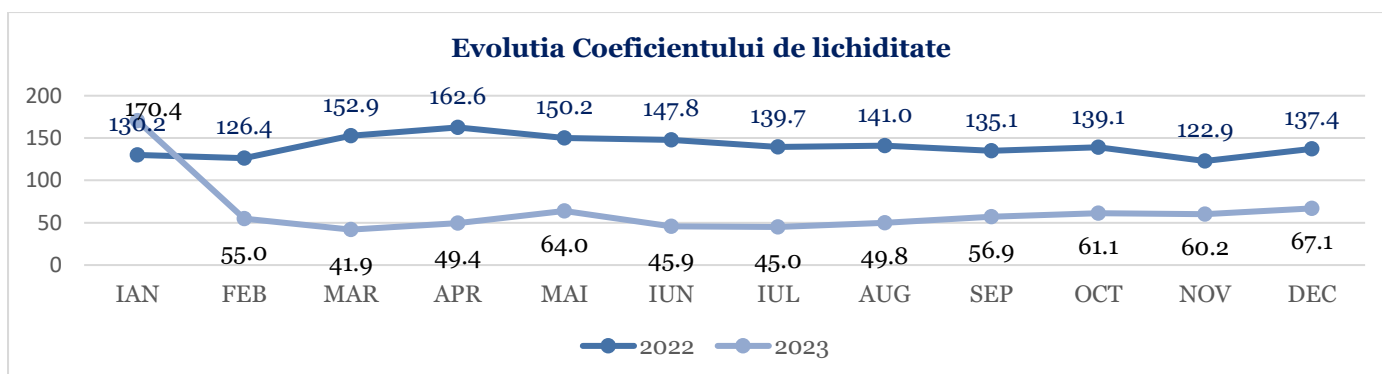
Riscul de lichiditate a fost gestionat conform reglementarilor legale si normelor interne. Instrumentele financiare folosite pentru plasamentele disponibilitatilor Societatii au fost depozitele bancare si titlurile de stat. S-a avut in vedere respectarea dispersiei plasamentelor precum si prudenta in alegerea instrumentelor financiare.

PAID dispune de o politica de investitii prudenta, in care predomina *“principiul siguranta contra profit”*.

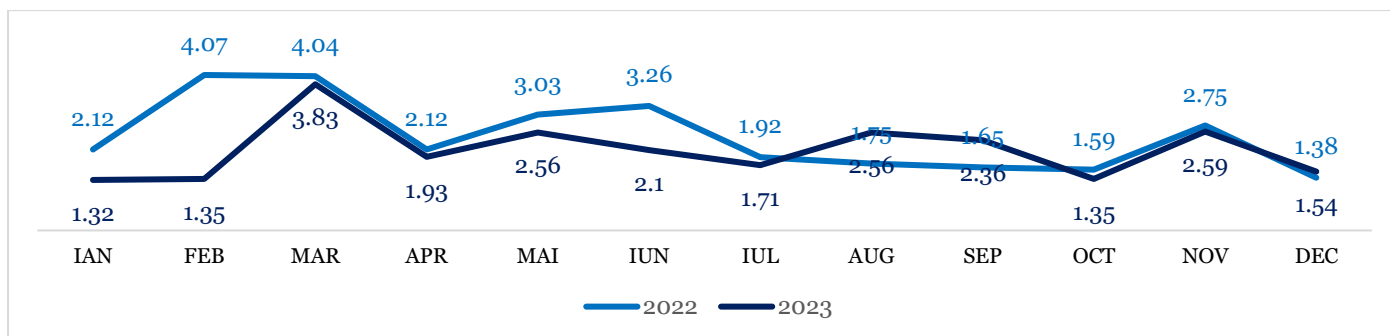
In prezent, modificarea formulei Coeficientului de lichiditate (prin eliminarea din cadrul obligatiilor a *„50% din partea cedata reasiguratorilor din rezerva bruta de daune”*), in conformitate cu Norma 46/2020, nu afecteaza Societatea, dar in caz de catastrofa naturala, in functie de dimensiunea evenimentului, *PAID se poate confrunta cu o neconformitate temporara* data de data de fluxul de numerar generat de plata daunelor si recuperarea sumelor din reasigurare.

Pentru o buna gestionare a riscului de lichiditate, PAID urmareste doi indicatori de lichiditate, astfel:

Coeficientul de lichiditate ASF

Index-ul de capacitate plata scadenta urmatoare obligatii reasigurare ICP_RI, stabilit si calculat conform metodologiei interne PAID (indicator stabilit intern deoarece costul reasigurarii reprezinta cea mai mare cheltuiala pentru Societate):

Analiza riscului de lichiditate

Evaluare cantitativa: Desi Riscul de Lichiditate nu este evaluat in formula standard, la nivelul Societatii se realizeaza o monitorizare pe baza coeficientilor/indicatorilor de lichiditate.

Evaluare calitativa: grad scazut de risc

Senzitivitate la riscul de lichiditate: Pentru Coeficientul de lichiditate Societatea efectueaza teste de senzitivitate cu scopul evaluarii capacitatii PAID S.A. de a respecta cerintele de lichiditate. De asemenea, in scopul evaluarii lichiditatii pe termen scurt, Societatea efectueaza teste de stres pentru Index-ul de capacitate plata scadenta urmatoare obligatii reasigurare ICP_RI, spre exemplu: teste de stres privind lichiditatea activelor, scenarii privind incapacitatea de plata a bancii; teste de stres pentru plati neasteptate; teste de stres privind aparitia unor plati semnificative neprevazute, in urma evenimentelor extreme.

C.5. RISCUL OPERATIONAL

Riscul operational reprezinta riscul inregistrarii unor pierderi din cauza unor procese interne inadecvate sau a unor disfunctionalitati, a personalului sau a sistemelor proprii ori a unor evenimente externe. Analiza riscului operational se realizeaza prin metode calitative aplicate informatiilor raportate de departamentele Societatii. Evenimentele si situatiile raportate sunt descrise in Matricea Riscului Operational si in Registrul Riscurilor.

Analiza riscului operational se realizeaza prin prisma urmatoarelor subcategorii:

- O1** ✓ **riscul privind sistemul informatic**, riscul ca nefunctionarea corecta a sistemelor informatice sa afecteze capacitatea societatii de a-si desfasura activitatea curenta. Acest risc include riscurile privind disponibilitatea infrastructurii si aplicatiilor IT, confidentialitatea si integritatea datelor, controlul modificarilor din aplicatiile IT, functionarea corespunzatoare (fara erori si conform specificatiilor de business) a aplicatiilor IT, adaptarea sistemelor informatice la nevoile societatii, accesul la sistemele informatice, atacuri informatice.
- O2** ✓ **riscul privind externalizarea activitatilor**, respectiv riscul generat de activitatile externalizate in legatura cu calitatea serviciilor furnizate societatii, costurile si incapacitatea partenerilor externi de a-si onora obligatiile in conformitate cu conditiile contractuale;

- O3** ✓ **riscul privind resursele umane**, respectiv riscul ca societatea sa nu fie in masura sa obtina si sa mentina personal suficient, cu pregatire si experienta corespunzatoare;
- O4** ✓ **riscul aparitiei evenimentelor extreme si instrumentarea daunelor in caz de dezastru major**, respectiv riscul de a avea pierderi neasteptate cauzate de producerea unor evenimente extreme, coroborat cu faptul ca in caz de calamitate va exista riscul intarzierii constatarii, datorat insuficientei numarului de inspectori de daune.
- O5** ✓ **riscul privind gestionarea controlului**, respectiv riscul ca societatea sa nu detina un sistem adecvat de gestionare a controalelor, nefiind astfel in masura sa monitorizeze actiunile necorespunzatoare ale reprezentantilor sai;
- O6** ✓ **riscul de conformitate/ juridic**, respectiv riscul ca societatea sa nu respecte prevederile legale si/sau contractuale, sau sa le aplice defectuos avand un impact negativ asupra operatiunilor sau situatiei societatii.
 ✓ acest sub-risc include si conformitatea sistemului informatic cu reglementarile legale in vigoare
- O7** ✓ **riscul de modelare si de calitate a datelor**, respectiv riscul de pierdere care poate rezulta din neadecvarea modelelor sau configurarea necorespunzatoare a acestora, insuficienta/ inconsistenta informatiilor colectate de la asigurati/ contractanti (imposibilitatea verificarii cu date oficiale la emiterea PAD), maparea necorespunzatoare a datelor de intrare in model, aplicarea eronata a ipotezelor si simplificariilor ce stau la baza modelului, inadecvarea sau lipsa validarii modelului, ale caror rezultate constituie baza in procesul decizional;
- O8** ✓ **riscul de proiect**, respectiv riscul ca proiecte majore sa nu livreze rezultatele dorite la timp, sau sa inregistreze calitate inferioara sau deversarea bugetului planificat.
- O9** ✓ **riscul de eroare umana**, respectiv riscul aferent erorilor umane (greseli neintentionate sau decizii eronate ale angajatilor in cadrul activitatilor derulate);
- O10** ✓ **riscul de frauda**, respectiv pierderi aferente fraudelor interne si externe (exemple: fraude privind emiterea politelor, fraudelor realizate de asigurati/ beneficiari, fraude realizate de catre angajati sau reprezentantii distribuitorilor, etc);
- O11** ✓ **riscul de conduita**, riscul pentru clienti, asiguratorii, sectorul asigurarilor, care provine din desfasurarea activitatilor societatii si/sau intermediarilor intr-un mod care nu asigura un tratament corect si echitabil clientilor.

Evaluarea riscului operational

In cadrul Societatii se realizeaza periodic analize atat cantitative cat si calitative ale riscurilor, in vederea realizarii unei imagini mai amanuntite a riscurilor si in special pentru identificarea masurilor de atenuare si de control al riscurilor. Riscul operational este evaluat cantitativ utilizand formula standard. In conformitate cu formula standard, riscul operational este dependent de nivelul primelor castigate si de volumul rezervelor tehnice nete, tinandu-se cont doar de volumul de activitate al Societatii. Aceasta abordare nu ofera informatii asupra cauzelor si efectelor asociate riscului operational. Riscul Operational este analizat prin metode calitative aplicate informatiilor raportate de departamentele Societatii. In matricea riscului operational sunt cartografiate riscurile operationale, masurile recomandate pentru atenuarea riscului, masurile deja implementate,

evaluarea riscului rezidual (pe baza estimarilor privind severitatea si frecventa). Matricea riscurilor operationale se actualizeaza periodic.

Pentru un management eficient al riscului operational Societatea elaboreaza, respecta si mentine:

- ✓ Proceduri generale privind resursele umane, inclusiv planul de succesiune;
- ✓ Proceduri de control intern/ audit intern;
- ✓ Planul de continuitate a activitatii in caz de dezastru (BCP);
- ✓ Evidenta pierderilor provenite din evenimente de tip operational (IT, resurse umane, fraude);
- ✓ Modul/fluxul activitatii de solutionare a daunelor si reclamatilor;
- ✓ Gestiunea contractelor privind serviciile externalizate;
- ✓ O distinctie clara intre cauzele, evenimentele si urmarile cu importanta majora, pentru ca fiecare dintre aceste categorii sa poata fi folosita ca punct de plecare in analiza riscului operational;
- ✓ Conformitatea cu cerintele interne si legislative.

Principalele masuri pentru reducerea riscului operational:

- ✓ Optimizarea continua a echipamentelor, sistemelor si aplicatiilor IT;
- ✓ Testarea aplicatiilor/ modificarilor/ versiunilor anterior punerii in productie;
- ✓ Misiuni de audit/ control, teste de penetrare;
- ✓ Testarea periodica a functionalitatii BCP;
- ✓ Monitorizarea serviciilor externalizate si optimizarea acestora;
- ✓ Actualizarea anuala a planurilor alternative privind activitatile externalizate;
- ✓ Finalizarea planului de instrumentare a daunelor de catastrofa, implementarea acestuia la nivel national si pregatirea sistemului informatic pentru situatia de catastrofa pe arii extinse;
- ✓ Monitorizarea proiectelor (timp, functionalitate, integralitate, buget);
- ✓ Dezvoltarea de solutii IT / procesare automata pentru reducerea riscului de eroare umana;
- ✓ Identificarea necesitatilor cu privire la resurse (umane, financiare, aplicatii etc).

Controlul riscului operational

- ✓ *riscul privind sistemul informatic*, prin existenta si functionalitatea planurilor de backup: existenta planurilor alternative, Business Continuity Plan, Disaster Recovery, controale ale sistemului informatic si ale aplicatiilor, respectarea procedurilor specifice Departamentului IT, actualizarea cadrului procedural privind sistemul IT, verificarea migrarii datelor, monitorizarea indicatorilor de control si risc, efectuarea periodica a testelor de penetrare, testarea periodica a BCP, imbunatatirea continua a sistemului de securitate si inrolarea unui ofiter de securitate informatica (CISO), controale ale sistemelor si aplicatiilor informatice, misiuni de audit; aliniere guvernanta sistem informatic la prevederile Normei 25/2021.
- ✓ *riscul privind externalizarea activitatilor*, prin implementarea si respectarea procedurilor de selectie si evaluare a Societatii care urmeaza sa preia activitatea externalizata, cu indeplinirea cerintelor legale privind externalizarea, existenta planurilor de backup si/sau a unor variante alternative;
- ✓ *riscul privind resursele umane*, prin proceduri de resurse umane (recrutare personal, instruire personal, cod etic, contracte de munca, remunerare, formare profesionala, prevederi telemunca, etc), calibrarea si actualizarea organigramei in functie de activitatile desfasurate;
- ✓ *riscul aparitiei evenimentelor extreme si instrumentarea daunelor in caz de dezastru major*, prin existenta planurilor de backup, Disaster Recovery, Business Continuity Plan, incheierea de protocoale cu firme specializate in instrumentarea dosarelor de daune si introducerea unor

clauze de prioritizare, implementarea unui plan de instrumentare a daunelor de catastrofa la nivel national;

- ✓ *riscul privind gestionarea controlului*, prin efectuarea controalelor/ auditurilor interne, respectarea procedurilor interne specifice fiecărei activitati desfasurate in cadrul Societatii;
- ✓ *riscul de non-conformitate/juridic*, prin monitorizarea permanenta a legislatiei, aducerea la cunostinta angajatilor a modificarilor intervenite, conformitatea procedurilor interne cu legislatia in vigoare, avizarea de catre Managerul Departamentului Conformitate/ Juridic a contractelor care angajeaza Societatea;
- ✓ *riscul de modelare si de calitate a datelor*, prin: registrul de calitatea datelor, norme/ proceduri/ prevederi specifice modelarii obtinute de la brokerii de reasigurare, rularea simultana a mai multor modele, rezultate ale modelarilor, evaluarea calitatii datelor, identificarea unor solutii de validare a datelor colectate in procesul de subscriere, analize periodice a datelor din dosarele de dauna raportat la datele colectate la subscriere, identificarea de solutii pentru integrarea/ verificarea informatiilor cu baze de date oficiale (proiect pe termen mediu);
- ✓ *riscul de proiect*, prin monitorizarea stadiului de implementare al proiectelor, a timpului de implementare, a calitatii asteptate, incadrarea cheltuielilor in BVC; introducerea pozitiei de manager de proiect in organigrama Societatii;
- ✓ *riscul de eroare umana*, prin introducerea de validari in aplicatia IT, verificari si controlale periodice, alte chei de control folosite;
- ✓ *riscul de fraudă*, prin existenta unui proces de prevenire a fraudelor, furtului, neloyalitatii, coruptiei, contabilitatii false; sesizarea si analizarea suspiciunilor de fraudă, dupa caz;
- ✓ *riscul de conduita*, respectarea Codului etic, a principiilor de bune practici in asigurari, monitorizarea timpilor de instrumentare al daunelor, proces eficient de gestionare al daunelor si reclamatilor, analiza reclamatilor, analiza litigiilor, tratament echitabil si nediscriminator, transparenta, confidentialitate, prevederi privind conflictul de interese, oferirea de consultanta inainte si pe parcursul contractului (dupa caz), satisfactia clientilor, monitorizarea prin sondaj a call center-ului, atitudine pro-client, politici cu privire la respectarea datelor cu caracter personal, etc.

Situatia la data de referinta: 31.12.2023

Toate riscurile operationale sunt identificate si evaluate in matricea riscurilor operationale, acestora fiindu-le asociate actiuni recomandate de gestionare/tratament a riscului si actiuni deja implementate pentru diminuarea/ controlul riscului. Se evalueaza riscul rezidual, si nu cel inerent. Evaluarea se face anual, iar monitorizarea se realizeaza cel putin semestrial. In cazul in care riscurile nu mai sunt de actualitate/ nu mai fac obiectul evaluarii, acestea vor fi eliminate din matricea riscurilor operationale.

Unul din cele mai mari riscuri operationale identificate de Societate il reprezinta *Instrumentarea daunelor in caz de dezastru major*, generat de numarul mare de daune, insuficienta resurselor umane si diversitatea metodologiilor de lucru ale asiguratorilor la nivel de piata. In vederea reducerii acestui risc si a optimizarii procesului de instrumentare a daunelor ca urmare a unui eveniment major de catastrofa naturala PAID S.A. a accelerat dezvoltarea *Planului de instrumentare a daunelor de catastrofa*. Principalele obiective urmarite sunt: cresterea capacitatii de raspuns a pieteii, reducerea timpilor de instrumentare, cresterea gradului de automatizare si digitalizare, atenuarea deficitului de resurse umane, crearea cadrului legislativ necesar, optimizarea costurilor operationale, cresterea capacitatii de monitorizare. In acest proiect participa reprezentanti ai UNSAR si ai societatilor de asigurari. Gradul de realizare este de peste 90%.

Anual, Societatea realizeaza prin Departamentul Tehnologia Informatiei evaluarea interna a riscurilor operationale generate de sistemele informatice, in conformitate cu Norma ASF nr. 4/2018, privind gestionarea riscurilor operationale generate de sistemele informatice utilizate de entitatile autorizate/avizate/inregistrate, reglementate si/sau supravegheate de ASF (cu modificarile si completarile ulterioare), identificandu-se anumite vulnerabilitati pe care Societatea le gestioneaza si atenuaza.

Cu privire la reducerea *riscului de proiect*, PAID a implementat o gestionare eficienta a proiectelor in derulare prin coordonarea acestora de catre Managerul de proiect. Periodic au loc intalniri cu fiecare responsabil de proiect, in care se prezinta statusul si progresele inregistrate de aceste proiecte.

In 2023 s-au efectuat instruirii pe specifice specifice angajatilor vizand aspectele de Sanatate si securitat in munca (instruirii periodice SSM si SU, exercitii privind simularea evacuarii in caz de cutremur si incendiu), recomandari pentru comportamentul angajatilor pentru temperaturi extreme specifice sezonului cald etc.

Analiza riscului operational

Evaluare cantitativa

Mii RON

CERINTA DE CAPITAL PENTRU RISCUL OPERATIONAL	Variatie			
	31.12.2022	31.12.2023	RON	%
SCR Operational	5.289	5.654	365	7%

Evaluarea calitativa: grad mediu de risc

Senzitivitate la riscul operational: Pentru a testa sensibilitatea la riscul operational, Societatea efectueaza diferite teste, printre care exemplificam: mutarea aplicatiilor pe locatia secundara din Cluj (testarea planului de continuitate – Disaster Recovery), Modul de actiune in caz de criza a Echipei de Management al Crizei. A fost efectuate exercitii de evacuare.

C.6. ALTE RISCURI SEMNIFICATIVE

C.6.1. RISCUL REPUTATIONAL

Riscul reputational reprezinta posibilitatea inregistrarii de pierderi sau a nerealizarii profiturilor estimate, ca urmare a deteriorarii imaginii si/sau a managementului Societatii (publicitatii negative) care conduce la lipsa increderii publicului in integritatea Societatii; Nivelul de incredere este legat de actualii si potentialii clienti, investitori, parteneri de afaceri, supraveghetori.

Riscul reputational este in directa legatura cu riscul operational, avand solutii comune de limitare ale acestora. Odata pierduta, imaginea se reface foarte greu, iar scaderea prestigiului poate avea consecinte grave in activitatea Societatii. Un risc reputational reprezinta adesea un declansator al altor riscuri.

Analiza riscului reputational se realizeaza prin prisma urmatoarelor subcategorii:

- R1** ✓ **riscul generat de publicitate negativa**, respectiv riscul ca publicitatea negativa – justificata sau nu – sa poata afecta reputatia PAID SA.

- R2** ✓ **riscul generat de comportamentul distribuitorilor**, respectiv riscul ca distribuitorii parteneri sa actioneze intr-un mod nepotrivit care sa influenteze dezvoltarea PAID SA.
- R3** ✓ **riscul generat de comportamentul angajatilor**, respectiv riscul ca angajatii sa actioneze intr-o maniera nepotrivita care sa conduca la: deteriorarea reputatiei societatii, lipsa de incredere a clientilor sau potentialilor clienti sau la pierderi financiare.
- R4** ✓ **riscul de non-conformitate**, respectiv riscul de neconformitate cu legile, regulile, practicile si reglementarile in vigoare.
- R5** ✓ **riscul privind prejudicierea reputatiei prin contagiune**, respectiv riscul ca problemele de ordin reputational cu care se confrunta o societate actionara si/sau partenera sa afecteze, in cele din urma, reputatia PAID SA.
- R6** ✓ **riscul privind gradul de cuprindere in asigurare**, respectiv riscul de a avea un grad scazut al ratei de penetrare provenit din nerespectarea de catre destinatari a prevederilor Legii 260/2008;

Pentru o buna gestionare a riscului reputational, PAID S.A. elaboreaza/respecta si mentine permanent:

- ✓ o atitudine proactiva, orientata spre client
- ✓ o buna desfasurare a activitatii, in conformitate cu valorile si principiile de afaceri ale Societatii;
- ✓ cele mai bune practici si principii in vederea protejarii clientilor, angajatilor si pentru a raspunde asteptarilor actionarilor si misiunii pentru care a fost infiintata Societatea;
- ✓ conformitatea cu cerintele legale si cu reglementarile interne;
- ✓ standarde ridicate de etica si profesionalism;
- ✓ asigurarea succesului afacerii pe termen lung, prin cresterea gradului de cuprindere in asigurare, contribuind astfel la reconstructia fondului rezidential in caz de eveniment major;
- ✓ criterii privind selectia partenerilor de afaceri/ partenerilor carora li se externalizeaza activitati/ contrapartidelor.

Prin profilul riscului reputational, Societatea urmareste riscul reputational prin:

- ✓ Monitorizarea atenta a contractelor de asigurare si a instrumentarii dosarelor de dauna;
- ✓ Monitorizarea petitiilor si litigiilor;
- ✓ Monitorizarea instrumentarii dosarelor de dauna, a platilor si implicit a timpilor de instrumentare;
- ✓ Monitorizarea atenta a creantelor;
- ✓ Monitorizarea presei: scrisa, audio, on-line si a platformelor de social media;
- ✓ Monitorizarea gradului de cuprindere in asigurare si a gradului de reinnoire.

Principalele masuri pentru reducerea riscului reputational:

- ✓ Monitorizarea continua a mass/social media, campanii de comunicare si informare si declaratii oficiale din partea societatii ori de cate ori este necesar;
- ✓ Monitorizarea continua a reclamatilor primite de la clienti si a cauzelor care stau la baza dosarelor litigioase;
- ✓ Livrarea catre stakeholderi a unor mesaje clarificatoare referitoare la activitatea PAID S.A. cu prilejul conferintelor de profil;
- ✓ Realizarea de workshopuri pe diverse tematici intre reprezentantii PAID S.A. si cei ai asiguratorilor autorizati;
- ✓ Gestionarea riscului de non-conformitate astfel incat acesta sa nu creeze risc reputational;

- ✓ Urmărirea eficientizării activității PAID cu instituțiile statului (Monitorizarea accesării site-ului PAID de către primarii, Buletine informative către primarii, etc).

Situația la data de referință: 31.12.2023

Petiii: În ceea ce privește relațiile cu clienții se consideră ca un indicator important îl reprezintă situația petitiilor/reclamațiilor. În conformitate cu prevederile Normei ASF nr. 18/2017, în vederea asigurării transparenței modului de înregistrare și soluționare a petitiilor Societatea are deschis și menține un registru unic de petiii în format electronic securizat, în care înregistrează toate petitiile primite. De asemenea, PAID S.A. detine o procedură scrisă de primire și soluționare a reclamațiilor. În anul 2023 s-a înregistrat un total de 90 de petiii, din care 6 au fost întemeiate. Creșterea numărului de reclamații față de 2022 (16 petiii) este cauzată de creșterea numărului de dosare de daune ca urmare a manifestării evenimentelor asigurate.

Litigii: La 31.12.2023 PAID S.A. avea pe rolul instanțelor un număr de 25 de dosare, cu o valoare a pretențiilor de 1.307 Mii RON.

Timpul mediu de instrumentare: PAID monitorizează timpul mediu de instrumentare al dosarelor de dauna, de la momentul avizării evenimentului până la data plății. Timpul mediu de instrumentare al dosarelor de dauna achitate până la 31.12.2023 a fost de **43** de zile pentru dosare plătite și **56** zile pentru dosare respinse aferente dosarelor de dauna avizate în 2023.

Principalele cauze care influențează timpurile de instrumentare sunt:

- ✓ Depunerea cu întârziere de către asigurați a documentelor solicitate;
- ✓ Existența problemelor în ceea ce privește dovedirea dreptului de proprietate (lipsa actelor de proprietate, mosteniri nedezbătute etc);
- ✓ Confirmarea cu întârziere/ lacunara a evenimentului asigurat, de către autoritățile competente;
- ✓ Transmiterea cu întârziere de către asiguratorii către asigurați a instiințarilor/recomandarilor conform solicitărilor PAID.

În vederea administrării riscului privind publicitatea negativă, Societatea monitorizează media (scrisă, audio-video, on-line), iar rezultatele pentru 2023: au fost publicate 7032 de materiale despre PAID, din care 78,5% au fost pe un ton neutru, 15,0% au avut un ton pozitiv, iar 6,5% au fost negative (aspectele negative au vizat în principal gradul scăzut de cuprindere și creșterea pretului poliței PAD).

Creșterea gradului de cuprindere în asigurare depinde pe de o parte de cadrul legislativ (aplicarea legislației primare și secundare), iar pe de altă parte de: creșterea gradului de constientizare a populației, managementul reînnoirilor, campanii de vânzare PAD prin distribuitorii existenți, dezvoltarea prin noi canale de distribuție, vânzare on-line, implicarea autorităților locale și regionale în eforturile de promovare a beneficiilor asigurării locuinței împotriva dezastrelor naturale. Începând cu intrarea în vigoare a modificărilor legislative 11.11.2023, PAID a urmărit creșterea gradului de cuprindere în asigurare prin extinderea distribuției (brokeri, personal al autorităților locale) și operationalizarea verificării PAD la orice modificare în cartea funciara.

În anul 2023, pentru creșterea gradului de cuprindere în asigurare, s-au desfășurat următoarele acțiuni:

- ✓ Dezvoltarea și implementarea unor proiecte speciale (ReExpozitia);
- ✓ Dezvoltarea și implementarea unor proiecte editorial speciale (Antena 3, Realitatea TV, etc.)

- ✓ Parteneriate cu diverse organizatii non-guvernamentale si implicarea in proiecte de CSR care au ca obiectiv educarea si preventia legata de dezastre naturale, precum si implicarea grupurilor defavorizate
- ✓ Desfasurarea de campanii de performace marketing pentru promovarea vanzarilor prin intermediul portalului online de vanzari
- ✓ Participarea in proiecte speciale dezvoltate de parteneri (ex. Caravana ASF)

Analiza Riscului reputational

Evaluarea cantitativa: Riscul reputational nu este cuantificat in cerinta de capital de solvabilitate a Societatii din formula standard. In anumite situatii riscul reputational poate avea impact in indicatorii Societatii.

Evaluarea calitativa: grad mediu de risc

C.6.2. RISCUL STRATEGIC

Riscul strategic reprezinta riscul care deriva din incapacitatea Societatii de a pune in aplicare planuri de afaceri adecvate conditiilor de piata, din luarea de decizii deficitare privind activitatea sa, din alocarea de resurse la nivel suboptimal sau din incapacitatea de a se adapta suficient de rapid schimbarilor din mediul de afaceri;

Riscul strategic poate rezulta si dintr-o strategie incoerenta sau nerealista in vederea dezvoltarii viitoare a Societatii.

Subcategoriile riscului strategic:

- ST1** ✓ **riscul de neadecvare a strategiei la conditiile de piata**, respectiv urmarirea oportunitatilor si recunoasterea evenimentelor negative, planificarea defectuoasa, obiective neclare.
- ST2** ✓ **riscul de implementare defectuoasa a strategiei/ deciziilor**, respectiv riscul generat de implementarea defectuoasa din punct de vedere cantitativ si/sau calitativ a strategiei/ deciziilor apartinand conducerii administrative/executive de catre entitatile subordonate (ex. decizii abuzive, decizii neclare si necorelate cu procesele interne si ale furnizorilor externi, inexistentia/ insuficienta resurselor - inclusiv cantitatea si calitatea acestora).
- ST3** ✓ **riscul privind nivelul fondurilor proprii, inclusiv atragerea de capital suplimentar in caz de nesatisfacere a cerintei de solvabilitate**
 - Deschiderea actionariatului la alte categorii de actionari, ale caror decizii privind acordarea de dividende pot pune in pericol nivelul fondurilor proprii;
 - Cresterea detinerii de actiuni la maxim 25% din capitalul social pentru actionari si maxim 30% pentru actionari din acelasi grup (dau posibilitatea cresterii controlului decizional);
 - Mentinerea la nivel minim (5%) a cotei de constituire a rezervei de catastrofa;
- ST4** ✓ **riscul de schimbare in mediul de afaceri**, respectiv riscul ca schimbarea mediului de afaceri sa afecteze capacitatea societatii de a-si desfasura activitatea.

- ST5** ✓ **riscul de lipsa de reactivitate**, respectiv riscul ca membrii conducerii administrative/ executive sa nu reactioneze la factorii care afecteaza capacitatea societatii de a-si desfasura activitatea.
- ST6** ✓ **riscul generat de neinlocuirea actionarilor aflati in faliment**, respectiv riscul ca, in cazul unor evenimente extreme coroborat cu insuficienta fondurilor proprii, actionarii PAID S.A. sa acopere necesarul de capital si pentru actionarii falimentari;
- ST7** ✓ **riscul sistemic**, riscul de perturbare a sistemului financiar care poate genera consecinte negative grave pentru economia reala (pieta interna si externa, dupa caz) cu impact asupra activitatii PAID, in special riscul cresterii semnificative a costului programului de reasigurare si riscul scaderii valorii activelor societatii in contextul imposibilitatii ajustarii primei.

Evaluarea riscului strategic

Aceasta categorie de risc este dificil de evaluat, realizandu-se prin metode calitative, bazate pe ipoteze sau scenarii sau pe opinia unui expert. Pentru riscul strategic Specificatiile tehnice ale Directivei Solvabilitate II nu prevad calculul cerintei de capital de solvabilitate. Riscul strategic nu este cuantificat in cerinta de capital de solvabilitate a Societatii. O serie de evaluari generale ale posibilelor schimbari in pozitia de solvabilitate, rezultate din deviatii de la o parte din ipotezele de baza ale strategiei PAID, sunt realizate ca parte a procesului ORSA.

Pentru gestionarea eficienta a riscului strategic, PAID elaboreaza, respecta si mentine:

- ✓ Strategia Societatii pe o perioada determinata de timp;
- ✓ O monitorizare a aspectelor mentionate in strategie;
- ✓ O monitorizare a progresului Societatii;
- ✓ Conformitatea cu cerintele interne si legislative.

Principalele masuri pentru reducerea riscului strategic:

- ✓ Analiza mediului macroeconomic aferent sectorului de asigurari;
- ✓ Analiza si verificarea periodica a ipotezelor luate in considerare la elaborarea strategiei;
- ✓ Reevaluarea strategiei atunci cand se constata o abatere semnificativa de la ipotezele initiale;
- ✓ Monitorizarea schimbarilor legislative si a impactului acestora in activitatea PAID S.A.;
- ✓ Politici prudente de acordare a dividendelor, cresterea capitalului social al PAID din profiturile acumulate, inlocuirea actionarilor aflati in faliment;
- ✓ Adaptarea activitatii la situatiile de criza/ pandemie/ razboi.

Riscul strategic este dat de incompatibilitatea dintre doua sau mai multe dintre urmatoarele componente:

- ✓ Strategia de afaceri si obiectivele strategice ale PAID S.A.;
- ✓ Resursele alocate pentru atingerea acestor obiective;
- ✓ Calitatea implementarii strategiei de afaceri;
- ✓ Situatiia economica a pietei in care opereaza Societatea, in prezent si in viitor.

Situatia la data de referinta: 31.12.2023

In cursul anului 2020 au fost conturate obiectivele strategice pentru perioada urmatoare, strategia Societatii fiind construita pe principiul celor 4 piloni de siguranta: Guvernanta, Sustenabilitate

Financiara, Sustenabilitate Operationala si Dezvoltare, care sunt reflectate in continuare in actiunile viitoare ale Societatii.

Pentru a evita riscul de neadecvare a strategiei la conditiile pietei aceasta este reevaluată periodic si supusa analizei, dezbaterii si aprobarii. Societatea analizeaza rezultatele proprii, piata asigurarilor si factorii care influenteaza mediul economic si elaboreaza si supune aprobarii Conducerii Administrative si Adunarii Generale a Actionarilor Planul de afaceri, cu revizuire anuala. Ca urmare a modificarilor legislative, PAID a revizuit Planul de afaceri care vizeaza in special de noul nivel al primei de asigurare si noul context international pe piata de reasigurare. Planul de afaceri 2024-2028 a fost aprobat de Consiliul de Administratie al PAID in sedinta din 23.11.2023 si urmeaza sa fie supus aprobarii actionarilor.

Referitor la *Riscul privind nivelul fondurilor proprii*, inclusiv atragerea de capital suplimentar in caz de neindeplinire a cerintei de solvabilitate, mentionam ca cerinta de capital se calculeaza trimestrial prin formula standard. Societatea urmareste cresterea gradului de solvabilitate prin cresterea fondurilor proprii pe baza acumularii profitului si prin optimizarea cerintei de capital.

Una din provocarile importante cu care se confrunta Societatea este aceea a procesului indelungat de inlocuire a actionarilor aflati in faliment. Societatea se afla in proces de consolidare a actionariatului, generat de falimentele celor cinci actionari Astra, Carpatica, Certasig, City Insurance si Euroins. Noile modificari legislative permit largirea categoriilor de actionari eligibili si cresterea limitelor maxime de detinere per actionar si grup.

Ca urmare a rezultatelor pozitive din ultimii ani, pozitia financiara a Societatii s-a imbunatatit considerabil, generand premisele acordarii de dividende si de crestere a capitalului social prin incorporarea unei parti a profitului acumulat. Societatea are o politica prudenta de distribuire dividende, cu respectarea unor conditii stricte, menite a asigura stabilitatea companiei pe termen lung. In contextul riscului sistemic si al evenimentelor din Turcia si Gorj, Conducerea Administrativa a propus amanarea deciziei privind acordarea dividendelor pentru anul 2022. In luna septembrie, in baza proiectiilor financiare privind rezultatele asteptate pentru anul 2023 si pe orizontul de timp 2024-2028, conducerea societatii a propus AGA aprobarea distribuirii dividendelor aferente exercitiului financiar 2022. AGA a aprobat distribuirea de dividende in suma de 12.857 Mii RON. Pentru anul 2023 este estimata acordarea de dividende la nivelul rezultatului net inregistrat in exercitiul financiar 2023, in suma de 2.224 Mii RON.

Cu privire la *riscul de schimbare in mediul de afaceri*, PAID monitorizeaza evolutia mediului economic in contextul inflationist si al unui deficit bugetar ridicat, schimbarile legislative si impactul celor care ar putea afecta capacitatea societatii de a-si desfasura activitatea. La data de 27.02.2024 a fost inregistrata pentru dezbateri la Senat o propunere legislativa **privind eliminarea obligativitatii detinerii politei PAD la emiterea politei facultative**. Aprobarea unei astfel de propuneri are un impact negativ major asupra Societatii si a intregului sistem de asigurare obligatorie a locuintelor, putand determina blocarea activitatii PAID. In data de 8 martie 2024, PAID a transmis un punct de vedere referitor la acest aspect, prin PIAR, pentru a fi dezbatus in cadrul CES. Aceasta propunere legislativa de modificare a legii 260/2008 a primit **aviz nefavorabil** din partea Consiliului Economic si Social in data 13.03.2024.

Riscul sistemic a fost introdus ca urmare a adresei ASF generata de Avertismentul 7/2022 al Comitetului European Pentru Risc Sistemic. PAID a realizat o evaluare interna, a informat ASF si a implementat in cadrul intern masuri de monitorizare si control al riscului sistemic.

Analiza riscului strategic

Evaluarea cantitativa: Riscul strategic nu este cuantificat in cerinta de capital de solvabilitate a Societatii.

Evaluarea calitativa: grad mediu de risc

MAPAREA RISCURILOR – AGREGAREA CALITATIVA A RISCURILOR DIN PROFILUL DE RISC

Evaluarea Frecventei	Foarte ridicata/Aproape sigura	5	10	15	20	25
	Mare/probabila	4	8	12	16	20
	Posibila medie	3	6	ST1 R6 O7 C1 P2 P1 S9 9	ST7 ST6 12	15
	Scazuta/Rara	2	R4 R1 O10 O9 O8 O6 O3 L10 L9 L5 L2 L1 S2 4	ST4 R5 O2 O1 C6 C5 C4 C2 P5 L11 L8 S8 S6 S3 6	ST3 C3 S7 S1 8	O4 S5 10
	Foarte scazuta/rara	ST5 P4 P3 S10 1	ST2 R3 R2 O11 O5 L6 L4 L3 S4 2	L7 3	4	5
	Foarte redus/ nesemnificativ	Redus/ Minor	Moderat/ Mediu	Mare/ Major	Foarte mare/ Grav	
Evaluarea nivelului de risc/ severitatii						

Ca urmare a agregarii, folosind media ponderata a riscurilor, in conformitate cu grila de evaluare a frecventei si impactului, pentru PAID se contureaza un **PROFIL MEDIU DE RISC**.

C.7. ALTE INFORMATII

C.7.1. TEHNICI DE DIMINUARE A RISCULUI

Tehnicile de reducere a riscului sunt acele tehnici folosite de societatile de asigurari pentru a transfera o parte din risc catre societati cu pozitie financiara solida. In conformitate cu prevederile legale, PAID are obligatia de a contracta reasigurarea, asigurandu-se astfel transferul de risc.

Reasigurarea este una din aceste tehnici, prin intermediul careia pot fi acoperite expuneri mari, oferind Societatii protectie, securitate si lichiditate in caz de evenimente majore.

PAID detine o politica de reasigurare prin care se asigura continuitatea unui program de reasigurare de calitate astfel incat sa fie asigurata protectia financiara a Societatii si optimizarea cerintei de capital.

Principalele obiective ale reasigurarii sunt:

- ✓ sa asigure fondurile necesare achitarii daunelor in situatia producerii unor evenimente catastrofale;
- ✓ sa protejeze fondurile proprii ale Societatii;
- ✓ sa contribuie la reducerea cerintei de capital pentru asigurarea solvabilitatii Societatii;
- ✓ sa creeze stabilitate financiara prin uniformizarea daunelor platite;
- ✓ sa furnizeze capacitate de subscriere pentru Societate.

In Procedura de reasigurare este prezentat un proces de constructie anuala a programului de reasigurare, care prevede etape, termene, flux pentru asigurarea reinnoirii reasigurarii in timp util, asigurarii calitatii si optimizarea costurilor.

Un rol important in acest proces il detine Comitetul de Reasigurare care se asigura de buna desfasurare a activitatii de reasigurare a Societatii.

O componenta importanta a programului de reasigurare o constituie distributia si calitatea reasiguratorilor. Securitatea financiara a reasiguratorilor sta la baza elaborarii programului de reasigurare. Conform procedurii de reasigurare, selectia reasiguratorilor se realizeaza tinand cont de rating-ul acestora, acordat de cele mai importante agentii de rating, respectiv: Standard & Poor's, A.M. Best, Fitch si Moody's. Nivelul minim de rating acceptat va fi "A-", acordat de la cel putin una dintre agentile de rating S&P, A.M. Best sau Fitch sau „A3” dat de Moody's, orice exceptie de la aceasta conditie fiind subiectul analize specifice a Comitetului de Reasigurare, decizia acestuia fiind inaintata Consiliului de Administratie spre aprobare. O alta componenta importanta a programului este capacitatea acestuia care are impact semnificativ in reducerea cerintei de capital de solvabilitate si protectia Societatii in caz de daune catastrofale. Limita programului de reasigurare este aleasa astfel incat abaterea profilului de risc al Societatii de la ipotezele formulei standard de calcul al SCR sa fie in limite legale.

In scopul mentinerii unui standard ridicat al reasiguratorilor, in tratatul de reasigurare exista o clauza privind retrogradarea rating-ului, aceasta clauza oferind posibilitatea PAID S.A. sa inlocuiasca orice reasigurator al carui nivel de rating este redus pe perioada contractului de reasigurare sub nivelul minim acceptat.

Alte precizari privind programul de reasigurare:

- ✓ Deciziile legate de achizitia programului de reasigurare sunt analizate si aprobate de catre Conducerea Executiva/Comitetul de Reasigurare/Consiliul de Administratie, dupa caz, conform responsabilitatilor acestora;
- ✓ In conformitate cu Actul Constitutiv, PAID S.A. are obligatia de a reinnoi programul de reasigurare, in caz contrar Societatea nu va mai putea emite noi polite pana la incheierea noului program de reasigurare;
- ✓ Societatea a introdus praguri de semnificatie privind nivelul retinerii:
 - ✓ in conformitate cu Actul Constitutiv: retinerea neta a riscurilor subscribe nu va depasi 50% din activul net al Societatii;
 - ✓ in conformitate cu Procedura de raportare a riscurilor: nivelul retinerii (cutremur + inundatii) este limitat la maximum 75% din nivelul rezervei de catastrofa;
- ✓ Societatea reinnoieste programul de reasigurare anual, astfel incat acesta sa raspunda cat mai bine nevoilor companiei. Daca se constata, in urma monitorizarii expunerii, ca programul de reasigurare trebuie ajustat, aceste modificari se efectueaza in functie de nevoile nou aparute;
- ✓ Limita programului de reasigurare este fixata in urma simularii daunei maxime posibile (PML) pe diverse scenarii de perioade de revenire a cutremurului. Scenariul care sta la baza stabilirii limitei programului de reasigurare este cel al unei perioade de revenire de 200 de ani;
- ✓ Societatea a introdus praguri de semnificatie privind concentrarea pe reasiguratorii: maxim 15% din capacitatea programului pe contrapartida sau maxim 20% in cazul reasiguratorilor cu CQS 1 sau mai bun;
- ✓ Pana in prezent nu au existat evenimente care sa depaseasca retinerea si sa genereze recuperari din reasigurare;

In urma analizelor efectuate de Societate se constata ca portofoliul PAID S.A. la 31.12.2022 a fost acoperit printr-un program de reasigurare adecvat, nefiind nevoie de achizitionarea unei capacitati suplimentare.

C.7.2. RELATIA CU FORMULA STANDARD

In calculul cerintei de capital de solvabilitate Societatea foloseste Formula Standard. Avand in vedere caracteristicile portofoliului de asigurari al PAID S.A., profilul de risc al Societatii se abate de la anumite ipoteze care stau la baza Formulei Standard.

Principalele caracteristici care ar putea genera abateri semnificative de la ipotezele care stau la baza formulei standard pentru calculul SCR si au in vedere recalcularea cerintei brute de capital pentru riscul de catastrofe naturale, sunt urmatoarele:

- ✓ portofoliul rezidential al PAID S.A. fata de un portofoliu mixt de constructii (rezidentiale, comerciale, industriale si agricole) avut in vedere in calibrarea Formulei Standard;
- ✓ asigurarea de prim risc si lipsa posibilitatii de aplicare a limitelor politiei PAD;
- ✓ lipsa fransizei;
- ✓ suma asigurata fixa - indiferent de valoarea constructiei asigurate.

Aceste caracteristici au impact in sub-modulul de catastrofe naturale, asupra valorii PML.

Profilul de risc al PAID este puternic influentat de nivelul acoperirii prin reasigurare si PAID acorda o importanta deosebita detinerii unui program de reasigurare de calitate, adecvat riscurilor acoperite prin PAD.

Evaluarea abaterii SCR se face pe baza unei metodologii interne, elaborate pe baza unui raport de evaluare calitativa si cantitativa realizat cu consultanta externa. Pentru evaluarea indicatorului de abatere de la formula standard, se recalculeaza cerinta de capital de solvabilitate de catastrofe naturale bruta si neta, utilizand un calcul al PML, atat pentru riscul de cutremur cat si pentru riscul de inundatii, ce are la baza valoarea de inlocuire a locuintelor si caracteristicile portofoliului PAID S.A. (parametrii de constructie si impactul in modelare al sumelor asigurate PAD-Sublimate).

Rezultatele la 31.12.2023 pentru PML sunt urmatoarele:

<i>Mii EUR</i>		
Risc	Raportat 31.12.2023	Recalculat conform profilului de risc
PML Cutremur	655.658	1.095.410
PML Inundatii	84.695	135.109
Fonduri proprii	334.751	332.856
SCR subscriere	135.609	138.454
SCR contrapartida	29.763	45.723
SCR total	157.887	171.493
Abatere SCR total		8,62%

Societatea evalueaza si monitorizeaza trimestrial marimea abaterii de la formula standard, urmarind mentinerea ei in limitele pragului de semnificatie, prevazute la art.279 din Regulamentul Delegat 35/2015 si avizeaza daca este cazul, Autoritatea de Supraveghere Financiara pentru orice depasire a pragului de semnificatie. *In anul 2023 PAID abaterea SCR s-a incadrat in limitele de toleranta, valorile fiind intre 7,09% si 8,62%.*

Factorii care pot conduce la cresterea abaterii de la formula standard sunt urmatorii:

- ✓ modificarea listei de reasuratori ca urmare a reînnoirii anuale a programului de reasigurare;
- ✓ diminuarea CQS pe layerele superioare ca urmare a modificarii ratingurilor reasuratorilor participanti la programul de reasigurare, cu impact in cresterea riscului de contrapartida;

- ✓ creșterea în valoare a ajustării privind capacitatea de absorbție a taxelor amânate;
- ✓ diminuarea valorii riscului de piață, ducând la creșterea ponderii riscului de contrapartidă;
- ✓ reducerea reținerii proprii în programul de reasigurare, care duce la scăderea cerinței de capital;
- ✓ creșterea valorii de înlocuire a locuințelor inclusă în calculul PML (inclusiv ca urmare a creșterii inflației), ducând la creșterea SCR brut de catastrofa și la creșterea riscului de contrapartidă.

C.7.3. MANAGEMENTUL ACTIVELOR ȘI OBLIGAȚIILOR

Ca parte a sistemului de management al riscului și sistemului de management al performanței activelor/ pasivelor, gestionarea activelor și pasivelor se realizează având în vedere următoarele aspecte:

- ✓ Orice dependență între riscuri din diferite clase de active și pasive;
- ✓ Efectul tehnicilor relevante de diminuare a riscurilor asupra gestionării activelor și pasivelor;
- ✓ Neconcordanța structurală dintre active și pasive, în special neconcordanța în ceea ce privește durata;
- ✓ Orice expunere extrabilantieră a Societății;
- ✓ Management eficient al lichidității.

În cadrul Societății, în gestionarea activelor nu sunt acceptate riscuri pentru care nu este disponibil know-how-ul necesar evaluării acestor riscuri, PAID S.A. urmărind investirea numai în acele active pentru care se pot recunoaște, măsura, monitoriza, gestiona și controla riscurile aferente.

Prin managementul activelor și obligațiilor se urmărește eficientizarea activelor în conformitate cu „*principiul persoanei prudente*”, luând în considerare indicatorii de solvabilitate și cei economici, astfel încât să se asigure atingerea obiectivului de randament stabilit, în condițiile respectării pragurilor de semnificație și apetitului la risc al Societății.

Portofoliul de active este realizat în funcție de strategia prudentială de investiții, cu respectarea limitelor pe categorii de active și de rating contrapartidă, urmărind permanent acoperirea tuturor obligațiilor cu active lichide. Pentru activele investite, PAID S.A. este expusă riscului de contrapartidă și riscului de piață.

Conform Strategiei de investiții, PAID S.A. urmărește să investească predominant în obligațiuni guvernamentale (emise de statul român), depozite la bănci agreate și numerar. Astfel, portofoliul de investiții este extrem de lichid, cu riscuri clare și transparente. Chiar dacă strategia de investiții permite, până în prezent PAID S.A. nu a investit în obligațiuni municipale sau corporative și nici în unități aparținând fondurilor de investiții. Pentru a evita riscul de concentrare pe titluri emise de statul român, societatea urmărește diversificarea portofoliului de investiții prin achiziția de titluri emise de alte state membre UE, deoarece producerea unui eveniment catastrofal în România poate genera pierderi/ scaderi semnificative ale valorii de piață și a lichidității titlurilor de stat.

Cu privire la obligații, cele mai mari cheltuieli ale societății sunt reprezentate de costul reasigurării și rezervele tehnice. Plata primelor de reasigurare reprezintă cea mai mare ieșire de numerar din Societate, reprezentată de plăți la date prestabilite. Pentru asigurarea lichidității necesare acestor cheltuieli precum și a celorlalte cheltuieli curente, PAID a stabilit intern și un coeficient de lichiditate (ICP_RI Index-ul de capacitate plată scadentă următoare obligații reasigurare), acesta fiind monitorizat lunar.

Până în prezent, PAID nu a înregistrat evenimente majore, cheltuielile curente cu daunele situându-se la un nivel scăzut, chiar în condițiile evenimentelor din anul 2023 (cele mai mari din istoria

Societatii). Producerea unor evenimente catastrofale va genera sume semnificative pentru recuperari din reasigurare, a caror gestionare va presupune masuri speciale de gestionare, in functie de platile primite de la reasiguratori si de capacitatea PAID de a lichida daunele.

Societatea **nu utilizeaza extrapolari ale ratei de dobanda fara risc, prima de echilibrare sau prima de volatilitate.**

Vehicule investitionale: PAID S.A. nu utilizeaza vehicule investitionale, prin urmare nu exista nicio expunere la risc catre vehicule cu destinatie speciala.

Parametri specifici: Societatea nu utilizeaza parametri specifici, prima de echilibrare sau de volatilitate in calculul cerintei de capital.

Profit din prime viitoare: Desi prin schimbarea legislatiei a fost introdusa posibilitatea contractelor multianuale, la data de 31.12.2023 societatea a inregistrat un numar redus de contracte emise pentru o perioada mai mare de 1 an. Societatea nu evidentiaza profit din prime viitoare pentru aceste polite.

C.7.4. TESTE DE STRES

Influenta factorilor de risc este evaluata prin intermediul testelor de stres si al analizei de scenarii. In cadrul testelor de stres, PAID SA realizeaza analize si senzitivitati in baza unor scenarii ipotetice viitoare si probabile, cu impact material asupra capitalurilor proprii, solvabilitatii si/sau lichiditatii Societatii. Testele de stres/ scenariile sunt instrumente de evaluare a expunerii Societatii la riscuri pentru a analiza consecintele unor evenimente incerte, dar care pot afecta Societatea.

Societatea poate realiza scenarii/ teste de stres cu: modificarea unuia sau mai multor parametri, un eveniment sau mai multe evenimente, pentru un anumit moment sau pentru un orizont de timp.

Printre factorii/ parametrii care ar putea fi stresati si cu efecte in indicatorii Societatii mentionam: modificari ale ipotezelor/ premiselor utilizate in stabilirea strategiei de afaceri, modificari in concentrarea portofoliului pe zone vulnerabile, modificarea ratei dobanzii, modificarea cursului de schimb valutar, modificarile concentrarilor/ dispersiilor pe active si clase de rating, distributia expunerilor pe contrapartide si ratingurile aferente acestora, modificarile importante ale elementelor care compun coeficientii de lichiditate, etc.

Prin efectuarea testelor de stres se urmareste impactul asupra: activelor, obligatiilor, capitalului propriu, bilantului, contului de profit si pierdere, solvabilitatii si lichiditatii Societatii, a programului de reasigurare, etc.

Pe langa obtinerea rezultatelor cantitative, scopul unui scenariu este acela de a obtine o imagine suficienta pentru a permite societatii sa isi gestioneze eficient riscurile si sa faca fata mai bine situatiilor neasteptate.

Mai jos exemplificam o parte din rezultatele testelor de stres pe care Societatea le realizeaza:

Teste de senzitivitate privind cresterea ratei dobanzii: Se presupune o crestere a intregii curbe a ratelor de dobanda in lei cu 500 puncte de baza.

Cerinta de capital	31.12.2023	Scenariu	Variatie (%)	
SCR_Rata a dobanzii	31.121	53.807	22.687	73%
SCR_piata	47.630	66.131	18.500	39%
SCR total	157.887	167.382	9.495	6%
Fonduri proprii	334.751	338.611	3.860	1%
Solvabilitate: Rata SCR	212%	202%		

Teste de senzitivitate privind scaderea ratingurilor la banci cu un nivel CQS, respectiv scaderea ratingului de tara cu un nivel CQS (in acelasi timp sunt afectate si valorile de piata ale titlurilor cu 10% respectiv 20%).

31.12.2023	Raportat	Scadere Rating cu un Nivel CQS		
		Banci	Stat (Romania)	
			-10%	-20%
Fonduri proprii	334.751	334.751	304.422	274.094
SCR Concentrare	23.691	25.655	51.974	46.545
SCR marja de credit	10.547	12.792	14.878	13.610
SCR Piata	47.630	49.401	66.699	61.344
SCR total	157.887	158.811	174.270	176.927
Solvabilitate: Rata SCR	212%	211%	175%	155%

Nota: scaderea ratingului de tara care ar duce la scaderea valorii de piata a titlurilor de stat cu aproximativ 20% are un impact semnificativ asupra fondurilor proprii si a ratei de solvabilitate

Teste de senzitivitate privind rata de solvabilitate:

Scenarii rata de solvabilitate	Raportat 31.12.2023	Scenariul A1	Scenariul A2	Scenariul A3	Scenariul A4
		Scaderea fondurilor proprii		Cresterea SCR	
		10%	13 mil EUR	5%	25%
Fonduri proprii	334.750.662	301.275.596	270.080.862	334.750.662	334.750.662
SCR	157.887.002	157.887.002	157.887.002	165.781.352	197.358.752
Gradul de acoperire SCR	212%	191%	171%	202%	170%

Teste de senzitivitate privind coeficientul de lichiditate pentru aparitia la data raportarii a unui eveniment privind riscul de cutremur in valoare de 150.000 Mii EUR (evaluare la data evenimentului si la momentul incasarii a 40% din valoarea cedata in reasigurare). Retinerea proprie este de 13.000 Mii EUR:

Indicatori 31.12.2023	Valorile raportate la ASF	La data evenimentului	La incasarea a 40% din partea cedata
Total active lichide	495.457	495.457	766.575
Rezerva bruta de daune avizate	7.389	749.499	749.499
Coeficient de lichiditate	67,06	0,66	1,02

Nota: La data evenimentului, coeficientul de lichiditate este subunitar datorita nerecunoasterii rezervei de daune cedate in reasigurare in formula de calcul a coeficientului de lichiditate (Norma ASF 46/2020). Aceasta neconformitate este una temporara, coeficientul de lichiditate va deveni

supraunitar pe masura incasarii sumelor de la reasiguratorii si pe masura ce rezerva de daune bruta se va elibera prin plata despagubirilor.

C.7.5. ANALIZA CALITATIVA A IMPACTULUI INFLATIEI ASUPRA PAID

Pe fondul unei crize energetice declansate la sfarsitul anului 2021, a invaziei Rusiei in Ucraina si al evenimentelor din Orientul Mijlociu, au fost accentuate efectele negative, influentand toate economiile lumii. Nivelul de incertitudine privind evolutiile economice, geopolitice si sociale a continuat sa creasca. Principalele arii prin care efectele nefavorabile se pot propaga asupra economiei interne cuprind aria comerciala, financiara, migratia, increderea investitorilor si capacitatea de absorbtie a fondurilor europene.

La nivelul Societatii inflatia ridicata a determinat ajustarea metodologiei de calcul a rezervelor tehnice, a metodologiei de calcul a valorii medii de inlocuire a locuintelor si cresterea cerintei de capital pentru riscul de rata a dobanzii. Cresterea valorii medii a locuintelor a afectat semnificativ costul de reasigurare.

Principalele riscuri generate de cresterea inflatiei asupra PAID:

- cresterea cheltuielilor de exploatare, a cheltuielilor cu despagubirile si cu reasigurarea;
- cresterea valorii de inlocuire a locuintelor;
- cresterea incertitudinii privind suficienta primei de asigurare;
- scaderea puterii de cumparare a populatiei cu impact in achizitia de asigurari;
- scaderea valorii de piata a titlurilor detinute de PAID, cu impact asupra Fondurilor proprii II si a indicatorilor PAID (Solvabilitate, coeficient de lichiditate);
- cresterea capacitatii necesare a programului de reasigurare si a costului aferent.

Pentru 2023 ratingul de tara al Romaniei a fost BBB- cu perspectiva stabila conform Fitch acesta fiind reconfirmat si la 01.03.2024.

C.7.6. ASPECTE LEGATE DE DURABILITATE/ SCHIMBARI CLIMATICE IN CONTEXTUL PAID

Schimbarile climatice constituie o preocupare majora la nivel international, deoarece acestea afecteaza din ce in ce mai mult intreaga planeta, avand un impact semnificativ in domeniul economic, inclusiv in piata asigurarilor. Schimbarile climatice sunt evidente si afecteaza frecventa, severitatea si distributia evenimentelor meteorologice si a dezastrelor naturale, cu impact in planificarea activitatii pe termen scurt, mediu si lung. O incidenta mai mare a evenimentelor meteorologice extreme si a dezastrelor naturale poate creste cererea de asigurari, dar si o crestere semnificativa a primelor de asigurare si reasigurare. Modelarile de portofolii vor trebui ajustate cu parametrii specifici aferenti schimbarilor climatice.

In acest context, industria de asigurari trebuie sa se adapteze pentru a face fata mai multor factori de presiune cum ar fi:

- ✓ constrangeri de reglementare (indeplinirea unor obligatii legale cu privire la guvernanta, analize de risc, definire teste de stres, definire indicatori);
- ✓ politici de investitii sustenabile;
- ✓ evaluari ale agentilor de rating (iau in considerare riscul climatic, introducand indici si scoruri)
- ✓ activitatea organizatiilor de protectie a mediului.

Schimbarile climatice si masurile luate la nivelul UE au impact in cresterea riscului de subscriere, schimbarea politicilor de investitii, cresterea daunelor si scaderea fondurilor proprii, influentand strategia de afaceri si rata de solvabilitate.

PAID a fost inclus in proiectul “*Strategia nationala privind adaptarea la schimbarile climatice pentru perioada 2023-2030 cu perspectiva anului 2050 (SNASC)*”. **In cadrul acestui program national se au in vedere:**

- ✓ cresterea utilizarii acestui instrument de protectie prin asigurare si aplicarea penalizarilor vizate de lege pentru nerespectarea cerintei obligatorii de asigurare;
- ✓ cresterea capacitatii institutionale a sectorului de asigurari pentru dezvoltarea produselor de asigurare destinate adaptarii la schimbari climatice prin instruirea personalului companiilor de asigurari privind cauzele si efectele schimbarilor climatice, realizarea unor studii care sa identifice interese comune ale autoritatilor publice, sectorului asigurarilor si cetateni sau a unor studii privind calculul actualizat al primelor de asigurare care sa acopere riscuri produse de efectele schimbarilor climatice;
- ✓ incurajarea persoanelor fizice vulnerabile, a fermierilor, a IMM-urilor si a altor entitati / comunitati vulnerabile la efectele schimbarilor climatice pentru stimularea incheierii politelor de asigurare;
- ✓ promovarea definirii unor produse de asigurare destinate adaptarii la schimbari climatice;
- ✓ inovarea produselor si serviciilor de asigurare care sa ofere acoperire financiara pentru riscurile climatice. Instruirea personalului din cadrul companiilor de asigurari cu privire la efectele schimbarilor climatice este esentiala pentru a intelege modul in care trebuie gandite noile produse de asigurare. In acest sens este necesara o colaborare stransa cu comunitatea stiintifica din universitati si institutii de cercetare pentru un transfer eficient de cunostinte.

PAID in contextul schimbarilor climatice

Riscurile acoperite pe polita PAD care ar putea fi afectate de schimbarile climatice sunt inundatiile si alunecarile de teren (in special ca urmare a inundatiilor). Actiunile desfasurate de PAID sunt prezentate mai jos:

Managementul riscului	Definirea de scenarii de stres suplimentare (cresterea daunelor aferente riscului de inundatii, alunecari de teren, combinatii de riscuri, scenarii privind investitiile, scenarii privind rate scazute ale dobanzilor fara risc, scenarii de faliment/ neplata a unui reasigurator cu expuneri mari, scenarii combinate) Semestrial se fac analize privind distributia politelor PAD pe zone vulnerabile/ CRESTA pentru riscul de inundatii.
Subscriere	<u>Tarifare:</u> Primele de asigurare sunt stabilite prin lege si nu au fost prevazute incarcari suplimentare pentru riscurile climatice; Cresterea de prima prevazuta in modificarile legislative poate acoperi partial si impactul modificarilor climatice pe termen scurt. Conditii de asigurare: stabilite prin lege si norme ASF. Prima de asigurare poate fi modificata prin decizii ASF, autoritatea va trebui sa aiba in vedere impactul schimbarilor climatice.
Reasigurare	Riscul principal care sta la baza modelarii portofoliului PAID este cutremurul, acesta nefiind un risc care sa fie influentat de schimbarile climatice, in

	<p>procesul de modelare, riscurile de inundatii si alunecari de teren sunt secundare riscului de cutremur.</p> <p>PAID detine un program de reasigurare adecvat profilului de risc, fiind preocupata de dimensiunea retinerii proprii si a capacitatii de reasigurare.</p> <p>Cu privire la reasigurare, in contextul schimbarilor climatice, PAID este ingrijorat de:</p> <ul style="list-style-type: none"> - potentiale cresteri ale nivelului de tarife/ prime de reasigurare in contextul schimbarilor climatice; - scadererea apetitului de risc al reasiguratorilor pentru riscuri de tip catastrofe naturale ca urmare a pierderilor mari inregistrate ca urmare a cresterii frecventei si severitatii evenimentelor naturale; - ajustari semnificative ale modelelor de catastrofa in functie de tendinte.
Daune	<p>Plan de raspuns in cazul cresterii frecventei si impactului daunelor: PAID dezvolta Planul de instrumentarea a daunelor in caz de catastrofa.</p> <p>La modificarea legislatiei secundare, PAID a propus adaptarea metodologiei de daune prin includerea despagubirii investitiilor verzi legate de locuinta (ex. panouri solare).</p>
Investitii	Documentarea/ studierea prospectelor privind emiterea de „Obligatiuni verzi” si a pietei acestora.
Ratele de dobanda	<p>Impactul schimbarilor climatice in politica monetara se va reflecta in: inflatie si asteptarile inflationiste, productia si ocuparea fortei de munca si rata reala a dobanzii pe termen lung.</p> <p>In plus, creste incertitudinea privind cresterea economica si riscul de dezastre naturale. Acestea, impreuna cu epidemiile/ pandemiile si razboiul/ conflictul din Ucraina si Orientul Mijlociu pot influenta cresterea ratelor de dobanda. Vor creste, de asemenea, riscurile financiare ca urmare a tendintei de crestere a preturilor locuintelor, a cresterii gradului de indatorare si a situatiilor in care societatile de asigurare nu isi pot atinge ratele de rentabilitate necesare, ducand la dezechilibre financiare.</p>

C.7.7. EVENIMENTE ULTERIOARE DATEI DE REFERINTA

Ulterior sfarsitului exercitiului financiar 2023 au avut loc mai multe evenimente cu impact asupra PAID:

Eveniment	Potential impact asupra PAID S.A.
Majorarea capacitatii programului de reasigurare	<p>Majorarea capacitatii programului de reasigurare</p> <p>Urmare a cresterii de portofoliu din lunile noiembrie 2023-ianuarie 2024 si a estimarii mentinerii acestui trend, prudential, PAID a initiat demersuri pentru cresterea capacitatii programului de reasigurare, astfel incat acesta sa fie adaptat portofoliului si profilului de risc. Astfel, incepand cu 15.02.2024 limita</p>

	<p>programului de reasigurare a crescut cu 100 mil EUR de la 1,1 Mld EUR la 1,2 Mld EUR.</p>
<p>Modificare contributie Fond de Garantare a Asiguratilor</p>	<p>Modificare contributie Fond de Garantare a Asiguratilor</p> <p>In luna februarie 2024, ASF a publicat Norma nr.3 privind cotele contributiilor datorate de asiguratorii Fondului de Garantare a Asiguratilor. Cota procentuala aferenta contributiei permanente s-a stabilit la 2%, iar cota procentuala aferenta contributiei speciale s-a stabilit la 5%. Aceste cote se vor aplica asupra volumului de prime brute incasate incepand din luna martie 2024. Aceasta norma abroga Norma 25/2023, care prevedea ca pentru anul 2024, cotele aferente contributiei permanente si speciale vor fi de 4% si respectiv 3%, cu impact pozitiv in situatia financiara a companiei.</p>
<p>Aprobare ASF achizitionare pachet actiuni</p>	<p>Aprobare ASF achizitionare pachet actiuni de la un actionar aflat in faliment (CERTASIG)</p> <p>In data de 13.03.2024 ASF a aprobat proiectul de achizitie prezentat de societatea ABC Insurance S.A. pentru dobandirea unei participatii calificate directe din capitalul social al societatii Pool-ul de Asigurare Impotriva Dezastrelor Naturale S.A. (PAID);</p>

D. EVALUAREA DIN PUNCTUL DE VEDERE AL SOLVABILITATII

D.1. ACTIVE

D.1.1. Recunoastere si evaluare conform Solvabilitate II

Principalele grupe de active utilizate in formularul de bilant din Solvabilitate II al PAID sunt:

- ✓ Imobilizari necorporale;
- ✓ Imobilizari corporale detinute pentru uz propriu;
- ✓ Investitii financiare: Titluri de stat, Depozite bancare, Alte investitii;
- ✓ Recuperari din reasigurare;
- ✓ Creante de la asigurati si intermediari;
- ✓ Numerar si echivalente de numerar;
- ✓ Alte active.

Valoarea acestor active la 31 Decembrie 2023 si respectiv 31 Decembrie 2022 este prezentata in tabelul de mai jos:

Mii RON

Analiza Bilant SII – Active	12/31/2022	12/31/2023	Diferente 2023 – 2022
Active necorporale	0	0	0
Active pentru uz propriu	1.531	1.355	-176
Titluri de stat	316.156	361.053	44.897
Depozite bancare	128.421	115.184	-13.238
Alte investitii	245	4.949	4.703
Recuperari din reasigurare	-22.623	-27.299	-4.676
Creante din asigurari/intermediari	7.362	10.707	3.345
Alte creante	90	231	141
Numerar si echivalente de numerar	2.550	21.356	18.806
Alte active	1.205	1.234	29
Total active	434.938	488.769	53.831

Imobilizari necorporale - includ licentele si alte active necorporale:

- ✓ daca sunt separabile si pot fi comercializate pe piata, ele pot fi declarate la valoarea de piata;
- ✓ daca valoarea reala nu poate fi determinata, evaluarea este zero.

PAID a evaluat imobilizarile necorporale la zero.

Imobilizari corporale detinute pentru uz propriu

- ✓ se recunosc la data intrarii in patrimoniul Societatii,
- ✓ se evalueaza si se inregistreaza in contabilitate la costul de achizitie si sunt evidentiata in bilant la cost mai putin amortizarea.

Cea mai mare parte din valoarea imobilizarilor corporale este detinuta de activele din leasing operational. In bilantul contabil statutar nu sunt evidentiata active si obligatii ce decurg din contractele de leasing operational, cheltuielile aferente fiind recunoscute direct in contul de profit si

pierdere. Pentru bilantul Solvabilitate II Societatea a evaluat activele din leasing operational conform IFRS 16, in suma de 675 Mii lei.

Activul cu drept de utilizare este amortizat folosind metoda liniara de la data inceperii la sfarsitul duratei de viata utila a activului de drept de utilizare sau la sfarsitul termenului de inchiriere, oricare survine prima. In plus, activul cu drept de utilizare este redus prin pierderi din depreciere, daca este cazul, si ajustat pentru anumite reevaluari ale datoriei de leasing.

Titlurile de stat – valoarea acestora conform Solvabilitate II este egala cu valoarea de piata.

Depozitele bancare - se evalueaza la valoare nominala plus dobanda acumulata pana la data raportarii.

Alte investitii – cuprinde contributia speciala la Fondul de Garantare a Asiguratilor (FGA) evaluata la valoare justa; avand in vedere incertitudinea asociata duratei de recuperare a creantei, a fost determinat un termen de recuperare folosind informatii publice din rapoartele FGA privind platile efectuate catre asigurati pentru societatile aflate in insolventa; pe baza acestor cifre s-a determinat o recuperare a creantei in termen de 4 ani de la data raportarii: 26% din valoarea creantei in 2025, 28% din valoarea creantei in 2026 si 46% din valoarea creantei in 2027; creanta are in vedere valoarea in timp a banilor (valoarea actualizata a fluxurile de numerar aferenta celor trei transe) fiind utilizate pentru actualizare ratele de dobanda publicate de EIOPA pentru moneda locala la data de 31.12.2023.

Recuperarile din reasigurare - se evalueaza pe baza fluxurilor de numerar aferente reasigurarii. Acestea se calculeaza separat pentru rezervele de daune si separat pentru rezervele de prime. Recuperarile aferente rezervelor de daune sunt zero deoarece nivelul daunelor intamplate nu a depasit in anul curent nivelul retinerii proprii aferente tratatului neproportional. Recuperarile aferente rezervelor de prime cuprind doua componente: o componenta aferenta fluxului de numerar generat de costul reasigurarii, de venituri din comisioane de reasigurare si o alta componenta aferenta daunelor catastrofale (ENID) si daunelor din activitate curenta.

Creantele din asigurari/intermediari se evalueaza la valoarea de intrare corectata cu provizioanele pentru creante neincasate. In Bilantul Solvabilitate II Societatea pastreaza aceeasi evaluare, conform evidentelor contabile.

Alte creante - reprezinta alte creante neincasate, corectate cu provizioane pentru alte creante neincasate.

La „**Numerar si echivalente de numerar**” sunt incluse: casieria, conturile curente la banci/ Trezorerie si depozitele bancare pe termen scurt (overnight). In anul 2023 figureaza o crestere ca urmare a achizitionarii de valuta pentru plata primei de reasigurare scadenta la inceputul anului 2024.

Alte active - In acesta pozitie de active, Societatea inregistreaza in Bilantul Solvabilitate II sumele platite in avans pentru contracte, prestari servicii care au ca perioada de desfasurare o data ulterioara inchiderii exercitiului financiar.

Nu au fost evidentiata creante din taxe amanate.

D.1.2. Comparatie intre valoarea activelor conform Solvabilitate II si valoarea activelor conform evidentelor contabile

In evaluarea activelor s-a pornit de la principiile de recunoastere si evaluare a activelor folosite pentru evidentele contabile si s-au aplicat reevaluari si corectii pentru a respecta principiile de

recunoastere si evaluare Solvabilitate II. Astfel, **cheltuielile de achizitie reportate si imobilizarile necorporale** au fost evaluate la zero.

Principalele diferente pe care Societatea le inregistreaza intre valorile activelor pe Bilantul Solvabilitate II si valorile activelor conform evidentelor contabile statutare sunt generate in general de metodele diferite de evaluare:

- ✓ **imobilizari necorporale:** in suma de 1.747 Mii RON in bilantul statutar, sunt inregistrate la costul de achizitie si evidentiata in bilant la cost amortizat. In Bilantul Solvabilitate II sunt evaluate la zero;
- ✓ **titlurile de stat:** sunt recunoscute la costul de achizitie si evidentiata in bilantul statutar la cost amortizat. In Bilantul Solvabilitate II acestea sunt evaluate la valoarea de piata.
- ✓ **recuperarile din reasigurare:** in evidentele contabile statutare aceasta reprezinta rezerva de prima cedata plus valoarea daunelor acoperite prin reasigurare. In Bilantul Solvabilitate II acestea reprezinta fluxul de numerar aferent reasigurarii.
- ✓ **alte investitii:** in evidentele contabile aceasta pozitie cuprinde contributia speciala la Fondul de Garantare a Asiguratilor (FGA); societatea considera ca nu exista elemente care sa necesite o depreciere a valorii contributiei speciale la FGA, motiv pentru care valoarea cumulata a contributiei speciale este prezentata la cost in evidentele contabile; in scopul bilantului Solvabilitate II, asa cum a fost mentionat mai sus, recunoasterea se efectueaza la valoare justa si are in vedere valoarea in timp a banilor; in afara contributiei speciale, aceasta pozitie cuprinde si garantiile aferente chirilor pentru sediul principal si secundar, recunoscute la aceeasi valoare atat pentru statutar cat si pentru bilantul Solvabilitate II;
- ✓ **depozitele pe termen scurt tip overnight:** sunt evidentiata la pozitia *Numerar si echivalent de numerar* pe Solvabilitate II, la aceeasi valoare din evidentele contabile;
- ✓ **alte creante:** reprezinta alte creante neincasate, corectate cu provizioane pentru alte creante neincasate. In bilantul Solvabilitate II Societatea reclassifica creantele din reasigurare, prin diminuarea pozitiei de datorii din reasigurare.

Analiza comparativa evidente Bilant Statutar cu Bilant Solvabilitate II

Mii RON

	Valoare conform evidentelor contabile		Valoare solvabilitate II
	1/1/2022	12/31/2023	12/31/2023
Active			
Cheltuieli de achizitie reportate	8.600	10.246	0
Active necorporale	1.747	2.861	0
Active pentru uz propriu	410	681	1.355
Titluri de stat	359.958	386.282	361.053
Depozite bancare	129.077	117.396	115.184
Alte investitii	245	5.905	4.949
Rezerva cedata / Recuperari din Reasigurare	42.440	80.132	-27.299
Creante din asigurari/intermediari	7.362	10.707	10.707
Alte creante	90	9.253	231
Numerar si echivalente de numerar	1.895	19.144	21.356
Alte active	1.205	3.498	1.234
Total active	553.030	646.104	488.769

D.2. REZERVE TEHNICE

Pentru evaluarea rezervelor tehnice Societatea a elaborat norme interne si metodologii de calcul care urmaresc respectarea principiilor Solvabilitate II. Societatea subscrisa riscuri de catastrofe naturale (cutremur, inundatie si alunecari de teren), incadrate intr-o singura linie de activitate: NL7 - Asigurare de incendiu si alte asigurari de bunuri.

Rezervele tehnice determinate de Societate cuprind urmatoarele elemente, evaluate separat:

- ✓ Cea mai buna estimare pentru rezerva de prime;
- ✓ Cea mai buna estimare pentru rezerva de daune;
- ✓ Marja de risc.

Situatia rezervelor tehnice la 31.12.2023 comparativ cu 31.12.2022 este prezentata mai jos:

	31.12.2022		31.12.2023	
	Brut	Aferent reasigurarii	Brut	Aferent reasigurarii
Cea mai buna estimare a rezervei de daune	4.773	-	12.695	-
Cea mai buna estimare a rezervei de prime	65.165	-22.623	92.072	-27.299
Marja de risc	9.029	-	10.968	-

Cea mai buna estimare pentru rezerva de prime se calculeaza pe baza fluxurilor de numerar aferente politelor active la data evaluarii. Cea mai buna estimare a rezervei de prime este suma a doua componente: o *componenta pentru activitatea curenta*, bazata pe experienta Societatii, si *componenta ENID*, aferenta evenimentelor binare.

Pentru prima componenta, proiectia fluxurilor de numerar se determina tinand cont de limita contractuala aferenta contractului de asigurare (PAD). Deoarece prima de asigurare este platita in avans iar limita contractuala utilizata este de un an, in proiectie nu exista intrari de numerar din prime viitoare. Iesirile de numerar sunt date de cheltuielile de administrare si de cheltuielile cu daunele ajustate cu rata inflatiei estimata pentru anul urmator. Aceste cheltuieli sunt impartite uniform pe durata acoperirii riscurilor.

Calculul componentei pentru evenimentele catastrofale se determina utilizand table de evenimente generate cu ajutorul platformelor de modelare catastrofala, pentru riscul de cutremur si pentru cel de inundatii. Componenta ENID are la baza costul de inlocuire si se calculeaza ca medie a valorii evenimentelor modelate ponderata cu probabilitatea de aparitie, ajustata cu procentul corespunzator contractelor in vigoare si cu rata inflatiei prognozata.

Recuperarile din reasigurare aferente rezervei de prime se determina ca diferenta intre daunele recuperate estimate (din componenta ENID) si costul estimat al reasigurarii pentru contractele in vigoare. In cursul anului 2023 societatea a ajustat metodologia de calcul aferenta recuperarii in reasigurare pentru componenta ENID, ca urmare a modificarii structurii programului de reasigurare. Astfel pentru 2023 s-a utilizat o metoda explicita ce are la baza partea cedata aferenta fiecarui eveniment din tabla de evenimente simulate stocastic, conducand la un impact pozitiv semnificativ.

Cea mai buna estimare pentru rezerva de daune cuprinde proiectia fluxurilor de numerar generate de evenimente raportate si neraportate care au avut loc inainte de 31.12.2023. Rezerva de daune reflecta cea mai buna estimare a fluxurilor viitoare de numerar privind platile catre asigurati, precum si o componenta reprezentand cheltuieli direct atribuibile si indirect atribuibile aferente

daunelor. La 31.12.2023 Societatea a ajustat componenta privind rezerva de daune neavizate inclusa in cea mai buna estimare cu rata inflatiei prognozata. Societatea nu a evidentiat recuperari din reasigurare aferente evenimentelor intamplate intrucat nivelul retinerii nete nu a fost atins.

Marja de risc este calculata prin aplicarea metodei simplificate 2 din ghidul EIOPA 14/166 – ghidarea 62, prin aplicarea ratei de cost a capitalului (6%) la valoarea cerintei de capital de solvabilitate proiectata. Cerinta de capital de solvabilitate proiectata pentru fiecare an se determina utilizand rata dintre cea mai buna estimare aferenta anului de proiectie si cea mai buna estimare la data evaluarii. Fluxurile de numerar sunt actualizate utilizand structura ratelor de dobanda fara risc publicata de EIOPA pentru data de referinta 31.12.2023.

D.3. ALTE OBLIGATII

D.3.1 Recunoastere si evaluare conform Solvabilitate II

Principalele obligatii recunoscute in Bilantul Solvabilitate II sunt:

- ✓ Rezerve tehnice: cea mai buna estimare si marja de risc
- ✓ Provizioane
- ✓ Obligatii din taxe amanate
- ✓ Datorii catre asigurati si intermediari
- ✓ Datorii catre reasiguratorii
- ✓ Alte datorii

In totalul obligatiilor Societatii, principalele obligatii sunt cele aferente riscurilor subscribe, respectiv rezervele tehnice fara marja de risc (69,02%) si costul reasigurarii (6,38%)

Mii RON

Analiza Bilant SII – Obligatii	31-12-2022	31-12-2023	Diferente 2023-2022
Rezerve tehnice			
Cea mai buna estimare	69.938	104.766	34.829
Marja de risc	9.029	10.968	1.939
Provizioane	1.248	1.552	303
Obligatii din Taxe amanate	16.126	19.576	3.450
Datorii catre asigurati si intermediari	854	1.258	404
Datorii catre reasiguratorii	4.763	9.687	4.924
Alte datorii	3.634	3.987	353
Alte obligatii	0	0	0
Total obligatii	105.592	151.794	46.202

Provizioane si Alte datorii reprezinta provizioane si datorii curente (furnizori, datorii catre salariati, taxe, impozite) si sunt recunoscute si evaluate conform evidentelor statutare.

Obligatiile din taxe amanate reprezinta impozitul pe profit in suma de 19.576 Mii RON, aferent diferentelor dintre fondurile proprii calculate conform Solvabilitate II si capitalurile proprii conform evidentelor contabile, calculat pe baza cotei unice de impozitare de 16%.

Datoriile catre reasiguratorii reprezinta sume de platit reasiguratorilor si brokerilor de reasigurare aferente perioadei expirate a contractului de reasigurare anterior si contractului de reasigurare in vigoare. Costul reasigurarii este recunoscut ca obligatie la inceputul contractului de

reasigurare, este format din Prima Minima si de Depozit (MDP) si din Ajustare. MDP se plateste in 4 rate trimestriale egale, iar ajustarea se reevalueaza trimestrial, pe baza expunerii portofoliului in vigoare la data evaluarii, si este platita dupa expirarea contractului de reasigurare.

Alte datorii datorii curente (furnizori, datorii catre salariatii, taxe, impozite) si sunt recunoscute si evaluate conform evidentelor statutare.

D.3.2. Comparatie intre valoarea obligatiilor conform Solvabilitate II si valoarea obligatiilor conform evidentelor contabile

Principalele diferente intre valoarea obligatiilor conform evidentelor contabile si Solvabilitate II sunt generate de:

- ✓ **Rezervele tehnice:** in Bilantul statutar acestea reprezinta rezerva de prima, rezerva de dauna avizata si neavizata, iar in abordarea Solvabilitate II acestea reprezinta suma celei mai bune estimari si a marjei de risc;
- ✓ **Rezerva de catastrofa:** este evidentiata in contabilitate la 182.144 Mii RON si a fost evaluata (ca obligatie catre terti) la zero in Bilantul Solvabilitate II;
- ✓ **Datoriile catre reasiguratorii:** in Bilantul statutar acestea reprezinta diferenta dintre prima cedata si ratele achitate, ajustate cu comisioanele de reasigurare. Datoria din reasigurare pe Solvabilitate II se determina ca diferenta intre valoarea din bilantul statutar, rezerva de prima cedata si reclasificari privind creantele de reasigurare aferente brokerilor. La aceasta se adauga alte obligatii care nu sunt evidentiata in bilant (venituri inregistrate in avans).
- ✓ **Obligatii din impozitul amanat:** acestea nu sunt evidentiata in Bilantul statutar;
- ✓ **Alte datorii:** Pentru bilantul statutar acestea reprezinta datorii curente (furnizori, datorii catre salariatii, taxe, impozite si prime pentru polite emise de asiguratori si care nu sunt intrate in risc). Pentru bilantul Solvency II se recunoaste valoarea conform evidentelor contabile, mai putin veniturile inregistrate in avans din prime si comisioane de reasigurare, la care se adauga datoria din leasing operational.
- ✓ **Datoria din leasing operational** este evaluata la costul amortizat si este majorata cu costul dobanzii aferent datoriei si scazut prin platile efectuate. Aceasta este reevaluata atunci cand exista o modificare a platilor de leasing viitoare care rezulta dintr-o modificare a unui indice sau a unei rate, o modificare a estimarii sumei preconizate sa fie platita in baza unei garantii de valoare reziduala sau, dupa caz, modificari in evaluare daca se va exercita o optiune de cumparare, extindere sau reziliere.

Analiza comparativa evidente Bilant Statutar cu Bilant Solvabilitate II

Mii RON

Obligatii	Valoare conform evidentelor contabile		Valoare Solvabilitate II
	01.01.2023	31.12.2023	31.12.2023
Cea mai buna estimare	92.815	117.169	104.766
Marja de risc	0	0	10.968
Alte rezerve tehnice (catastrofa)	160.233	182.144	0
Provizioane	1.248	1.552	1.552
Obligatii din Taxe amanate	0	0	19.576
Datorii catre asigurati si intermediari	45	40	1.258
Datorii catre reasiguratorii	45.576	92.381	9.687
Alte datorii	3.136	4.419	3.987
Alte obligatii	5.293	14.200	0
Total obligatii	308.345	411.906	151.794

D.4. METODE ALTERNATIVE DE EVALUARE

Nu exista alte diferente de evaluare a activelor si datoriilor, altele decat cele prezentate in subcapitolele anterioare, intre bilantul contabil statutar si cel Solvabilitate II.

D.5. ALTE INFORMATII

Bilantul statutar si Bilantul Solvabilitate II sunt intocmite de Societate sunt in RON. Pentru activele si obligatiile exprimate in valuta Societatea a utilizat cursul de schimb comunicat de BNR pentru ziua intocmirii situatiilor financiare.

E. GESTIONAREA CAPITALULUI

E.1. FONDURI PROPRII

Fondurile proprii in regimul Solvabilitate II reprezinta acumularile Societatii, dupa deducerea tuturor datoriilor din raportarea privind bilantul Solvabilitate II, la care se poate adauga valoarea imprumuturilor subordonate daca, la data raportarii, Societatea are contractat acest tip de imprumuturi si daca contractele de imprumut respecta regulile de recunoastere ca fonduri proprii. PAID S.A. nu are contractate imprumuturi subordonate.

Unul dintre obiectivele strategice ale Societatii il reprezinta consolidarea financiara prin cresterea fondurilor proprii si optimizarea cerintei de capital de solvabilitate. In acest sens, Societatea si-a crescut fondurile proprii prin acumularea profiturilor realizate sau a unei parti a acestora.

Dividende: Pentru anul 2023 s-a estimat acordarea de dividende la nivelul rezultatului net inregistrat in exercitiul financiar 2023, in suma de 2.224 Mii RON. La sfarsitul anului 2022 rezultatele privind dividendele a fost zero, acestea fiind acordate in cursul anului 2023 la valoarea de 12.857 Mii RON.

Structura fondurilor proprii la 31.12.2023 comparativ cu 31.12.2022 este urmatoarea:

Mii RON

		12/31/2022	12/31/2023	Diferente 2023 - 2022
Capital social (rang 1 nerestricționat)	1	77.367	77.367	0
Rezerva de reconciliere (rang 1 nerestricționat)	2	251.979	257.383	5.405
Fonduri proprii SII rd (1)+(2)		329.346	334.751	5.405

Excesul de active peste obligatiile Societatii la 31.12.2023 reprezinta 334.751 Mii RON.

Toate **fondurile proprii** ale Societatii sunt de nivel 1, fiind formate din capitalul social subscris si varsat si din rezerva de reconciliere.

Rezerva de reconciliere (257.383 Mii RON) reprezinta Excedentul de active peste obligatii (336.975 Mii RON) din care este scazut capitalul social subscris si varsat (77.367 Mii RON) si dividendele de acordat (2.224 Mii RON).

Analiza comparativa Fonduri proprii Solvabilitate II vs Capitaluri proprii conform evidentelor contabile

Valoarea capitalurilor proprii ale Societatii, conform evidentelor contabile, este de 234.199 Mii RON. Diferenta dintre valoarea Fondurilor proprii Solvabilitate II si valoarea Capitalurilor proprii, conform evidentelor contabile, este generata in principal de diferentele de evaluare Solvabilitate II privind: cheltuielile de achizitie reportate, imobilizarile necorporale, titlurile de stat si alte active, rezervele tehnice, recuperari din reasigurare, obligatiile din taxe amanate si alte obligatii.

Capitalurile proprii ale Societatii conform evidentelor contabile cuprind:

Capitalurile proprii		12/31/2022	12/31/2023	Diferente 2023 - 2022
Capital social	1	77.367	77.367	-
Rezerva legala	2	6.120	6.267	147
Alte rezerve	3	123.950	147.855	23.905
Rezultatul reportat	4	485	485	-
Rezultatul exercitiului financiar	5	39.014	2.371	(36.642)
Repartizarea profitului	6	(2.251)	(147)	2.104
Total (1+2+3+4+5+6)		244.684	234.199	(10.486)

- ✓ **Rezerva legala** - in suma de 6.267 Mii RON. In 2023, datorita majorarii de capital din septembrie 2022, PAID S.A. a constituit rezerva legala in cuantum de 5% din profitul brut, deoarece nu a fost atins nivelul maxim de 20% din capitalul social.
- ✓ **Alte rezerve** - in suma de 147.855 Mii RON reprezinta profitul acumulat in exercitiile financiare anterioare.
- ✓ **Rezultatul reportat** - in suma de 485 Mii RON provine din corectarea erorilor contabile si din trecerea la aplicarea Reglementarilor contabile conform cu Directivele Europene.
- ✓ **Rezultatul exercitiului financiar** - reprezinta profitul net si este in suma de 2.371 Mii RON. Repartizarea profitului se inregistreaza, in contabilitate, pe destinatii, dupa aprobarea situatiilor financiare anuale.
- ✓ **Repartizarea profitului** - reprezinta rezerva legala constituita la 31.12.2023 din profitul inregistrat in an.

Mii RON

		12/31/2022	12/31/2023	Diferente 2023 - 2022
Capitaluri proprii conform evidentelor contabile	1	244.684	234.199	-10.486
Diferente evaluare "Cheltuieli de achizitie reportate"	2	-8.600	-10.246	-1.645
Diferente evaluare "Active necorporale"	3	-1.747	-2.861	-1.114
Diferente evaluare "Titluri de stat si alte active"	4	-43.802	-25.229	18.573
Diferente evaluare "Rezerve tehnice" nete	5	-151.458	-156.280	-4.822
Diferente evaluare "Obligatii din taxe amanate"	6	16.126	19.576	3.450
Diferente "Alte obligatii"	7	-3.479	-4.409	-929
Fonduri proprii SII inainte de acordarea de dividende rd (1)+(2)+(3)+(4)-(5)-(6)-(7)	8	329.346	336.975	7.629
Dividende	9	12.857	2.224	-10.633
Fonduri proprii SII dupa acordarea de dividende rd (8)-(9)		316.489	334.751	18.262

Din analiza prezentata mai sus se poate observa cresterea fondurilor proprii cu 1,6% fata de anul anterior. Decizia de acordare a dividendelor aferente anului 2022 a fost luata in cursul anului 2023, dupa data de raportare a Raportului privind solvabilitatea si stabilitatea financiara pentru anul 2022, in suma de 12.857 Mii RON. Din acest motiv acestea nu au fost evidentiata in raportarea la 31.12.2022.

E.2. CERINTA DE CAPITAL DE SOLVABILITATE SI CERINTA DE CAPITAL MINIM

Societatea calculeaza SCR folosind formula standard.

Submodulele care genereaza cerinte semnificative de capital sunt cele pentru riscul de catastrofe naturale si pentru riscul de contrapartida, datorita specificului activitatii de asigurare de dezastre naturale si a nevoii de reducere a riscurilor prin reasigurare.

In calculul SCR, PAID S.A. nu foloseste simplificari si nici parametri specifici Societatii, in principal datorita lipsei datelor istorice.

In matricea de corelare folosita pentru agregarea submodulelor in cadrul modulului risc de piata, coeficientii de corelatie sunt cei prevazuti pentru situatia in care in calculul cerintei de capital pentru riscul de rata a dobanzii socul relevant este cel de crestere a curbei randamentelor.

Cerinta de capital pentru riscul de catastrofa este generata de expunerea la catastrofele naturale (cutremur si inundatie). Societatea nu foloseste submodulul pentru riscul de catastrofe man-made.

Cerinta de capital pentru riscul operational este calculat conform formulei standard, factorul determinant este volumul de prime castigate in ultimele 12 luni.

Structura pe submodule a cerintei de capital de solvabilitate este data in tabelul urmator:

Mii RON

	31.12.2022	31.12.2023
Cerinta de capital pentru riscul de piata	48.289	47.630
pentru riscul de rata a dobanzii	33.967	31.121
pentru riscul de devalorizare a actiunilor	268	479
pentru riscul de devalorizare a bunurilor imobiliare	299	1.339
pentru riscul de marja de credit	11.545	10.547
pentru riscul de concentrare	21.986	23.691
pentru riscul valutar	14.667	15.983
Cerinta de capital pentru riscul de contrapartida	25.601	29.763
pentru expuneri de Tip 1	24.752	28.513
pentru expuneri de Tip 2	1.118	1.641
Cerinta de capital pentru riscul de subscriere	110.957	135.609
pentru riscul de prime si rezerve	19.735	17.358
pentru riscul de catastrofe naturale	104.366	130.224
Diversificare	-38.435	-41.192
Cerinta de capital de baza (BSCR)	146.412	171.810
Cerinta de capital pentru riscul operational	5.289	5.654
Cerinta de capital de solvabilitate inainte de ajustare	151.701	177.463
Ajustarea pentru capacitatea impozitelor amanate de a absorbi pierderile (LAC DT)	-16.126	-19.576
Cerinta de capital de solvabilitate total SCR	135.575	157.887

Cerinta de Capital de Solvabilitate (SCR) la 31.12.2023 este de 157.887 Mii RON. Rata de solvabilitate este de 212%.

Fata de anul 2022, Societatea a inregistrat o usoara scadere a riscului de piata, datorata:

- ✓ *Scaderii riscului de rata a dobanzii* - a scazut ca urmare a imbunatatirii ratelor de dobanda pentru EUR si RON, cu impact semnificativ asupra riscului de piata pentru titluri de stat EUR si RON. Ajustarile efectuate asupra rezervelor tehnice au generat o diminuare a riscului de piata cu 913.2 mii RON fata de 31.12.2022. Suplimentar a fost inclus si impactul din contributia speciala la Fondul de Garantare a Asiguratilor (FGA), ce determina o crestere a riscului.

- ✓ *Riscului aferent actiunilor* - a crescut usor ca urmare a modificarii ajustarii simetrice (conform EIOPA).
- ✓ *Riscului privind bunurile imobiliare* - a inregistrat o crestere ca urmare a introducerii in calculul acestuia a valorii aferente contributiei speciale la Fondul de Garantare a Asiguratilor (FGA).
- ✓ *Riscului de piata concentrare* - a crescut ca urmare a cresterii volumului titlurilor de stat denuminate in EUR.
- ✓ *Riscului de marja de credit* - a scazut ca urmare a imbunatatirii calitatii contrapartidelor incluse in calcul (titluri de stat si depozite denuminate in EUR).
- ✓ *Riscului de piata-valutar* - a inregistrat o usoara crestere ca urmare a cresterii organice a expunerii in EUR (active nete).

Cerinta de capital pentru riscul de subscriere a inregistrat o crestere semnificativa, cu 22% mai mare decat anul anterior, aceasta fiind determinata in principal de *variatiile riscului de catastrofe naturale*. *Riscul de prime si rezerve* a inregistrat o diminuare in principal datorita ajustarii bazei de calcul pentru riscul de prima, urmare a cresterii semnificative a costului de reasigurare.

Riscul de catastrofe naturale a inregistrat o crestere semnificativa de la 104.366 Mii RON in 2022 la 130.223 Mii RON in 2023, datorata:

- ✓ Cresterii retinerii nete aferente programului de Reasigurare, atat pentru riscul de cutremur cat si pentru riscul de inundatii;
- ✓ Incluserii in calcul a reintregirilor primei de reasigurare, in functie de participatia fiecarui reasigurator la program;
- ✓ Incluserii in calcul a participatiei la programul de reasigurare a unor reasiguratorii care nu aplica regim echivalent Solvabilitate II.

Cerinta de Capital Minim (MCR) este de 39.472 Mii RON si reprezinta limita inferioara de 25% din valoarea totala a SCR. Valoarea MCR liniar este sub aceasta limita deoarece primele cedate au o pondere semnificativa in totalul primelor subscribe iar nivelul rezervelor tehnice este destul de redus deoarece Societatea nu a inregistrat evenimente semnificative.

Valoarea minima absoluta a MCR (AMCR) a este de 2.700 Mii Eur.

In calculul de determinare a cerintei de capital de solvabilitate, Societatea utilizeaza o ajustare ca urmare a luarii in considerare a LAC DT (Loss-Absorbing Capacity of deferred taxes-capacitatea impozitelor amanate de a absorbi pierderile).

Societatea evidentiaza in Bilantul Solvabilitate II obligatii din impozit amanat in suma de 19.576 Mii RON. Impozitul amanat provine din diferenta intre baza de impozitare conform principiilor Solvabilitate II si baza de impozitare conform evidentelor contabile statutare. Pentru PAID SA principalele diferente sunt date de evaluarea la zero in Bilantul SII a activelor necorporale, a cheltuielilor de achizitie amanate (DAC) si a obligatiilor catre terti reflectate in rezerva de catastrofa.

Suma este utilizata, conform prevederilor art. 207 din Regulamentul Delegat 35/2015, pentru determinarea ajustarii LAC DT in calculul SCR Total, determinand diminuarea SCR de la 177.463 Mii RON la 157.887 Mii RON. Ajustarea LAC DT este plafonata la valoarea de 16% din SCR inainte de taxe amanate.

Efectul Diversificarii rezultat ca urmare a determinarii BSCR, la 31.12.2023, a fost de -41.192 Mii RON, in crestere fata de valoarea de la 31.12.2022, in special pe fondul cresterii riscului de subscriere.

Principalele elemente folosite in calculul MCR sunt:

Mii RON

	31.12.2022	31.12.2023
Cerinta de capital de solvabilitate-SCR	135.575	157.887
Cea mai buna estimare a rezervelor tehnice, neta de reasigurare	92.560	132.065
Prime castigate nete de reasigurare	98.422	53.946
MCR linear	16.082	16,460
MCR combinat	33.894	39,472
Valoarea minima absoluta a MCR (AMCR)	13.268	13,405
MCR	33.894	39.472

E.3. UTILIZAREA SUBMODULULUI „RISC AL ACTIUNILOR IN FUNCTIE DE DURATA” IN CALCULUL CERINTEI DE CAPITAL DE SOLVABILITATE

Societatea nu aplica in calculul cerintei de capital de solvabilitate submodulul „risc al actiunilor in functie de durata”.

E.4. DIFERENTE INTRE FORMULA STANDARD SI EVENTUALELE MODELE INTERNE UTILIZATE

Societatea nu utilizeaza model intern.

E.5. NECONFORMITATEA CU CERINTA DE CAPITAL MINIM SI NECONFORMITATEA CU CERINTA DE CAPITAL DE SOLVABILITATE

In cursul anului 2023, PAID S.A. nu s-a aflat in situatia de neconformitate din punct de vedere al cerintelor de solvabilitate, Societatea detinand o rata de solvabilitate supraunitara, mai mare decat limita de 175% prevazuta in profilul de risc.

Atat Cerinta de Capital de Solvabilitate (SCR) cat si Cerinta de Capital Minim (MCR) sunt acoperite cu fonduri proprii de nivel 1.

Mii RON

	31.12.2022	31.12.2023
Total Active SII	434.938	488.769
Total Pasive SII	105.592	151.794
Fonduri proprii	329.346	336.975
Cerinta de capital de solvabilitate (SCR)	135.575	157.887
Cerinta de capital minim (MCR)	33.894	39.472
Dividende	0	2.224
Fonduri proprii dupa acordarea de dividende	329.346	334.751
Acoperirea SCR dupa acordarea de dividende (%)	243%	212%
Acoperirea dupa acordarea de dividende MCR (%)	972%	848%

E.6. ALTE INFORMATII

Cu privire la aspectele care influenteaza capitalul Societatii, modificarile legislative prevad pe de o parte liberalizarea accesului la actionariatul societatii (pana atunci acesta fiind limitat doar la actionari care subscriau riscuri catastrofice) si pe de alta parte cresterea participatiei maxime de la 15% la 25% pentru un actionar sau 30% pentru grup.

De asemenea, ABC Insurance S.A. a obtinut aprobarea proiectului de achiziție prezentat ASF pentru dobândirea unei participații calificate directe din capitalul social al PAID, prin preluarea actiunilor detinute de Certasig S.A.. In urma acestei operatiuni ABC Insurance va detine 11% din capitalul social al Societatii.

F. MACHETE DE RAPORTARE CANTITATIVA

Machetele privind Raportarile cantitative conform Normei 4/2017 privind raportarile referitoare la activitatea de asigurare si reasigurare

S.02.01.02 – BILANT		
		Valoare Solvency II Mii RON
ACTIVE		
Imobilizari necorporale	R0030	0
Creante privind impozitul amanat	R0040	0
Fondul surplus aferent beneficiilor pentru pensii	R0050	0
Imobilizari corporale detinute pentru uz propriu	R0060	1.355
Investitii (altele decat activele detinute pentru contractele index-linked si unit-linked)	R0070	481.186
Bunuri (altele decat cele pentru uz propriu)	R0080	0
Detineri in societati afiliate, inclusiv participatii	R0090	0
Actiuni	R0100	0
Actiuni – cotate	R0110	0
Actiuni – necotate	R0120	0
Obligatiuni	R0130	361.053
Titluri de stat	R0140	361.053
Obligatiuni corporative	R0150	0
Obligatiuni structurate	R0160	0
Titluri de valoare garantate cu garantii reale	R0170	0
Organisme de plasament colectiv	R0180	0
Instrumente derivate	R0190	0
Depozite, altele decat echivalentele de numerar	R0200	115.184
Alte investitii	R0210	4.949
Active detinute pentru contractele index-linked si unit-linked	R0220	0
Imprumuturi si credite ipotecare	R0230	0
Imprumuturi garantate cu politele de asigurare	R0240	0
Imprumuturi si credite ipotecare acordate persoanelor fizice	R0250	0
Alte imprumuturi si credite ipotecare	R0260	0
Sume recuperabile din contracte de reasigurare pentru:	R0270	-27.299
Asigurare generala si asigurare de sanatate cu baze tehnice similare asigurarii generale	R0280	-27.299
Asigurare generala, fara asigurarea de sanatate	R0290	-27.299
Asigurare de sanatate cu baze tehnice similare asigurarii generale	R0300	0
Asigurare de viata si asigurare de sanatate cu baze tehnice similare asigurarii de viata, fara asigurarea de sanatate si contractele index-linked si unit-linked	R0310	0
Asigurare de sanatate cu baze tehnice similare asigurarii de viata	R0320	0
Asigurare de viata, fara asigurarea de sanatate si asigurarea de tip index-linked si unit-linked	R0330	0
Asigurare de viata de tip index-linked si unit-linked	R0340	0
Depozite pentru societati cedente	R0350	0
Creante de asigurare si de la intermediari	R0360	10.707
Creante de reasigurare	R0370	0
Creante (comerciale, nelegate de asigurari)	R0380	231
Actiuni proprii (detinute direct)	R0390	0
Sume datorate in raport cu elemente de fonduri proprii sau fonduri initiale apelate, dar inca nevarsate	R0400	0
Numerar si echivalente de numerar	R0410	21.356
Alte active care nu figureaza in alta parte	R0420	1.234
Total active	R0500	488.769

OBLIGATII		
Rezerve tehnice – asigurare generala	R0510	115.735
Rezerve tehnice – asigurare generala (fara asigurarea de sanatate)	R0520	115.735
Rezerve tehnice calculate ca intreg	R0530	0
Cea mai buna estimare	R0540	104.766
Marja de risc	R0550	10.968
Rezerve tehnice – asigurarea de sanatate (cu baze tehnice similare asigurarii generale)	R0560	0
Rezerve tehnice calculate ca intreg	R0570	0
Cea mai buna estimare	R0580	0
Marja de risc	R0590	0
Rezerve tehnice – asigurarea de viata (fara contractele index-linked si unit-linked)	R0600	0
Rezerve tehnice – asigurarea de sanatate (cu baze tehnice similare asigurarii de viata)	R0610	0
Rezerve tehnice calculate ca intreg	R0620	0
Cea mai buna estimare	R0630	0
Marja de risc	R0640	0
Rezerve tehnice – asigurarea de viata (fara asigurarea de sanatate si asigurarea de tip index-linked si unit-linked)	R0650	0
Rezerve tehnice calculate ca intreg	R0660	0
Cea mai buna estimare	R0670	0
Marja de risc	R0680	0
Rezerve tehnice – asigurarea de tip index-linked si unit-linked	R0690	0
Rezerve tehnice calculate ca intreg	R0700	0
Cea mai buna estimare	R0710	0
Marja de risc	R0720	0
Obligatii contingente	R0740	0
Rezerve, altele decat rezervele tehnice	R0750	1.552
Obligatii pentru beneficii aferente pensiilor	R0760	0
Depozite de la reasuratori	R0770	0
Obligatii privind impozitul amanat	R0780	19.576
Instrumente derivate	R0790	0
Datorii catre institutii de credit	R0800	0
Obligatii financiare, altele decat datoriile catre institutii de credit	R0810	0
Obligatii de plata din asigurare si catre intermediari	R0820	1.258
Obligatii de plata din reasigurare	R0830	9.687
Obligatii de plata (comerciale, nelegate de asigurari)	R0840	3.987
Datorii subordonate	R0850	0
Datorii subordonate care nu sunt incluse in fondurile proprii de baza	R0860	0
Datorii subordonate care sunt incluse in fondurile proprii de baza	R0870	0
Alte obligatii care nu figureaza in alta parte	R0880	0
Total obligatii	R0900	151.794
Excedentul de active fata de obligatii	R01000	336.975

S.05.01.02 - PRIME, DAUNE SI CHELTUIELI PE LINII DE AFACERI			
		Asigurare de incendiu si alte asigurari de bunuri Mii RON	Total Mii RON
		C0070	C0200
Prime subscribe			
Brut – Asigurare directa	R0110	205.290	205.290
Brut – Primiri in reasigurare proportionala	R0120	0	0
Brut – Primiri in reasigurare neproportionala	R0130	X	X
Partea reasuratorilor	R0140	151.344	151.344
Net	R0200	53.946	53.946
Prime castigate			
Brut – Asigurare directa	R0210	188.455	188.455
Brut – Primiri in reasigurare proportionala	R0220	0	0
Brut – Primiri in reasigurare neproportionala	R0230	X	X
Partea reasuratorilor	R0240	113.652	113.652
Net	R0300	74.803	74.803
Daune aparute			
Brut – Asigurare directa	R0310	21.912	21.912
Brut – Primiri in reasigurare proportionala	R0320	0	0
Brut – Primiri in reasigurare neproportionala	R0330	X	X
Partea reasuratorilor	R0340	0	0
Net	R400	21.912	21.912
Cheltuieli in avans	R0550	41.229	41.229
Sold -alte cheltuieli/venituri tehnice	R1200	X	0
Total cheltuieli tehnice	R1300	X	41.229

S.25.01.21 - CERINTA DE CAPITAL DE SOLVABILITATE – PENTRU SOCIETATILE CARE APLICA FORMULA STANDARD

		Cerinta de capital de solvabilitate – brut Mii RON	USP	Simplificari
		C0110	C0090	C0100
Risc de piata	R0010	47.630	X	o
Risc de contrapartida	R0020	29.763	X	X
Risc de subscriere pentru asigurarea de viata	R0030	0	o	o
Risc de subscriere pentru asigurarea de sanatate	R0040	0	o	o
Risc de subscriere pentru asigurarea generala	R0050	135.609	o	o
Diversificare	R0060	-41.192	X	X
Risc aferent imobilizarilor necorporale	R0070	0	X	X
Cerinta de capital de solvabilitate de baza	R0100	171.810	X	X
Calcularea cerintei de capital de solvabilitate		C0100		
Risc operational	R0130	5.654		
Capacitatea rezervelor tehnice de a absorbi pierderile	R0140	0		
Capacitatea impozitelor amanate de a absorbi pierderile	R0150	-19.576		
Cerinta de capital pentru activitatile desfasurate in conformitate cu articolul 4 din Directiva 2003/41/CE	R0160	0		
Cerinta de capital de solvabilitate fara majorarea de capital de solvabilitate	R0200	157.887		
Majorarea de capital de solvabilitate deja impusa	R0210	0		
Cerinta de capital de solvabilitate	R0220	157.887		
Alte informatii privind SCR				
Cerinta de capital pentru submodulul „risc aferent devalorizarii actiunilor in functie de durata”	R0400	0		
Valoarea totala a cerintei de capital de solvabilitate notionale pentru partea ramasa	R0410	0		
Valoarea totala a cerintei de capital de solvabilitate notionale pentru fondurile dedicate	R0420	0		
Valoarea totala a cerintei de capital de solvabilitate notionale pentru portofoliile aferente primei de echilibrare	R0430	0		
Efectele diversificarii generate de fondurile dedicate agregare nSCR pentru articolul 304	R0440	0		
Abordarea în ceea ce privește rata de impozitare		C0109		
Abordare bazată pe rata medie de impozitare	R0590	No		
Calcularea capacității impozitelor amânate de a absorbi pierderile		C0130		
LAC DT	R0640	-19.576		
LAC DT justificată prin reluarea datoriilor privind impozitul amânat	R0650	-19.576		
LAC DT justificată prin raportarea la un probabil profit economic impozabil viitor	R0660	0		
LAC DT justificată prin reportare, exercițiul în curs	R0670	0		
LAC DT justificată prin reportare, exercițiile următoare	R0680	0		
LAC DT maxima	R0690	-19.576		

S.17.01.02 - REZERVE TEHNICE PENTRU ASIGURARI GENERALE			
		Asigurare de incendiu si alte asigurari de bunuri Mii RON	Total obligatii de asigurare generala Mii RON
		C0080	C0180
Rezerve tehnice calculate ca intreg	R0010	0	0
Total sume recuperabile din contracte de reasigurare/de la vehicule investitionale si din reasigurari finite dupa ajustarea cu pierderile estimate cauzate de nerespectarea clauzelor contractuale de catre contrapartida corespunzatoare rezervelor tehnice calculate ca intreg	R0050	0	0
Rezerve tehnice calculate ca suma dintre cea mai buna estimare si marja de risc		X	X
Cea mai buna estimare		X	X
Rezerve de prime			
Brut	R0060	92.072	92.072
Total cuantumuri recuperabile din contracte de reasigurare/de la vehicule investitionale si din reasigurari finite dupa ajustarea cu pierderile estimate cauzate de nerespectarea clauzelor contractuale de catre contrapartida	R0140	-27.299	-27.299
Cea mai buna estimare neta a rezervelor de prime	R0150	119.370	119.370
Rezerve de daune			
Brut	R0160	12.695	12.695
Total cuantumuri recuperabile din contracte de reasigurare/de la vehicule investitionale si din reasigurari finite dupa ajustarea cu pierderile estimate cauzate de nerespectarea clauzelor contractuale de catre contrapartida	R0240	0	0
Cea mai buna estimare neta a rezervelor de daune	R0250	12.695	12.695
Total cea mai buna estimare – brut	R0260	104.766	104.766
Total cea mai buna estimare – net	R0270	132.065	132.065
Marja de risc	R0280	10.968	10.968
Rezerve tehnice – total			
Rezerve tehnice – total	R0320	115.735	115.735
Cuquantumuri recuperabile din contracte de reasigurare/de la vehicule investitionale si din reasigurari finite dupa ajustarea cu pierderile estimate cauzate de nerespectarea clauzelor contractuale de catre contrapartida – total	R0330	-27.299	-27.299
Rezerve tehnice minus cuquantumurile recuperabile din contracte de reasigurare/de la vehicule investitionale si din reasigurari finite – total	R0340	143.033	143.033

S.23.01.01 - FONDURI PROPRII		Total	Rangul 1	Rangul 1 –	Rangul	Rangul
Mii RON			nerestricti	restrictionat	2	3
		Co010	Co020	Co030	Co040	Co050
Fonduri proprii de baza inaintea deducerii pentru participatiile detinute in alte sectoare financiare, astfel cum se prevede la articolul 68 din Regulamentul delegat (UE) 2015/35		X	X	X	X	X
Capital social ordinar (incluzand actiunile proprii)	R0010	77.367	77.367	X	o	X
Contul de prime de emisiune aferent capitalului social ordinar	R0030	o	o	X	o	X
Fondurile initiale, contributiile membrilor sau elementul de fonduri proprii de baza echivalent pentru societatile mutuale si de tip mutual	R0040	o	o	X	o	X
Conturile subordonate ale membrilor societatii mutuale	R0050	o	X	o	o	o
Fonduri surplus	R0070	o	o	X	X	X
Actiuni preferentiale	R0090	o	X	o	o	o
Contul de prime de emisiune aferent actiunilor preferentiale	R0110	o	X	o	o	o
Rezerva de reconciliere	R0130	257.383	257.383	X	X	X
Datorii subordonate	R0140	o	X	o	o	o
O suma egala cu valoarea creantelor nete privind impozitul amanat	R0160	o	X	X	X	o
Alte elemente de fonduri proprii aprobate de autoritatea de supraveghere ca fonduri proprii de baza care nu sunt mentionate mai sus	R0180	o	o	o	o	o
Fonduri proprii din situatiile financiare care nu ar trebui sa fie reprezentate de rezerva de reconciliere si nu indeplinesc criteriile pentru a fi clasificate ca fonduri proprii Solvabilitate II		X	X	X	X	X
Fonduri proprii din situatiile financiare care nu ar trebui sa fie reprezentate de rezerva de reconciliere si nu indeplinesc criteriile pentru a fi clasificate ca fonduri proprii Solvabilitate II	R0220	o	X	X	X	X
Deduceri		X	X	X	X	X
Deduceri pentru participatiile detinute in institutii financiare si de credit	R0230	o	o	o	o	o
Total fonduri proprii de baza dupa deducere	R0290	334.751	334.751	o	o	o
Fonduri proprii auxiliare		X	X	X	X	X
Capitalul social ordinar nevarsat si neapelat, platibil la cerere	R0300	o	o	X	o	X
Fondurile initiale, contributiile membrilor sau elementul de fonduri proprii de baza echivalent pentru societatile mutuale si de tip mutual nevarsate si neapelate, platibile la cerere	R0310	o	o	X	o	X
Actiunile preferentiale nevarsate si neapelate, platibile la cerere	R0320	o	o	X	o	o
Un angajament obligatoriu din punct de vedere juridic de a subscrie si a plati datoriile subordonate la cerere	R0330	o	o	X	o	o
Acreditivale si garantiile prevazute la articolul 96 alineatul (2) din Directiva 2009/138/CE	R0340	o	o	X	o	X
Acreditivale si garantii, altele decat cele prevazute la articolul 96 alineatul (2) din Directiva 2009/138/CE	R0350	o	o	X	o	o
Contributiile suplimentare ale membrilor, prevazute la articolul 96 alineatul (3) primul paragraf din Directiva 2009/138/CE	R0360	o	o	X	o	X
Contributii suplimentare ale membrilor – altele decat cele prevazute la articolul 96 alineatul (3) primul paragraf din Directiva 2009/138/CE	R0370	o	o	X	o	o
Alte fonduri proprii auxiliare	R0390	o	o	X	o	o
Total fonduri proprii auxiliare	R0400	o	o	o	o	o
Fonduri proprii disponibile si eligibile		X	X	X	X	X
Total fonduri proprii disponibile pentru indeplinirea SCR	R0500	334.751	334.751	o	o	o
Total fonduri proprii disponibile pentru indeplinirea MCR	R0510	334.751	334.751	o	o	X
Total fonduri proprii eligibile pentru indeplinirea SCR	R0540	334.751	334.751	o	o	o
Total fonduri proprii eligibile pentru indeplinirea MCR	R0550	334.751	334.751	o	o	X
SCR	R0580	157.887	X	X	X	X
MCR	R0600	39.472	X	X	X	X
Raportul dintre fondurile proprii eligibile si SCR	R0620	212%	X	X	X	X
Raportul dintre fondurile proprii eligibile si MCR	R0640	848%	X	X	X	X
		Co060				
Rezerva de reconciliere		X	X			
Excedentul de active fata de obligatii	R0700	336.975	X			
Actiuni proprii (detinute direct si indirect)	R0710	o	X			
Dividendele, distribuirile si cheltuielile previzibile	R0720	2.224	X			
Alte elemente de fonduri proprii de baza	R0730	77.367	X			
Ajustarea cu elementele de fonduri proprii restrictionate aferente portofoliilor pentru prima de echilibrare si fondurilor dedicate	R0740	o	X			
Rezerva de reconciliere	R0760	257.383	X			
Profiturile estimate		X	X			
Profituri estimate incluse in primele viitoare (EPIFP) – Asigurare de viata	R0780	o	o			
Profituri estimate incluse in primele viitoare (EPIFP) – Asigurare generala	R0790	o	o			
Total profituri estimate incluse in primele viitoare (EPIFP)	R0800	o	o			

S.28.01.01 - CERINTA DE CAPITAL MINIM – NUMAI ACTIVITATEA DE ASIGURARE SAU REASIGURARE DE VIATA SAU NUMAI ACTIVITATEA DE ASIGURARE SAU REASIGURARE GENERALA

Componenta de formula liniara pentru obligatii de asigurare si de reasigurare generale

Mii RON			C0010
MCR_{NL}	Rezultat	R0010	16.460
		Cea mai buna estimare neta (fara reasigurare/ vehicule investitionale) si rezerve tehnice calculate ca intreg	Prime subscribe nete (fara reasigurare) in ultimele 12 luni
		C0020	C0030
Asigurare si reasigurare proportionala pentru cheltuieli medicale	R0020	0	0
Asigurare si reasigurare proportionala de protectie a veniturilor	R0030	0	0
Asigurare si reasigurare proportionala de accidente de munca si boli profesionale	R0040	0	0
Asigurare si reasigurare proportionala de raspundere civila auto	R0050	0	0
Alte asigurari si reasigurari proportionale auto	R0060	0	0
Asigurare si reasigurare proportionala maritima, aviatica si de transport	R0070	0	0
Asigurare si reasigurare proportionala de incendiu si alte asigurari de bunuri	R0080	132.065	53.946
Asigurare si reasigurare proportionala de raspundere civila generala	R0090	0	0
Asigurare si reasigurare proportionala de credite si garantii	R0100	0	0
Asigurare si reasigurare proportionala de protectie juridica	R0110	0	0
Asigurare si reasigurare proportionala de asistenta	R0120	0	0
Asigurare si reasigurare proportionala de pierderi financiare diverse	R0130	0	0
Reasigurare neproportionala de sanatate	R0140	0	0
Reasigurare neproportionala de accidente si raspunderi	R0150	0	0
Reasigurare neproportionala maritima, aviatica si de transport	R0160	0	0
Reasigurare neproportionala de bunuri	R0170	0	0
Calcularea MCR totala		C0070	
MCR liniar	R0300	16.460	
SCR	R0310	157.887	
Plafonul MCR	R0320	71.049	
Pragul MCR	R0330	39.472	
MCR combinat	R0340	39.472	
Valoarea minima absoluta a MCR (AMCR)	R0350	13.405	
Cerinta de capital minim	R0400	39.472	

S.19.01.21 - DAUNE DIN ASIGURAREA GENERALA

Total activități de asigurare generală

Z0010	Anul de accident	
-------	------------------	--

**Daune platite brute (necumulativ)
Mii RON (valori absolute)**

		Anul de evolutie												Mii RON	In anul curent	Suma anilor (cumulativ)	
		Anul	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11&+			
			Co010	Co020	Co030	Co040	Co050	Co060	Co070	Co080	Co090	Co100	Co110	Co120		Co170	Co180
Anterior	R0100	10	38	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	R0100	0	48
N-12	R0130	290	120	5	6	27	65	35	0	0	0	0	0	0	R0130	0	548
N-11	R0140	156	118	13	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	R0140	0	287
N-10	R0150	349	455	14	3	0	0	0	0	0	10	0	0		R0150	0	830
N-9	R0160	2.487	3.069	320	320	230	7	0	0	0	0	0			R0160	0	6.433
N-8	R0170	772	565	203	9	62	0	0	0	0	0				R0170	0	1.611
N-7	R0180	2.234	2.177	424	55	162	146	379	10						R0180	10	5.588
N-6	R0190	666	388	137	36	41	0	0							R0190	0	1.268
N-5	R0200	2.665	2.928	724	228	437	104								R0200	104	7.086
N-4	R0210	2.835	1.594	500	214	14									R0210	14	5.158
N-3	R0220	3.756	1.668	214	12										R0220	12	5.650
N-2	R0230	3.078	559	372											R0230	372	4.008
N-1	R0240	1.979	888												R0240	888	2.867
N	R0250	23.524													R0250	23.524	23.524
Total															R0260	24.924	64.906

Cea mai buna estimare neactualizata neta a rezervelor de daune

		(valori absolute)												Mii RON	Sfarsitul anului (date actualizate)	
		Anul	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	10&+		C1560
			C1400	C1410	C1420	C1430	C1440	C1450	C1460	C1470	C1480	C1490	C1500	C1500		
Anterior	R0500							28	3	3	0	0	0	0	R0500	0
N-11	R0540	0	0	0	0	5	0	0	0	0	0	0	0	0	R0540	0
N-10	R0550	0	0	0	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	R0550	0
N-9	R0560	0	0	1.208	657	362	321	220	0	0	0				R0560	0
N-8	R0570	0	441	217	188	124	117	92	0	0					R0570	0
N-7	R0580	4.618	1.847	1.138	770	404	305	29	28						R0580	27
N-6	R0590	2.050	1.379	745	370	211	31	28							R0590	27
N-5	R0600	8.622	3.825	1.022	671	531	264								R0600	257
N-4	R0610	4.653	1.056	622	908	427									R0610	414
N-3	R0620	2.842	592	301	176										R0620	171
N-2	R0630	675	952	403											R0630	378
N-1	R0640	2.393	640												R0640	603
N	R0650	11.552													R0650	10.818
Total															R0660	12.695

ABREVIERI SI GLOSAR DE TERMENI

ASF	Autoritatea de Supraveghere Financiara
EIOPA	Autoritatea Europeana de Asigurari si Pensii Ocupationale
ENID	Evenimente binare (Events Not In Data)
AGA	Adunarea Generala a Actionarilor
BSCR	Capitalul de solvabilitate de baza
IFRS	Standardele internationale de raportare financiara
LAC DT	Capacitatea impozitelor amanate de a absorbi pierderile (Loss Absorbing Capacity – Deferred Taxes)
NGAAP	Standardele de contabilitate nationale
PML	Dauna maxima probabila (Probable Maximum Loss)
CQS	Nivel de calitate a creditului pentru contrapartide, in functie de rating sau rata de solvabilitate pentru reasiguratorii (Credit Quality Step)
QRT	Machete de raportare cantitative
RSR	Raportul periodic de supraveghere
SFCR	Raportul privind solvabilitatea si situatia financiara
Evaluare prospectiva	Procesul de abordare in perspectiva a riscurilor proprii, pe termen scurt sau lung, in vederea determinarii necesarului de capital sau a altor actiuni pentru acoperirea necesitatilor globale de solvabilitate, desfasurat pe baza principiilor autoevaluarii riscurilor si solvabilitatii (ORSA)
Functii cheie	Structuri ale Societatii cerute prin normativele legale specifice
Model standard	O formula standard pentru calculul cerintelor de capital de solvabilitate
MCR	Cerinta de capital minim, prevazuta la art. 128 – 131 din Directiva Solvabilitate II; Pragul minim de capital pe care trebuie sa il detina o societate de asigurare si care in cazul in care nu este atins declanseaza impunerea unor masuri de ultima instanta din partea supraveghetorului.
ORSA	Element principal al Pilonului 2 care reprezinta totalitatea proceselor si procedurilor dezvoltate de o societate pentru a identifica, masura, evalua, monitoriza, gestiona si raporta riscurile cu care se confrunta sau se poate confrunta aceasta pe termen scurt sau lung in functie de strategia de afaceri si pentru a-si determina necesarul de capital de solvabilitate; Acesta este un proces de evaluare al riscului si solvabilitatii, anticipativ, specific Societatii. Face parte integranta din strategia de afaceri, din procesul de planificare si din intregul concept de gestionare a riscurilor.
Ranguri	Clasificarea componentelor de baza ale fondurilor proprii, in conformitate cu criteriile din Regulamentul (UE) de Implementare, in rangul 1, rangul 2 si rangul 3.
SCR	Cerinta de capital de solvabilitate, prevazuta la art. 100 - 104 din Directiva Solvabilitate II; Cuantumul de capital pe care trebuie sa il detina o societate de asigurare si care in cazul in care nu este atins se declanseaza impunerea unor masuri de restabilire a fondurilor proprii pentru acoperirea cerintei de capital de solvabilitate;